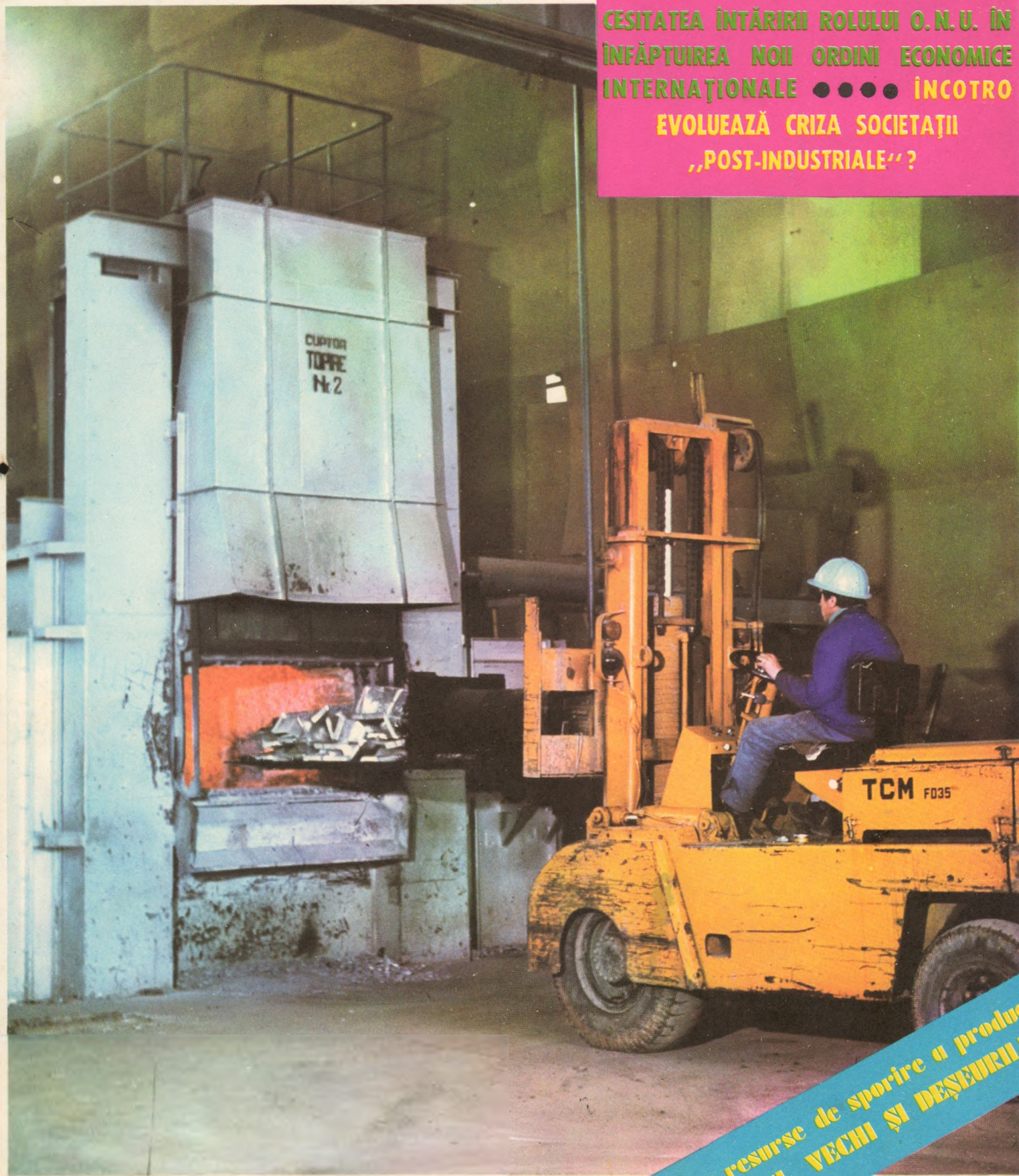

revista **47**^{21·XI} 1975 **economică**

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

1976 — 1980: UN CINCINAL HOTĂRÎTOR
ÎN AFIRMAREA ECONOMICĂ ● NOUL
SISTEM DE RETRIBUȚIE — FACTOR DE
COINTERESARE ●● CONCEPTUL DE
EFICIENȚĂ A FONDURILOR FIXE ●●● NE-
CESITATEA ÎNTĂRIIRII ROLULUI O.N.U. ÎN
ÎNFĂPTUIREA NOII ORDINI ECONOMICE
INTERNAȚIONALE ●●●● ÎNCOTRO
EVOLUEAZĂ CRIZA SOCIETĂȚII
„POST-INDUSTRIALE”?

importante resurse de sporire a producției
METALUL VECHI ȘI DEȘEURILE

Momente importante în dezvoltarea relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare româno-vietnameză

„Înțelegerile la care am ajuns, documentele semnate astăzi — între c... și Declarația comună — constituie un nou moment istoric în dezvoltarea relațiilor româno-vietnameze, asigurând ridicarea pe un plan superior a colaborării noastre reciproce, în interesul ambelor partide și popoare, al progresului economic și social al țării noastre, al cauzei socialismului, pașii spre gresului și păcii în lume“.

NICOLAE CEAUȘESCU

„Vizita delegației noastre se încheie cu succes și, fără îndoială, ea va deschide o nouă etapă, în care se vor intensifica tot mai mult bunele relații între cele două partide și popoare din cele două țări. Dumneavoastră, dragii tovarăși și prieteni, puteți fi convinși că Partidul Celor ce Muncesc din Vietnam și poporul vietnamez vor face tot posibilul pentru ca prietenia și colaborarea frățească dintre țările noastre să se consolideze și să se dezvolte cu fiecare zi tot mai mult“.

LE DUAN

(Din cuvântările rostite la mitingul organizat cu prilejul vizitei în țara noastră a delegației Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam și a Guvernului Republicii Democratice Vietnam)

UN CINCINAL HOTĂRÎTOR ÎN AFIRMAREA ECONOMIEI JUDEȚULUI VRANCEA

1975 VA RĂMÎNE pentru economia județului Vrancea, ca și pentru economia națională, un an semnificativ, deosebit de intens sub aspectul mobilizării resurselor umane și materiale la îndeplinirea celei mai ample etape a întrecerii socialiste din istoria patriei noastre pentru realizarea prevederilor cincinalului înainte de termen. Ca an premergător unui cincinal care va marca ridicarea României pe o treaptă superioară de dezvoltare,

1975 are pentru noi și o altă semnificație, specifică, determinată de faptul că județul nostru va păși, în următorii 5 ani, în rîndul județelor cu o industrie dezvoltată.

În pragul unui nou cincinal considerăm utilă și necesară analiza modului în care oamenii muncii din județul Vrancea au înțeles să îndeplinească sarcinile trasate de partid, să pregătească condițiile făuririi noului cincinal.

eficiența conducerii de către partid procesului economic

PENTRU atingerea acestor obiective — realizarea cincinalului înainte de termen și asigurarea condițiilor economice necesare obținerii unei producții industriale de peste 10 miliarde lei pînă în 1980 — au fost organizate ample acțiuni de identificare și valorificare a rezervelor interne existente în fiecare întreprindere, menite să ducă la creșterea gradului de utilizare a resurselor materiale și umane, la ridicarea continuă a eficienței activității economice și sociale. Pe baza unui program de lucru detaliat, elaborat și aprobat de Comitetul județean de partid, în fiecare întreprindere, în fiecare sector s-a făcut o analiză temeinică a posibilităților și resurselor de sporire a producției. Ca urmare, planurile inițiale pentru anii 1973—1975 au fost suplimentate cu rezervele identificate în unități, iar la 17 septembrie a.c. județul și-a îndeplinit prevederile cincinalului la producția industrială. S-au creat astfel condiții ca pînă la sfîrșitul acestui an să se obțină o producție suplimentară în valoare de 1,7 miliarde lei. Nivelul producției ce se realizează în acest an va fi de aproape 2 ori mai mare față de anul 1970, producția industrială crescînd în cincinalul 1971—1975 într-un ritm mediu anual de 14,8 %, față de 11,25 % cît era prevăzut.

Depășirile valorice de plan se concretizează în produse cu desfacere asigurată, socialmente utile: confecții (850 milioane lei), produse de mecanică fină (220 milioane lei), produse chimice (160 milioane lei) și alte produse de largă utilitate, solicitate atît pe piața internă cît și la ex-

port. Concomitent cu creșterea cantitativă a producției s-au făcut eforturi și pentru creșterea eficienței activității economice. În urma măsurilor întreprinse, productivitatea muncii a crescut într-un ritm mediu anual de 14,9 % (graficul nr. 1). În cincinalul actual s-a acordat o deosebită atenție gospodăririi judicioase a resurselor, reducerii consumurilor specifice de materii prime și materiale, combustibil și energie, recuperării resurselor secundare.

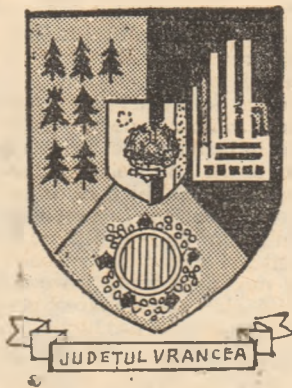
Apreciem că și în agricultură s-au obținut rezultate bune. În 1975 producția globală agricolă înregistrează o creștere de 31 % față de 1970 (graficul nr. 2), efectivele de animale sporesc, în aceeași perioadă, la toate speciile, cu 12—65 la sută, mai ales pe baza construirii unor complexe zootehnice puternice, cum sînt cele de la Mărtinești, Vinători, Golești, Unirea.

Rezultatele obținute pe plan economic au asigurat condițiile necesare rezolvării în condiții tot mai bune a unor probleme sociale, ridicării continue a nivelului de

traie al populației județului. În această perioadă s-au dat în folosință peste 7 500 apartamente (de 2,6 ori mai multe față de cincinalul 1966—1970), s-au construit 280 săli de clasă, cămine școlare cu 1 800 locuri, un spital cu 700 paturi, casa de cultură a sindicatelor, cămine culturale, dispensare și altele. Au cunoscut o însemnată dezvoltare și diversificare desfășurările de mărfuri și serviciile către populație.

Astăzi rezerve — mine factori de creștere a producției

DACĂ ne referim la industrie, printre factorii care au contribuit la realizarea înainte de termen a cincinalului trebuie să enumerăm folosirea mai bună a suprafețelor și capacităților de producție, prin reorganizarea unor fluxuri tehnologice, amplasarea judicioasă a mașinilor și instalațiilor, atragerea în circuitul productiv a unor spații care aveau alte destinații (la întreprinderea de confecții; întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare, Combinatul de prelucrare a lemnului Focșani, Fabrica de prelucrare a lemnului Gugești, la întreprinderea „Chimica-Mărășești și altele). S-a acționat în mod ferm și în direcția folosirii integrale a mașinilor, utilajelor și instalațiilor prin îmbunătățirea coeficientului de schimburi, creșterea siguranței în exploatare, optimizarea fluxului tehnologic. Concomitent s-au întreprins măsuri pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională a forței de muncă. Aceasta a favorizat și intensificarea acțiunii de înnoire și modernizare a producției, de introducere rapidă a unor techno-

logii și procedee tehnice avansate. În acest an, ponderea produselor noi și reproiectate a ajuns la 45 % față de 21 % în 1971.

Pentru îndeplinirea înainte de termen a cincinalului o condiție esențială, permanentă, a fost punerea în funcțiune la termenele planificate a noilor capacități de producție: această condiție se menține și în cincinalul următor, când realizarea indicatorilor economici la nivelul unităților și a județului va depinde în mai mare măsură de funcționarea la întreaga capacitate a noilor obiective. De aceea, s-au constituit pentru fiecare obiectiv comandanți formate din cadre cu munci de răspundere la nivelul județului, din reprezentanți ai unităților beneficiare, constructorilor, proiectanților și altor factori, care, prin analize și intervenții pe teren, au rezolvat operativ problemele apărute, asigurând desfășurarea normală a activității de construcții-montaj. În urma eforturilor întreprinse au fost puse în funcțiune la termen, sau înainte de termen: întreprinderea de dispozitive, stanțe, mașini și scule aschietoare Focșani, întreprinderea de materiale de construcții Odobești, noi capacități de producție la întreprinderea „Chimica”-Mărășești, întreprinderea de confecții Focșani ș.a. Fondurile fixe pe județ au înregistrat o creștere în acest cincinal de 115 la sută; valoarea acestora raportată la un muncitor a sporit cu 54,9 la sută, în condițiile creșterii numerice a personalului angajat cu 35,6 la sută.

Rezervele puse în valoare în acest cincinal au dus, în mod firesc, la identificarea altora care, potențial sau efectiv, se constituie în resurse pentru cincinalul următor. Înlăturarea neajunsurilor care se mai manifestă în unele unități economice în ceea ce privește folosirea capacităților de producție și a timpului de lucru, aprovizionarea ritmică cu materii și materiale, desfacerea producției reprezintă o rezervă importantă pentru creșterea producției și a eficienței economice. În această direcție se acționează hotărât, de eliminarea grabnică a unor astfel de lipsuri depinzând realizarea cu succes a cincinalului viitor care, așa cum am arătat, pentru județul Vrancea ridică sarcini deosebite.

În 1976-1980 producția industrială urmează să crească de peste 2,3 ori în comparație cu realizările preliminate ale a-

cestui an, ceea ce corespunde unui ritm mediu anual de 18,7 %, față de 11,2 % pe ansamblul economiei naționale. Putem afirma deci că cincinalul 1976-1980 va constitui, sub toate aspectele, o perioadă hotărâtoare pentru afirmarea economiei, a industriei județului Vrancea.

Pornind de la înțelegerea profundă a importanței și complexității sarcinilor ce ne revin, s-au întreprins o serie de măsuri hotărâte în vederea trecerii la îndeplinirea cu succes a obiectivelor înscrise în cincinalul viitor. A fost organizată și condusă temeinic acțiunea de desfășurare a planului teritorial și de elaborare a proiectelor de sistematizare a teritoriului comunelor, orașelor și municipiului, a județului în ansamblu. Am stabilit, de asemenea, măsuri pentru introducerea de tehnologii noi și extinderea tehnologiilor avansate, creșterea ponderii produselor noi și reproiectate, introducerea pe scară mai largă a autoutilării. Pe această bază, în cincinalul viitor indicii de folosire a mașinilor și utilajelor se vor îmbunătăți cu cel puțin 8 la sută, ajungându-se la 85-90 la sută.

În domeniul agriculturii se pune accent pe dezvoltarea bazei tehnico-materiale, folosirea rațională a fondului funciar, redarea în circuitul agricol a noi suprafețe prin ameliorarea terenurilor degradate, neproductive, restrângerea la strictul necesar a drumurilor, extinderea lucrărilor de irigații, desecări, îndiguiuri, combaterea eroziunii solului, îmbunătățirea zonării și amplasării culturilor, sporirea efectivelor de animale și ameliorarea acestora.

În noile obiective industriale — circa 50 la sută din sporul de producție

ÎN ATINGEREA nivelului de dezvoltare stabilit pentru cincinalul următor, alături de mobilizarea resurselor interne un rol important revine investițiilor.

Ca efect al strategiei economico-sociale a partidului nostru, de modernizare a structurii industriei, de orientare armonioasă în profil teritorial a investițiilor productive și îndeosebi a celor industriale, Vrancea va beneficia în cincinalul 1976-1980 de un volum de investiții de 2,3 ori mai mare decât cel alocat în perioada 1971-1975. Din modul de repartizare a investițiilor rezultă clar preocuparea pentru dezvoltarea forțelor de producție, asigurarea unei structuri moderne și eficiente a industriei, care să asigure condiții pentru valorificarea optimă a potențialului economic de care dispunem.

Partea precumpănitoare a efortului de investiții (62 la sută) va fi îndreptată în industrie, pentru construirea unor noi obiective din ramurile: chimie, construcții de mașini, industria ușoară, lemnului etc., care vor spori considerabil potențialul economic al județului (graficul nr. 3). Prin punerea în funcțiune a acestor obiective în cincinalul viitor se vor crea peste 15 000 noi locuri de muncă, ceea ce reprezintă o creștere de 21,4%, față de anul 1975, iar personalul angajat va crește de la 181 în 1975 la 204 în 1980.

În noile obiective se va obține circa 48% din sporul producției industriale prevăzut pentru 1980. Creșteri deosebit de înalte vor cunoaște construcțiile de mașini, chimia, industria materialelor de construcții. În județul Vrancea se vor dezvolta desi-

gur și celelalte ramuri: industria alimentară, ușoară etc. Structura ramurilor industriei județului va suferi modificări substanțiale, în consens cu direcțiile de modernizare ale industriei naționale (vezi tabelul).

Structura pe ramuri a producției globale industriale (%)

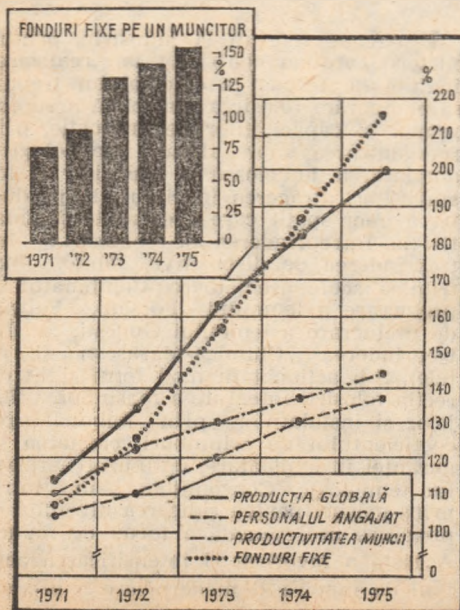
Ramura industrială	1975	1980
Productia industrială a județului	100	100
1. Industria chimică	4,7	18,7
2. Ind. alimentară	27,0	17,0
3. Ind. tractoarelor și confecțiilor	25,7	15,8
4. Ind. construcțiilor de mașini	8,9	15,2
5. Industria textilă	0,8	7,5
6. Ind. de prelucrare a lemnului	7,4	6,8
7. Ind. materialelor de construcții	3,1	3,1
8. Ind. celulozei și hârtiei	-	2,8
9. Alte ramuri industriale	22,4	13,1

Industria chimică și industria construcțiilor de mașini vor asigura în 1980 peste o treime din producția industrială, ceea ce reflectă — în esență — o îmbunătățire structurală radicală a întregii industrie a județului Vrancea. Adăugând la aceste ramuri de înaltă tehnicitate și industria textilă și cea a confecțiilor, dezvoltate încă în acest cincinal, obținem o participare de circa 60 la sută a celor patru ramuri industriale în totalul producției industriale. Noua structură pune în evidență menținerea participării intense și a industriei alimentare și a lemnului, și deci o îmbinare armonioasă a ramurilor industriale noi, de vîrf, cu cele tradiționale.

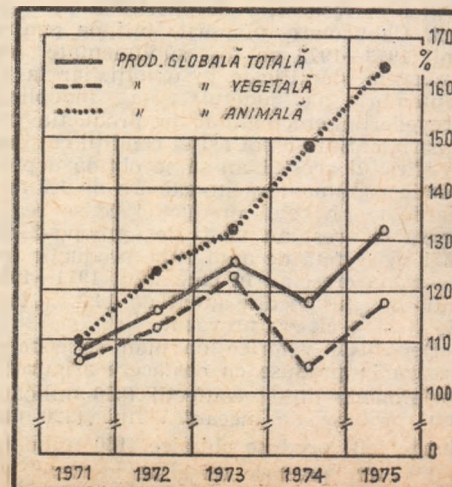
Programul de investiții prevede importante fonduri (peste 24%) și pentru dezvoltarea și modernizarea continuă a agriculturii, ramură de bază în economia județului. Fonduri importante vor fi investite pentru îmbunătățirea dotării stațiilor de mecanizare a agriculturii, pentru sporirea efectivelor de animale și mecanizarea lucrărilor în zootehnie, pentru ameliorarea fondului funciar și extinderea sistemelor de irigații. Eforturi deosebit vor fi făcute în direcția dezvoltării și modernizării patrimoniului viticol. Sume importante au fost prevăzute pentru lucrări de apărare și refacere a fondului forestier.

Într-un volum sporit sînt prevăzute investiții și pentru ridicarea de noi edificii social-culturale, pentru ocrotirea sănătății, dezvoltarea învățămîntului. În următorii 5 ani se vor construi peste 12 100 aparta-

Graficul nr. 1 — Evoluția principalilor indicatori ai industriei județului Vrancea în cincinalul 1971-1975 (1970=100)

Graficul nr. 2 — Dinamica producției globale agricole (1970=100)

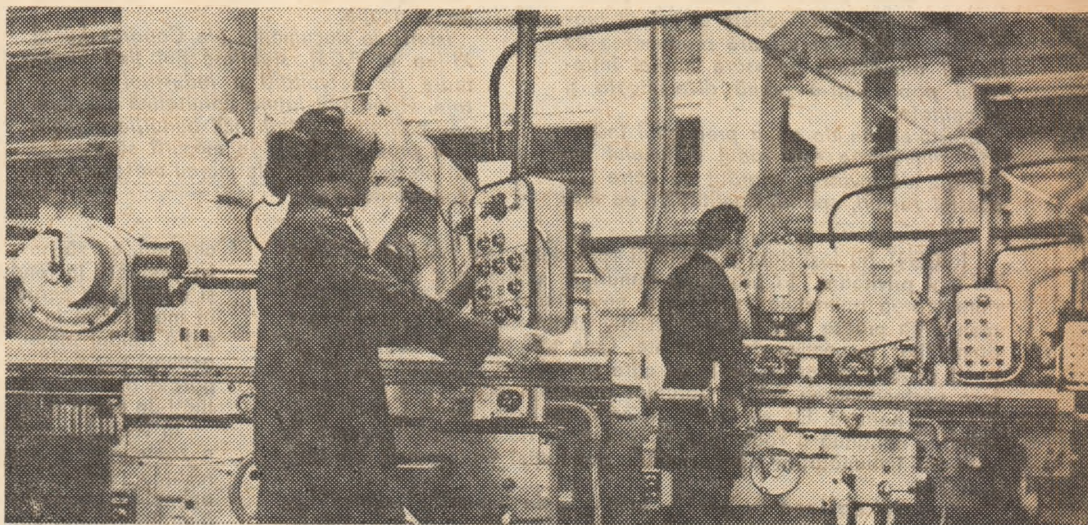
mente, 1 300 locuri în internate școlare, 165 săli de clasă, 1 300 locuri în grădinițe, 37 000 mp noi spații comerciale și altele.

Înfăptuirea cu succes a amplului program de investiții stabilit pentru perioada 1976—1980, de care depinde în mare măsură afirmarea județului Vrancea în economia națională, cere eforturi deosebite. Experiența dobândită în ultimii cinci ani ne-a dovedit că pregătirea din timp și exigentă a noilor investiții este cea mai bună garanție a dării în folosință la timp și în condiții optime a noilor capacități. În acest scop acționăm cu toată fermitatea, în primul rând pentru asigurarea în termen a studiilor tehnico-economice și a documentațiilor de execuție, pentru contractarea la timp a utilajelor tehnologice, a materiilor prime și materialelor necesare noilor construcții. Urmărim, totodată, îmbunătățirea continuă a muncii pe șantiere, generalizarea acordului global și crearea condițiilor pentru ca această formă de organizare a muncii să aibă maximum de eficiență, întreprindem măsuri pentru creșterea productivității muncii pe șantiere prin extinderea mecanizării și introducerea unor metode noi, avansate, în construcții, organizarea lucrului în mai multe schimburi, ridicarea calificării profesionale a lucrătorilor. Aceste măsuri și cele care vor fi luate pe parcurs, urmăresc punerea în funcțiune la termen a fiecărui obiectiv nou, indiferent de capacitatea și de importanța sa economică.

siderabilă și de măsurile luate pentru asigurarea forței de muncă. În acest scop, la nivelul fiecărei unități s-a întocmit un program de recrutare, calificare și specializare a muncitorilor pentru noile obiective, în concordanță cu termenele de începere a probelor mecanice și tehnologice, care se urmărește distinct.

Pentru noile capacități din cincinalul

contribuie într-o măsură tot mai mare la sporirea schimburilor comerciale ale țării noastre și, din acest punct de vedere, simțem pe o linie ascendentă. În 1975, față de 1970, producția destinată exportului a sporit cu 47,6 la sută, în prezent 25 la sută din producția industrială a județului fiind destinată exportului. În perioada 1976—1980 volumul de mărfuri destinat expor-

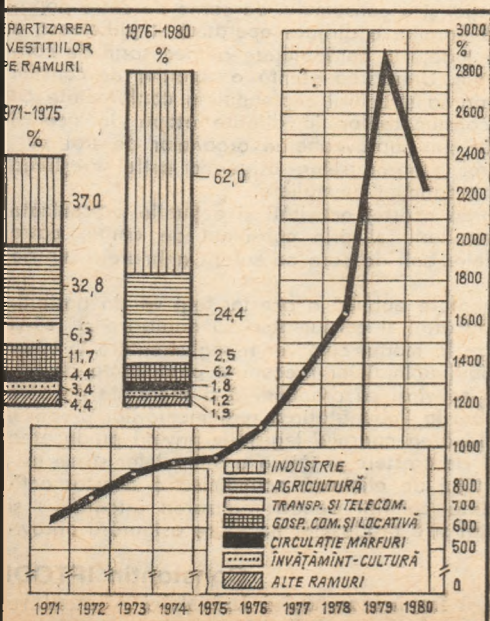

Noi ramuri industriale, noi unități, noi tehnologii, noi profesii în economia județului Vrancea. În imagine: vedere interioară de la Întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare — Focșani.

Preocupări pentru asigurarea cadrelor

ÎN CELE DIN URMĂ, eficiența activității noastre privind realizarea integrală și la timp a planului de investiții o constituie realizarea indicatorilor tehnico-economici aprobați încă de la darea în funcțiune a capacităților de producție. Astfel, pe lângă asigurarea materiilor prime, materialelor și celorlalte utilități necesare, a desfacerii produselor, realizarea indicatorilor de eficiență depinde în măsură con-

Graficul nr. 3 — Dinamica investițiilor alocate județului Vrancea în deceniul 1971—1980

1976—1980 vor fi recrutați și calificați un număr de 20 300 muncitori, din care 10 500 prin școli profesionale. Până la sfârșitul anului 1980 se vor califica în județ 790 frezori, rabotori, rectificatori, 1 570 lăcătuși ajustori, 960 strungari, 1 200 operatori chimiști, 1 150 muncitori pentru fabricarea celulozei și hîrtiei, 3 500 confecționeri industriali, 1 140 electricieni de construcții și întreținere etc. Au fost luate măsuri ca viitorii lucrători pentru construcțiile de mașini, chimie, industria lemnului, ușoară și construcții industriale să fie pregătiți în școlile profesionale existente sau în cele care se vor construi. Începînd încă din 1976 se vor extinde spațiile de școlarizare la Grupul școlar de construcții de mașini, se va extinde suprafața atelierelor la acest grup școlar cu 1 000 mp, se vor construi 600 noi locuri în internate, se vor extinde cu 2 000 mp atelierile la liceul industrial și școala profesională de chimie Mărășești, se vor reprofila liceele teoretice existente.

Schimburile comerciale — rezultantă a creșterii competitivității producției

TOATE aceste eforturi întreprinse în direcția îmbunătățirii tehnologiilor de fabricație, a diversificării producției, a înnoirii și reproiectării produselor, a ridicării continue a gradului de calificare a oamenilor muncii, a întăririi ordinii, disciplinei și spiritului de răspundere, vor avea ca efect ridicarea calității și competitivității produselor vrîncene. Ca urmare, se vor crea condiții ca economia județului să

tului va fi cu 118% mai mare decît cel realizat în acest cincinal.

Concomitent, răspunzînd chemării partidului nostru, vom concentra eforturile și capacitatea creatoare a specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii în vederea producerii în județ a unor mașini, piese de schimb, scule și alte produse care, în prezent, se importă. Biroul Comitetului Județean de partid a inițiat în toate unitățile, prin organizațiile de partid, colective de specialiști care analizează posibilitățile, soluțiile tehnice, căile de cooperare pentru introducerea în fabricație a unor noi repere, în vederea diminuării importurilor. Rezultate bune pe linia valorificării experienței și aptitudinilor creative ale specialiștilor și colectivelor de muncă s-au obținut deja la Întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare, C.P.L. Focșani, Întreprinderea „Chimica” — Mărășești, I.F.E.T. Focșani și altele. În cincinalul următor vom intensifica eforturile privind producerea în întreprinderile proprii a necesarului de utilaje și piese cuprinse acum în nomenclatorul de import.

La sfârșitul unui cincinal rodnic și începutul unui cincinal mobilizator oamenii muncii din județul Vrancea sînt hotărîți să-și intensifice eforturile în toate domeniile de activitate. Conștienți că înfăptuirea sarcinilor viitoare va ridica aceste meleaguri pe noi culmi de civilizație și progres, oamenii muncii vrînceni, în frunte cu comuștii, nu vor precupeți nici un efort pentru a pune deplin în valoare forța și capacitatea lor creatoare.

Simion DOBROVICI
prim-secretar al Comitetului
județean Vrancea al P.C.R.

UN CADRU LEGISLATIV UNITAR ÎN DOMENIUL CREȘTERII ANIMALELOR ȘI AL PRODUCȚIEI DE BUNURI ALIMENTARE

ODATĂ cu celelalte ramuri ale economiei naționale, industria alimentară a cunoscut o continuă și ascendentă dezvoltare. În prezent, această ramură se situează pe locul II în ansamblul întregii industrie din punct de vedere al valorii producției globale și asigură producerea de bunuri alimentare necesare hranei întregului popor într-o gamă diversificată și de calitate.

Creșterea an de an a producției industriei alimentare este rodul volumului important de investiții acordat de către stat acestei ramuri, sporirii cantităților de ma-

terii prime destinate industrializării, ca urmare a politicii partidului privind dezvoltarea și modernizarea agriculturii noastre, a valorificării superioare a materiilor prime, prin folosirea tehnologiilor moderne de fabricație.

Istoricile documente ale Congresului al XI-lea al P.C.R. stabilesc noi linii directoare de dezvoltare a industriei alimentare, vizând atât latura cantitativă cât și pe cea calitativă, astfel încât bunurile alimentare produse să fie în măsură să satisfacă pe deplin cerințele mereu crescînde ale consumatorilor.

În scopul împlinirii cu succes a sarcinilor trasate de conducerea de partid și de stat pentru dezvoltarea industriei alimentare, precum și a celor privind îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației, latură esențială a activității economice a statului nostru, au fost luate o serie de măsuri care s-au concretizat în programe naționale de dezvoltare a producției de materii prime de origine animală și vegetală și de dezvoltare a capacităților de producție care să asigure prelucrarea superioară a acestora.

RECENT au fost date publicității spre dezbateră publică proiecte de legi privitoare la producția bunurilor alimentare, creșterea și ameliorarea animalelor, precum și noul regim al tăierii animalelor, menite să creeze un cadru legislativ unitar care să reglementeze domeniile respective de activitate. Cele trei proiecte constituie o nouă dovadă a consecvenței cu care partidul și statul nostru urmăresc perfecționarea tuturor laturilor activității economice și sociale din țara noastră. Ele se înscriu în complexul de măsuri privind dezvoltarea continuă a zootehniei, a producției de bunuri alimentare, în vederea îmbunătățirii aprovizionării populației cu produse de larg consum.

Proiectul de Lege cu privire la producția bunurilor alimentare, prima de acest gen în țara noastră, care pornește de la necesitatea satisfacerii nevoilor raționale de consum a tuturor categoriilor de consumatori, prevede dezvoltarea în ritm susținut a producției de bunuri alimentare, fabricarea unor produse de calitate, într-un sortiment bogat și cu o valoare nutritivă ridicată.

În vederea stabilirii unor reguli unitare cu privire la producția, calitatea și ambalarea produselor alimentare, proiectul de lege prevede obligațiile și răspunderile ce revin unităților furnizoare de materii prime și materiale necesare producției alimentare, pentru livrarea ritmică a acestora, cu respectarea tuturor condițiilor stipulate în contractele economice. Proiectul de lege prevede obligația unităților producătoare de bunuri alimentare de a realiza produse numai pe baza rețetelor de fabricație aprobate prin actul de omologare și cu respectarea normelor de consum, controlul tehnic de calitate realizându-se atât pe toate fazele de fabricație cât și la depozitare.

Noul act normativ cu privire la realizarea de bunuri alimentare, definește noțiunile de termen de garanție și de valabilitate, noțiuni deosebit de importante atunci când este vorba de produse alimentare. Legat de acestea în proiectul de lege se prevede obligația unităților producătoare de bunuri alimentare de a livra mărfuri în mod ritmic, înainte de îndeplinirea unei treimi din termenul de garanție a produselor, scurtându-se astfel ciclul producție-consum și asigurând pe piață produse cu un grad mai ridicat de prospețime. Pentru realizarea produselor alimentare în perfecte condiții de igienă, se prevăd obligațiile pe care le au unitățile producătoare de astfel de bunuri în legătură cu aplicarea normelor de igienă și sanitar-veterinare pornind de la faza de producție a materiilor prime și pînă la desfășurarea produselor alimentare finite.

Plecînd de la ideea coordonării unice a producției de bunuri alimentare pe întreaga economie, proiectul de lege stabilește responsabilitatea care revine Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru întreaga producție de bunuri alimentare care se realizează în unitățile de producție, indiferent de subordonarea lor. În acest sens, ministerului îi revine sarcina de a elabora norme tehnice de calitate, de consum și de scăzăminte, precum și de a controla modul în care sînt aplicate aceste norme de către toate unitățile producătoare de bunuri alimentare. Această prevedere urmărește asigurarea unor condiții de eficiență în toate unitățile.

Problemele esențiale care privesc asigurarea unei baze de materii prime agricole de origine animală, cantitativ și calitativ corespunzătoare se reflectă în Proiectul Legii creșterii și ameliorării animalelor. Acest act normativ vizează în mod direct sporirea efectivelor de animale, îmbunătățirea potențialului productiv al acestora și perfecționarea tehnologiilor de exploatare și valorificare eficientă a tuturor resurselor de furaje. Ca urmare a sprijinului acordat de conducerea de partid și de stat acestui sector de activitate, șeptelul din țara noastră a cunoscut o dezvoltare continuă. Astfel, dacă în anul 1962 numărul total de bovine era de 4,7 mil. capete, iar cel al porcinelor de 4,6 mil. capete, la începutul anului 1975 acestea se ridică la 5,9 mil. capete bovine și respectiv 8,6 mil. capete porcine.

Paralel cu dezvoltarea șeptelului au crescut an de an și preluările de animale în fondul de stat destinat tăierii. Numai în actualul

cincinal, ca să ne referim la o perioadă recentă, cantitatea de carne preluată în fondul de stat a crescut cu 59% la carne de bovine și cu 91% la carne de porc. Preluarea acestor cantități s-a reflectat în mod direct în creșterea livrărilor de carne și preparate de carne către fondul pieței. Volumul total al livrărilor de carne a crescut în aceeași perioadă, respectiv în 1975 față de 1970 cu 53%, iar la preparate de carne cu 46%. Paralel cu aceasta s-au creat disponibilități de carne și pentru export.

În scopul traducerii în viață a Programului național de dezvoltare a zootehniei, s-au intensificat măsurile pentru sprijinirea și cointeresarea producătorilor de animale în vederea sporirii numărului de animale crescute în marile complexe zootehnice. În același timp, s-a acordat atenție stimulării creșterii animalelor în gospodăriile populației, realizîndu-se astfel și pe această cale o creștere substanțială a șeptelului. Odată cu creșterea numărului de animale s-a urmărit și realizarea unor specii cu randament sporit la tăiere, în strînsă corelare cu necesitățile crescînde de aprovizionare a populației cu carne și produse din carne.

Creșterea continuă a șeptelului, dezvoltarea bazei materiale pentru tăierea animalelor, exigențele sporite ale consumatorilor și necesitatea respectării riguroase a unor norme sanitar-veterinare fac ca actuala reglementare a regimului tăierii animalelor să devină necorespunzătoare. În scopul îmbunătățirii activității de tăiere a animalelor, în sensul instituirii unui regim de tăiere care să asigure ocrotirea și sporierea în continuare a șeptelului, precum și asigurarea respectării condițiilor de igienă și sanitar-veterinare la tăiere, a fost elaborat Proiectul de Lege privind regimul tăierii animalelor.

Una din prevederile esențiale ale acestui act normativ este aceea că animalele pot fi tăiate numai atunci cînd ajung la greutatea economică stabilită, de regulă numai în abatoare, asigurîndu-se astfel condițiile sanitare și sanitar-veterinare corespunzătoare. Se prevede, de asemenea, și posibilitatea tăierii unor specii de animale în gospodăriile populației, dar numai sub supravegherea strictă a organelor sanitar-veterinare. Actul normativ prevede expres că tăierea animalelor destinate consumului colectiv se poate realiza numai în unități specializate de stat, aceasta pentru a crea garanția că produsul îndeplinește toate condițiile cerute de consumul uman.

Tăierea animalelor în asemenea condiții va asigura totodată o evidență clară a producției și a consumului de carne de către populație. De asemenea, va permite o dirijare operativă și judicioasă a fondului de carne între județe în conformitate cu necesarul de consum și cu tradițiile locale. Urmărirea atentă a cererilor de consum de carne permite orientarea structurii șeptelului în conformitate cu evoluția preferințelor consumatorilor în diferite etape. În același timp, tăierea animalelor sub supravegherea organelor de stat permite valorificarea tuturor subproduselor, asigurînd astfel creșterea eficienței economice a producției animaliere.

Atenția care se acordă acestei activități și acțiunile preconizate urmăresc evitarea transmiterii, și prin consumul de carne, către consumatori a eventualelor boli de care au suferit animalele supuse tăierii.

Supunerea spre dezbateră publică a acestor legi va da posibilitatea ca masa de producători și consumatori să analizeze și să-și spună părerea cu privire la modul cum vor fi reglementate în viitor creșterea și regimul tăierii animalelor precum și producerea de bunuri alimentare. Sîntem convinși că propunerile și sugestiile pe care le vom primi vor contribui la îmbunătățirea reglementărilor propuse, astfel încît prin perfecționarea cadrului legislativ privind producerea de bunuri alimentare și de creștere și tăiere a animalelor să se asigure respectarea criteriului de eficiență economică a acestor activități, creîndu-se totodată condiții pentru realizarea integrală și ritmică a fondului de stat și a produselor necesare asigurării aprovizionării populației.

Constantin IFTODI
șeful Departamentului Industriei Alimentare

Pentru indeplinirea exemplară a planului și angajamentelor pe 1975

în industria metalurgică și constructoare de mașini

MOBILIZAREA MAI ACTIVĂ A ÎNTREGULUI POTENȚIAL DISPONIBIL

INTRECEREA socialistă desfășurată în întreaga țară pentru îndeplinirea și depășirea prevederilor din planul pe acest an și realizarea cincinalului înainte de termen, înscris pe graficul „la zi”, și după primele zece luni a.c., rezultate remarcabile, noi înfăptuiri de prestigiu. Construcția de mașini aduce în această direcție o contribuție importantă, cincinalul fiind realizat înainte de termen pe ansamblul acestei ramuri de bază a industriei. Realizări deosebite se înregistrează și în numeroase întreprinderi din metalurgie.

Dată fiind atenția prioritară acordată în permanență de către conducerea de partid și de stat activității ce se desfășoară în aceste ramuri, precum și sarcinile importante ce stau în fața colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi pentru sporirea producției, ridicarea calității și reducerea costurilor produselor, se impune o intensificare a eforturilor în acest sfârșit de an, pentru îndeplinirea integrală și chiar depășirea, la

toate sortimentele, a sarcinilor din planul pe 1975, precum și pregătirea producției din 1976.

Apare în acest context necesară în fiecare întreprindere o mai mare mobilizare de forțe care să permită înfăptuirea operativă a unor măsuri concrete, eficiente, pentru ca graficul producției și, respectiv, al livrărilor să fie zilnic, peste tot, îndeplinit și depășit față de prevederi, în așa fel încât economia națională să poată beneficia la timp, în cantitățile și calitățile corespunzătoare, de toate produsele necesare.

În analiză deci, în acest număr :

● **CONCORDANȚA PREVEDERI DE PLAN — REALIZĂRI**

● **DIAGNOSTIC ȘI PRONOSTICARE : ÎN CE DIRECȚII SE CER INTENSIFICATE CU PRIORITATE EFORTURILE ?**

● **CLASAMENT '75 ÎN ÎNTRECERE — DUPĂ PRIMELE TREI TRIMESTRE.**

Rezultatele obținute : dimensiuni și semnificații

● **REALIZĂRILE** obținute până acum de către colectivele de oameni ai muncii din metalurgie și construcția de mașini au permis și pe primele 10 luni a.c. înregistrarea unor depășiri importante ale planului producției globale și marfă în numeroase unități economice.

Aceste realizări suplimentare s-au materializat în produse deosebit de importante pentru economia națională, **cit și la export** : cocs metalurgic, laminate mijlocii și ușoare, tablă și bandă din oțel laminată la rece, piese turnate din fontă și oțel etc. În unitățile economice ale construcției de mașini au fost realizate suplimentar motoare electrice însumând circa 230 MW, transformatoare și autotransformatoare de putere însumând 113 MVA, aparataj electric de joasă tensiune de peste 53 mil. lei, mijloace ale tehnicii electronice de calcul de peste 22,2 mil. lei, rulmenți — peste 875 mii lei, mașini-unelte și multe altele.

Alături de acestea, în întreprinderile analizate a fost acordată o atenție deosebită realizării sarcinii de creștere a productivității muncii. Rezultate bune au obținut în acest sens unitățile producătoare de mașini-unelte, mecanică fină și scule, cele de echipamente de telecomunicații și automatizări etc.

O imagine de ansamblu asupra desfășurării întrecerii, completată cu nivelul înregistrat în unitățile economice respective și la unii indicatori „calitativi” ai activității productive (cheltuieli la 1000 lei producție marfă, beneficii) este prezentată, de altfel, în „clasamentul” alăturat. Întocmirea lui a urmărit să evidențieze aportul diferitelor întreprinderi în primele trei trimestre a.c. **În scopul de a contribui la intensificarea acțiunilor pen-**

tru dobândirea de realizări dintre cele mai bune, comisiile organizațiilor sindicale și conducerile centralelor industriale, cu sprijinul Comitetului Uniunii Sindicatelor din metalurgie și construcția de mașini, precum și al ministerelor respective au întocmit și pentru perioada 1 ianuarie — 31 septembrie 1975 o clasificare a întreprinderilor din aceste ramuri după locul pe care-o ocupă în întrecerea pentru realizarea prevederilor de plan și angajamentelor asumate. În ierarhizarea întreprinderilor situate în fruntea întrecerii socialiste, prezentate în „clasament”, s-a avut în vedere nivelul la care a fost realizat planul pe primele 9 luni din acest an, corelat cu proporția realizării, în această perioadă, a angajamentului anual. Criteriile folosite pentru departajarea unităților economice și modul de acordare a punctajului sînt aceleași pe care le-am folosit în prezentarea clasamentului întocmit pentru primele trei și, respectiv, șase luni a.c. („Revista economică” nr. 19 din 9 mai 1975 și nr. 34 din 22 august 1975).

Clasamentul, realizat după fiecare trimestru, permite efectuarea cîtorva observații interesante. În primul rînd, se remarcă menținerea unor întreprinderi, pe întreaga perioadă analizată, în „platonul” fruntaș al întrecerii. Pot fi amintite, printre altele, Combinatul siderurgic-Reșița, Întreprinderea de alumină-Orașdea, Întreprinderea „Laromet”-București, Întreprinderea de sîrmă, cuie, lanțuri Galați, Întreprinderea de cazane mici și arzătoare Cluj-Napoca, Întreprinderea „Rulmentul”-Brașov etc.

Demne de semnalat sînt și **noile apariții în clasamentul fruntașilor**, față de situația de pe primele 6 luni a.c. Este vorba de Întreprinderea metalurgică „Republica”-Reghin, Întreprinderea de șuruburi-Mediaș, Întreprinderea „Electromotor”-Timișoara, Întreprinderea de piese turnate-Gheorghieni ș.a.

Alături de aceste realizări bune se

cuvine menționată și existența unor dificultăți și deficiențe în modul în care se desfășoară activitatea productivă în unele întreprinderi metalurgice sau constructoare de mașini. Acestea reprezintă, de altfel, și explicații ale faptului că unele unități economice pe care le evidențiam în clasamentul pe primele 6 luni a.c., nu mai apar în categoria fruntașilor după trecerea a încă unui trimestru. Care sînt cauzele unei astfel de situații ? Este vorba — în întreprinderile metalurgiei — în primul rînd de **întîzierile în punerea în funcțiune a unor noi capacități de producție** (în special la Combinatul siderurgic Galați). Ca urmare, prevederile de plan la unele sortimente și produse nu au putut fi respectate.

Anumite dificultăți înregistrate au drept cauză comună **modul încă necorespunzător în care funcționează — între unele întreprinderi — mecanismul cooperării**. Ele s-au manifestat, în luna octombrie, spre exemplu, la Întreprinderea „Tehnoton” Iași, datorită lipsei de ritmicitate în livrările efectuate de Întreprinderea de piese radio și semiconductori București, la unele întreprinderi producătoare de utilaj tehnologic pentru industria chimică (Întreprinderea de utilaj chimic-Ploiești. Întreprinderea mecanică de utilaj tehnologic Moreni, întreprinderea de construcții de mașini-Reșița, întreprinderea de utilaj greu „Progresul”-Brăila datorită întîzierilor în livrarea țevilor de construcții de la întreprinderile de țevi Roman, „Republica”-București) etc.

Desigur, în condițiile desfășurării unor ample acțiuni vizînd reducerea importurilor, **activității de autoutilare îi revine un rol de seamă în rezolvarea unor probleme complexe**. Ca urmare, realizării utilajelor și aparatului necesare producției prin forțe proprii, trebuie să i se acorde în toate întreprinderile atenția cuvenită. În unele cazuri însă s-au înregistrat situații contrarii : într-o serie de întreprinderi producătoare de unelte și scule, de utilaj tehnologic, chimic, petrolier și minier, nerealizarea unor indicatori de plan se datorează de exemplu lipsei de proiecte și a unei dezvoltări corespunzătoare

CLASAMENT CLASAMENT CLASAMENT CLASAMENT
 Intreprinderile care s-au situat în fruntea întrecerii
 socialiste pentru îndeplinirea și depășirea planului pe
 primele trei trimestre din 1975 în ramurile industriilor
 metalurgice și construcții de mașini

Loc în ierarhia Ministerului Ind. și Construcții de Mașini	Numele întreprinderii	REALIZAT					
		Produsul global	Produsul marfă	Productivi- tatea mun- cii	Cheltuieli la 100 lei prod.marfă	Beneficii	Export
Ministerul Industriei Metalurgice							
Centrale ind. siderurgice							
1.	Combinatul siderurgic Hunedoara	102,4 336,7	102,2 335,4	102,4	99,4	115,2	107,2 158,8
2.	Combinatul siderurgic Reșița	103,7	103,5 280,4	103,7	98,9	112,1 792,3	108,7 52,5
3.	Intrep. "Ciocanul" Brad	108,2 285,8	104,5 226,5	106,5 1460,0	99,6	112,6 1194,4	
Centrale ind. de metale neferoase și rare							
1.	Intrep. de alumina Oradea	104,4 270,2	104,7 434,1	105,2	98,4	913,1	101,4 23,5
2.	Intrep. "Laromet" București	105,2 468,2	100,2 147,0	104,4	99,8		109,9 2583,0
3.	Intrep. "Nefera" București	101,9 107,6	103,3 374,4	101,2	99,0		105,8 104,0
Centrale ind. de prelucrări metalurgice							
1.	Intrep. de sârme, cuie, lațuri Galați	110,1 112,6	110,5 159,4	104,7 363,5	99,45	272,2	107,4 130,0 172,5 81,2
2.	Intrep. "Laminorul" Brașov	106,0 97,9	107,2 129,7	105,0 103,6	99,85		129,9 328,6 104,3
3.	Intrep. de țevi "Republica" București	104,0 351,5	101,7 190,4	102,5 355,9	99,93	59,4	105,8 360,0 111,2 210,3
Centrale ind. pentru produse refractare							
1.	Intrep. de produse refractare Alba Iulia	112,2 142,1	115,9 213,4	111,6 147,0	95,6	147,8	140,0
2.	Intrep. de șemotă Azuga	110,0 329,5	112,1 503,4	110,7 348,4	97,4	600,0	162,9
3.	Intrep. de produse refractare Aleșd	108,3 114,2	113,4 2376,0	106,1 858,7	94,8		152,2 1734,6
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini							
Centrale ind. de autoturisme și tractoare							
1.	Intrep. "Automecanica" Moreni	101,2 46,7	100,8 260,9	103,5 259,9	97,6		112,3
2.	Intrep. de piese auto Iași	107,3 664,8	107,9 655,1	102,1	99,9	100,0	114,0
3.	Intrep. metalurgică "Republica" Reghin	112,8 314,9	112,5	110,8	99,7		109,4
Centrale ind. de tractoare și mașini agricole							
1.	Intrep. de piese pentru tractoare și mașini agricole Galați	103,2 58,1	104,9 135,7	101,7	98,3		103,7
2.	Intrep. mecanică Oradea	101,2 58,3	100,5 104,8	101,0	99,8		101,8 193,3
3.	Intrep. mecanică Sinaia	102,9 296,5	100,6 104,5	100,8	99,8		100,1
Centrale ind. de utilaj tehnologic, chimic, petrolier și miner							
1.	Intrep. de utilaj chimic Grivița Roșie București	101,5 78,7	101,7 67,1	100,8 52,6	98,6	233,3	102,8 33,6 107,0 160,4
2.	Intrep. mecanică Cimpina	101,0 181,0	100,6 144,5	100,8	96,7		120,3 714,2 100,2
3.	Intrep. mecanică de mașini și utilaj minier Baia Mare	102,5	101,7 624,6	100,5	99,2		104,0 124,5 597,0
Centrale ind. de utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat							
1.	Intrep. de mașini grele București	103,4 126,3	101,7 71,7	102,3 179,3	98,6	130,0	122,7 465,2
2.	Intrep. mecanică "Dr. Petru Groza" Iași	102,5 93,6	104,4 115,5	101,6	99,9		108,4 125,1 317,5
3.	Intrep. de cazane mici și arzătoare Cluj-Napoca	103,0 136,3	105,5	103,5 264,0	99,2		100,1 115,7
Centrale ind. de utilaj tehnologic și material rulant							
1.	Intrep. "23 August" București	103,4 232,8	102,6 246,2	102,4 179,3		166,0	109,2 984,0 103,6 265,2
2.	Intrep. "Hidromecanică" Brașov	102,5 179,3	100,4 28,4	101,0 223,8			103,1 201,5 135,8
Centrale ind. de rulmenți și organe de asamblare							
1.	Intrep. "Rulmentul" Brașov	101,1 123,7	102,6 149,3	100,8	98,9		105,7 344,4
2.	Intrep. de șuruburi Meadiș	102,3 356,1	102,8	101,1	99,4		21,0
Centrale ind. mașini și aparate electrice							
1.	Intrep. "Electrocercanica" Turda	109,9 28,1	102,6	108,1 603,0	98,8		107,1
2.	Intrep. "Electromotor" Timișoara	100,4 26,6	101,1 41,3	100,1	99,9		109,2 194,0 104,6
3.	Intrep. de aparate fabricate Băilești	100,2 12,3	101,3 92,5	101,4	99,9		103,7
Centrale ind. de motoare și materiale electrotehnice							
1.	Intrep. "Electroprecizie" Suceala	100,9	100,2	100,8	99,4		125,2 143,0
2.	Intrep. de piese turnate Gheorghieni	105,2 102,8	101,6	104,8	98,6		203,6
Centrale ind. de echipamente de telecomunicații și automatizări							
1.	Intrep. "Staza electrică" Fieni	106,6	108,1	102,0	94,8		177,3 114,0
2.	Intrep. "Automatica" București	104,2 137,2	109,7 294,0	105,4	98,4		120,8
3.	Intrep. "Electromagnetica" București	105,5	102,8 144,0	102,2	99,9		111,9

1) Față de planul pe 9 luni.
 2) Față de angajamentul anual.

tenție — în special în metalurgie — reprezintă intensificarea acțiunilor tuturor factorilor implicați — constructori, beneficiari, furnizori de materii prime de utilaje tehnologice — pentru punerea la termen în funcțiune a noilor capacități de producție, recuperarea tuturor restanțelor, atingerea — într-un termen cât mai scurt — a parametrilor tehnico-economici proiectați. În acest sens prioritate trebuie acordată pregătirii corespunzătoare a frontului de lucru pentru iarnă, pentru ca lucrările să se poată desfășura în bune condiții pe întreaga durată a timpului friguros.

Asigurarea bazei materiale a planului, pregătirea desfășurării corespunzătoare a procesului aprovizionării tehnico-materiale în viitorul an, trebuie să se situeze, de asemenea, pe primul plan al preocupărilor. Atenția centralelor industriale, a întreprinderilor, cit și a organizațiilor sindicale, va trebui îndreptată spre realizarea unei aprovizionări cu materii prime și materiale în cantități strict necesare producției și introducerea unui regim sever de economii.

Nominalizarea producției și încheierea contractelor cu beneficiarii se prezintă în unele întreprinderi satisfăcător. Există însă cazuri (în rîndul unor întreprinderi producătoare de mașini și aparate electrice sau de elemente de telecomunicații și automatizări), unde se cer adoptate măsuri operative pentru lichidarea rămănelor în urmă privind contractările cu beneficiarii interni.

În ce privește emiterea repartițiilor și încheierea contractelor cu furnizorii de materii prime și materiale trebuie menționat că și aceste acțiuni se cer puternic impulsionate și operative încheiate. În acest fel, vor putea fi recuperate în timp util întârzierile provocate în unele cazuri de emiterea cu întârziere a repartițiilor de către coordonatorii de balanță, de întocmirea uneori cu întârziere a programelor de fabricație centralizate (electromotoare, scule ș.a.), precum și de definitivare cu întârziere a unor programe de producție. Preocupările se vor axa, de asemenea, pe rezolvarea mai operativă a contractărilor la piese de schimb, unde se face resimțită nevoia unor asemenea măsuri.

Înfăptuirea din timp a tuturor acestor acțiuni va fi de natură să creeze în toate întreprinderile condiții corespunzătoare pentru ca producția să se desfășoare încă din primele zile ale viitorului an sub cele mai favorabile auspicii.

Analiza prezentată a încercat să surprindă unele aspecte caracteristice întrecerii desfășurate pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe acest an. Ele se îmbină organic cu pregătirea tehnică a producției pe 1976, anul de debut al cincinalului revoluției tehnico-științifice. Realizările bune dobîndite pînă în prezent reprezintă premise favorabile ale realizării importanțelor obiective viitoare, a căror materializare în practică va contribui nemijlocit la dezvoltarea impetuoasă a economiei moderne românești, la ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc.

Neculaiu MORARU
 — președinte —
Gheorghe VIRTEJIANU
 — vicepreședinte —

Comitetul Uniunii Sindicatelor din metalurgie și construcția de mașini

toare a capacităților în sectorul autoutilării. Așa stau lucrurile la întreprinderea de scule Rîșnov, întreprinderea de unelte și scule Brașov, întreprinderea „Balanța” Sibiu etc.
 Dată fiind situația prezentată, apare necesar ca și în continuare să se desfășoare și să se amplifice acțiunile pentru realizarea întocmai și la timp a tuturor prevederilor de plan și a angajamentelor asumate pe acest an, pentru ca, concomitent cu satisfacerea integrală a necesităților beneficiarilor interni, să fie asigurate condiții pentru creșterea însemnată a exportului și, implicit pentru consoli-

darea afirmării produselor românești în circuitul mondial de valori materiale.
Intensificarea preocupărilor pentru pregătirea producției anului 1976

ÎN cadrul întreprinderilor analizate, preocupările pentru realizarea cu succes a planului pe acest an se îmbină cu cele privind pregătirea în cele mai bune condiții a producției din 1976.
 O primă problemă care revine în a-

DEȘEURILE ȘI METALELE VECHI — RESURSE DE ORDINUL MILIARDELOR. CUM SÎNT VALORIFICATE?

O importanță
avuție
la scara întregii
economii naționale

ATRAGEREA ÎN CIRCUITUL ECONOMIC a tuturor resurselor materiale, valorificarea lor tot mai eficientă, constituie o cale importantă de dezvoltare a bazei tehnico-materiale. Printre resursele care în ultimii ani au atras și atrag tot mai mult atenția se numără și deșeurile, materialele uzate, în mod deosebit cele de metal. Este ilustrativ în acest sens de arătat că, pe plan mondial, țările cu industrie metalurgică dezvoltată își asigură materia primă în proporție de 40—45% din deșeurii și metale vechi.

Și în țara noastră preocupările pentru valorificarea unor asemenea resurse au sporit considerabil, un volum tot mai important din acestea fiind prelucrat și transformat în obiecte utile pentru consum. Accentuând necesitatea dezvoltării bazei de materii prime și energetice și restrîngerii la strictul necesar a importurilor, **tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat la plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din iulie 1975 că: „Ministerele**

trebuie să acorde o atenție mai mare organizării și dezvoltării activității de recuperare a deșeurilor de la întreprinderi și de la populație, precum și punerii în funcțiune la termenele planificate și utilizării maxime a capacității de prelucrare a deșeurilor“.

Industria noastră metalurgică, principalul beneficiar al deșeurilor și metalului vechi, economisește an de an, prin utilizarea acestor resurse secundare, însemnate cantități de minereu și cocs (acestea sînt aduse în cea mai mare parte din import), lărgindu-și și posibilitățile de a reduce simțitor costurile de producție. Aceasta fiind deci, realitatea, să vedem în ce măsură acțiunile ce se desfășoară converg cu tendințele ce se manifestă pe plan mondial, ce elemente noi tehnologice au intervenit și cum se pune de acord colectarea și valorificarea fierului vechi cu sporirea accentuată a producției de fontă și oțel și țării? Să vedem, totodată, ce probleme noi se ridică în direcția colectării și valorificării deșeurilor de neferoase?

Procesul de colectare-sortare-valorificare

FIERUL VECHI a constituit și constituie din todeauna „piinea” cuptoarelor siderurgice pentru producția de oțel. În trecutul nu prea îndepărtat, cuptoarele Martin din la Reșița, Hunedoara. Oțelul Roșu, Cîmpia Turzii — mari centre producătoare de oțel ale țării — duceau lipsă serioasă de această materie primă, datorită, pe de o parte, cantităților insuficiente existente, iar pe de altă parte, faptului că procesul de colectare se desfășura anevoios. Dezvoltarea impetuoasă a industriei siderurgice în decursul anilor a impus o reconsiderare

nu numai a procesului de colectare, ci și a celui de sortare a metalului vechi, în scopul valorificării lui cît mai eficiente. Au fost luate o serie de măsuri organizatorice, între care elaborarea unui program special de valorificare a resurselor secundare, înființarea Centralei de prelucrare și colectare a metalelor vechi, care dispune în prezent de 4 baze moderne de prelucrare și de circa 160 depozite de colectare, repartizate în diferite județe ale țării etc.

Toate acestea au creat condiții ca, an de an, volumul colectărilor să crească (vezi tabelul). Impulsionarea activității a avut ca efect nu numai o mai bună acoperire cu fier vechi a cererilor întreprinderilor siderurgice și a turnătorilor din celelalte ramuri ale economiei, dar a rezultat chiar un excedent. **Pentru a desprinde importanța utilizării fierului vechi în producerea oțelului, este suficient să arătăm că el reprezintă 45% din materia primă la elaborarea șarjelor, înlocuind aproape la paritate fonta. Eficiența apare și mai pregnantă dacă relevăm faptul că pentru elaborarea unei tone de fontă sînt necesare 2 tone de minereu, 600 kg de cărbune cocsificabil și o cantitate însemnată de calcar.**

Una din cele mai importante probleme care se ridică în activitatea de colectare a deșeurilor și a metalelor vechi constă în modul în care acestea sînt sortate și prelucrate. Dacă prelucrarea și sortarea metalelor vechi nu este satisfăcătoare, dacă fierul vechi este amestecat cu alte metale, se pot produce mari impedimente în elaborarea oțelului: impurificarea unor șarje, rebutarea lor sau, ceea ce este mai grav, chiar perforarea vetrelor cuptoarelor.

Este neîndoielnic că în actualul cincinal au fost dobîndite rezultate remarcabile și în domeniul sortării și prelucrării deșeurilor și metalelor vechi. Acest lucru este ilustrat de faptul că în perioada 1971—1975 colectările au crescut cu 47%, volumul deșeurilor prelucrate și livrate a sporit de la 700 000 tone în 1971 la 1 670 000 tone în

1975. Prin aceste operațiuni au fost eliminate impurități la fierul vechi care însumează în fiecare an zeci de mii de tone. Dar, ținînd seama de cantitățile mari colectate, situația din punctul de vedere al valorificării nu se prezintă nici pe departe satisfăcătoare. Aici se ridică două aspecte, care merită consemnate. Primul este acela că unele unități furnizoare au ignorat și ignoră sortarea, predarea și livrarea deșeurilor metalice în condițiile prevăzute de standardele în vigoare; al doilea — însăși unitățile consumatoare ale acestor deșeurii au manifestat rețineri față de primirea metalului vechi neprelucrat, datorită faptului că au fost sau sînt lipsite de spațiile și utilajele corespunzătoare pentru efectuarea acestor operații. Desigur, se cer luate măsuri energice pentru ca atît întreprinderile care livrează deșeurii și metale vechi, cît și cele care le consumă, inclusiv unitățile centrale specializate în acest domeniu, să acorde întreaga atenție operațiilor de prelucrare și sortare. Aceasta cu atît mai mult cu cît creșterea greutății volumetrică a fierului vechi creează condiții optime atît pentru utilizarea mai bună a agregatelor siderurgice, cît și pentru o mai bună folosire a capacităților de transport etc.

Cît privește utilizarea acestor resurse, este de subliniat că, în anii din urmă, au apărut unele modificări în tehnologia elaborării oțelului, fapt care a condus la schimbarea cantitativă și calitativă a structurii încărcăturii metalice în cuptoarele de oțel și, deci, la limitarea, într-o proporție însemnată, a consumului de fier vechi. În ce constau acestea?

Ca în toate țările care își dezvoltă industria metalurgică și România tinde să-și sporească baza de fabricație a oțelului pe seama folosirii celor mai moderne agregate, și anume a convertizoarelor LD. Procedul elaborării oțelului cu ajutorul convertizoarelor prin insuflare de oxigen solidă 75—85% fontă lichidă și într-o proporție foarte redusă fier vechi 15—25%. Lucruri noi s-au petrecut și în direcția accelerării procesului de elaborare a oțelului în cuptoarele Martin. Datorită insuflării de oxigen în timpul procesului de producere a oțelului (care asigură o durată mai redusă de elaborare a șarjei), a fost micșorată cantitatea de fier vechi utilizată, crescînd, în compensație, fonta lichidă.

Recent, Consiliul de Stat a adoptat Decretul nr. 106/1975, care reglementează, în mod unitar, toate activitățile legate de colectarea, predarea, gospodărirea și valorificarea deșeurilor și stabilește obligații și răspunderi precise ce revin în acest domeniu tuturor unităților socialiste, fiecărui cetățean.

În baza acestui decret, fiecare unitate economică este obligată începînd din 1976 să asigure toate condițiile pentru introducerea bilanțului anual al folosirii resurselor de materii prime și materiale, prin care urmează a se evidenția cantitățile de materii prime și materiale utilizate în fabricație și cele ce se regăsesc în produsele finite. Astfel se vor putea determina cantitatea și structura deșeurilor și ale altor resurse secundare rezultate din procesul de producție. În acest fel, bilanțul anual al folosirii resurselor materiale va servi nemijlocit la fundamentarea planului fiecărei unități, la stabilirea concretă a obligațiilor și răspunderilor pentru diminuarea pierderilor sub formă de deșeurii, prin perfecționarea tehnologiilor de fabricație, precum și pentru reintroducerea în circuitul economic a deșeurilor și celorlalte resurse secundare.

În strînsă legătură cu această acțiune, decretul Consiliului de Stat prevede în mod expres obligația organelor de conducere colectivă din fiecare unitate socialistă de a desemna compartimente, servicii și persoane în a căror răspundere directă intră sarcinile de colectare, sortare, pregătire, depozitare și predare spre valorificare a deșeurilor și altor resurse secundare, precum și de utilizare a acestora în procesele de producție.

Evoluția colectării metalelor vechi

		- mii tone -				
Fierul metalului		1971	1972	1973	1974	1975
		(plan)				
Fier vechi		3429	3680	3841	4245	4700
Fontă veche		324	324	378	370	400

O largă deschidere a drumului spre o utilizare maximă a metalului vechi o constituie în schimb creșterea volumului producției de oțel electric. Acesta, prin tehnologiile utilizate, consumă fier vechi în proporție de aproape 100% la fiecare șarjă de oțel elaborată. Dezvoltarea capacităților în oțelăriile electrice a luat o amploare mai mare în țara noastră începând din 1973. Ca urmare a punerii în funcțiune a noi capacități, se prevede o sporire a consumului de fier vechi. Cu toate acestea există un excedent important de metal vechi în stoc (la nivelul anului 1975 peste 500 000 t), motiv pentru care Centrala de colectare și prelucrare a metalelor vechi a luat unele măsuri în scopul unei mai bune conservări a resurselor respective, intensificând, totodată, prelucrarea și livrarea în cantități mai mari unităților care și-au sporit capacitățile și utilizează în proporții ridicate fierul vechi. Rămân însă unele probleme care se impun a fi mai bine soluționate atât în ce privește colectarea și sortarea, cât mai ales prelucrarea și valorificarea tuturor resurselor de deșeuri și metale vechi.

Un deșeu cu tendință de permanentă creștere, dar...

O SURSĂ importantă, care are o pondere în creștere în totalul fierului vechi, o reprezintă șpanul (așchiile metalice) rezultat din prelucrarea laminatelor de metal. În acest an, de pildă, se prelină a fi colectate cantități însemnate de astfel de deșeuri. În problema șpanului se ridică mai multe aspecte.

Prima privește reducerea substanțială a cantității rezultate din procesele de prelucrare: acest obiectiv ar putea fi atins dacă în toate unitățile de prelucrare a metalelor s-ar merge mai ferm pe linia unei aprovizionări corespunzătoare, în funcție de cerințe (ne referim la lungimi și grosimi de laminate), concomitent cu promovarea unor tehnologii avansate, în locul celor clasice. Dacă, de pildă, întreprinderile constructoare de mașini ar extinde gama de utilizare a oțelurilor cu caracteristici superioare, dacă în sectoarele de forje s-ar introduce pe scară mai largă forjarea în matrițe, în locul forjării libere, iar în turnătorii obținerea de piese în cochile, prin metoda extruderii sau prin turnarea în materiale ușor fuzibile, prin turnarea în ciorchine etc., ar rezulta la prelucrare un volum mai redus de șpan, coeficientul de utilizare a metalului crescând chiar la consumatori. Desigur, se ridică și necesitatea ca industria siderurgică să-și diversifice

producția de mărci de oțeluri, de laminate, în deplină concordanță cu solicitările beneficiarilor. Căci și în această direcție se mai manifestă unele neajunsuri, în special în asigurarea oțelurilor de calitate, al livrării laminatelor la lungimi fixe sau multiple.

A doua problemă, care se referă la utilizarea șpanului în industria siderurgică, impune pregătirea corespunzătoare a acestuia, respectiv mărunțirea și brichetarea. Aceste operațiuni sînt determinate de noile tehnologii de elaborare a oțelului care impun încărcarea cuptoarelor într-un timp scurt, lucru ce nu se poate realiza decît în condițiile asigurării cu fier vechi cu o greutate specifică de minimum 2 tone pe metru cub. Or, șpanul afinat — așa cum rezultă din procesul de prelucrare a metalului — are o masă volumetrică redusă (sub 500 kg/mc), fapt care duce la creșterea duratei de încărcare a cuptoarelor, la pierderea unui timp prețios de producție. În plus, folosirea șpanului afinat cere un consum mare de combustibil pentru retopire. În sfîrșit, prin utilizarea șpanului afinat se înregistrează pierderi mai mari în procesul de retopire, decît la cel compactat prin brichetare. Dacă acestea sînt impeditentele, care toate se reflectă, în ultimă instanță, în eficiența scăzută a producției de oțel, să vedem cum se aplică măsurile luate pe linie de stat, pentru întronarea unei răspunderi și discipline la toate eșaloanele unde șpanul se produce.

Încă din 1962, s-a reglementat ca unitățile care predau mai mult de 150 t șpan lunar să asigure mărunțirea și brichetarea acestuia, stabilindu-se și unitățile care produc utilaje în acest scop: Întreprinderea „Progresul” — Brăila, Întreprinderea „1 Mai” — Ploiești, „Tractorul” — Brașov ș.a. Obligația de mărunțire și brichetare a fost neglijată însă mulți ani atît de întreprinderile care produc șpan, cît și de cele de colectare. Începînd din 1972, Centrala de prelucrare și colectare a metalelor vechi a luat unele măsuri pentru a determina pe cei în cauză să se conformeze prevederilor. Drept rezultat Întreprinderea „Tractorul” și Întreprinderea de autocamioane din Brașov au trecut nu numai la mărunțirea șpanului, ci și la brichetarea lui, o parte din acesta fiind chiar consumat în unitățile respective. Cu toate acestea, în prezent doar 5% din cantitatea de șpan ce se produce anual se brichetează și aceasta aproape în exclusivitate de întreprinderile amintite.

Celelalte unități însă continuă să livreze șpanul în stare afinată (Întreprinderea de mașini grele București, Întreprinderea mecanică de material rulant Pașcani, Întreprinderea de autoturisme Pitești, Întreprinderea „Electroputere” — Craiova, Întreprinderea de șuruburi din Tg. Secuiesc etc.), deși sînt dotate cu sfîrîmătoare. De asemenea, unități ca Întreprinderea constructoare de mașini Reșița, Întreprinderea mecanică de utilaj Medgidia, Întreprinderea „23 August”, Întreprinderea „Vulcan” din București, în loc să valorifice prin mărunțire și brichetare resursele interne de șpan, preferă să se aprovizioneze cu fier vechi greu din alte locuri, deși acest lucru îi costă mai mult decît dublu.

Așa prezentîndu-se lucrurile, s-a ajuns în situația să se livreze oțelăriilor mari cantități de șpan afinat și amestecat, care la nivelul acestui an se ridică la 37% din cantitatea ce se colectează. Proporții pînă la 90% se înregistrează în cazul întreprinderii de construcții de mașini Reșița, întreprinderii de autoturisme Pitești și întreprinderii mecanice Timișoara care, în primele 7 luni din acest an, au expedit 8 600 t, 7 300 t și, respectiv, 4 200 t șpan afinat. Datorită unor astfel de practici, în ultimii ani s-au acumulat stocuri mari la unitățile producătoare cît și la cele ale Centralei de prelucrare și colectare a metalelor vechi (peste 100 000 t de șpan nepregătît).

Desigur, lucrurile nu pot rămîne, în continuare, așa. Este necesar ca, peste tot, să fie aplicate reglementările în vigoare, să se ia măsuri energice pentru valorificarea cu eficiență maximă a cantităților de șpan. Aceasta cu atît mai mult cu cît în 1980 se prelină ca astfel de resurse să ajungă la sute de mii de tone. Ținînd seama mai ales de creșterea producției de oțel ce se va elabora în cuptoarele electrice este imperios necesar să se stabilească asemenea măsuri încit, concomitent cu mărunțirea șpanului (pentru care există un însemnat număr de utilaje) să se bricheteze o cantitate corespunzătoare (se cer utilaje întrucît lipsesc din dotarea întreprinderilor). În acest scop, ar trebui să se asimileze în țară instalații de brichetat metal mărunțit și să se urmărească utilizarea la capacitățile maxime a sfîrîmătoarelor cu care sînt dotate întreprinderile. Mai trebuie menționat faptul că, datorită nemărunțirii și nebrichetării șpanului, se utilizează incomplet și mijloacele de transport. Avînd un volum mare dar de greutate mică, vagoanele nu sînt utilizate nici la un sfert din capacitatea lor.

Alături de șpan, o altă resursă importantă de metal o reprezintă fonta provenită din utilajele de turnare. Aici se resimte lipsa serioasă de utilaje pentru spargere și mărunțire, în așa fel încît ea să poată fi eficient utilizată. În prezent, din această cauză, o mare cantitate de fontă lingotiere stă în stoc, în loc ca ea să acopere nevoile turnătoriilor.

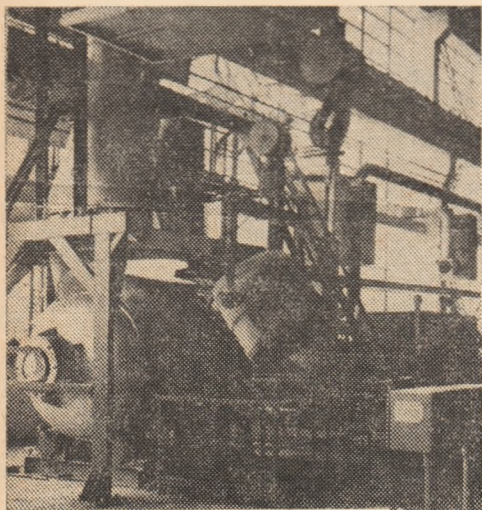
Noile procedee de elaborare a oțelului au făcut, ca pe parcursul anilor, greutatea utilajelor de turnare să crească ajungînd ca, în prezent, peste 50% din acestea să aibă greutatea de peste 20 tone, iar grosimea pereților să atingă pînă la 350 mm. Mărunțirea acestor utilaje în bucăți de 30—60 kg nu este posibilă cu tehnicile uzuale. Deci, se impune fie găsirea unor soluții și utilaje de spargere și mărunțire, astfel încît fonta rezultată să poată fi utilizată în condiții optime și eficiente în turnătorii, fie adoptarea altor măsuri de consum în oțelării. Industria construcțiilor de mașini, care a realizat agregate și utilaje de mare tehnicitate, ar putea acorda un serios ajutor prin urgentarea asimilării și producerii în serie în țară a utilajelor necesare unor asemenea scopuri.

Haldele — „mine” ale cui?

ÎNSEMNATE resurse de fier vechi, fontă și alte produse valoroase scoase din uz se găsesc în haldele create de-a lungul anilor în preajma unităților metalurgice, întreprinderilor constructoare de mașini, care au sectoare de turnătorii etc. Valoarea acestora se ridică astăzi la sume de mari proporții. Ce acțiuni se desfășoară pentru a se fructifica conținutul acestor „mine”, cine poartă răspunderea pentru aducerea cît mai grabnică în circuitul economic a resurselor existente?

Din cîteva sondaje efectuate în unele zone ale țării, am desprins că, în general, activitatea pentru valorificarea haldelor este redusă, că, pe alocuri, alături de unitățile care concură la dezvoltarea acestora participă la valorificare și grupuri de unități aparținînd centralei specializate. Primi aleg ce-i mai mare și mai important, ceilalți ce găsesc din ce a rămas. Aceasta este un fel de a spune, deoarece și după acest căutător de „filoane scumpe” rămîn încă mari cantități de resurse nevalorificate. Mai mult chiar, unele unități au amenajat asemenea halde în locuri greu accesibile de valorificare. Așa stau lucrurile la Oțelul Roșu, Combinatul siderurgic Galați etc.

Datorită faptului că valorificarea resurselor existente în asemenea halde rămîn la latitudinea „proprietarului”, respectiv întreprinderii care le-a creat, multe valorabile materiale au rămas și rămîn, în continua

Convertizor pentru rafinarea aliajelor de cupru extrase din deșeuri metalice neferoase la întreprinderea Metalurgică NEFERAL — București

re, în anonimă. **Bunăoară, în haldele unităților siderurgice se găsesc pe lângă metal, cantități mari de cărămidă refractară din import (zeci de mii de tone), care poate fi reutilizată la înzidirea cuptoarelor după ce va fi, desigur, curățită de moloz.** Cît privește cărămida spartă, măcinată, ea poate deveni o prețioasă materie primă pentru producerea cărămidelor. Apoi, se pune **problema recuperării fierului mărunt, aflat în cantități deloc neglijabile.** Pentru aceasta este necesară trecerea la măcinarea conținutului haldelor, lucrare care ar da posibilitatea valorificării, totodată, a unei **mari cantități de materii prime pentru industria materialelor de construcții.** Și, se poate spune că în asemenea halde se mai fac adeseori descoperiri de piese, ansamble, motoare și diferite utilaje care, prin mici „retușuri”, pot fi date din nou în folosință.

Dar, **privind în general necesitatea valorificării acestor halde nu numai din metalurgie, construcții de mașini, ci și din chimie, din exploatarea minere și din alte sectoare ale economiei, unde ele s-au format prin depozitarea de reziduuri în perioade de mulți ani, se pune problema**

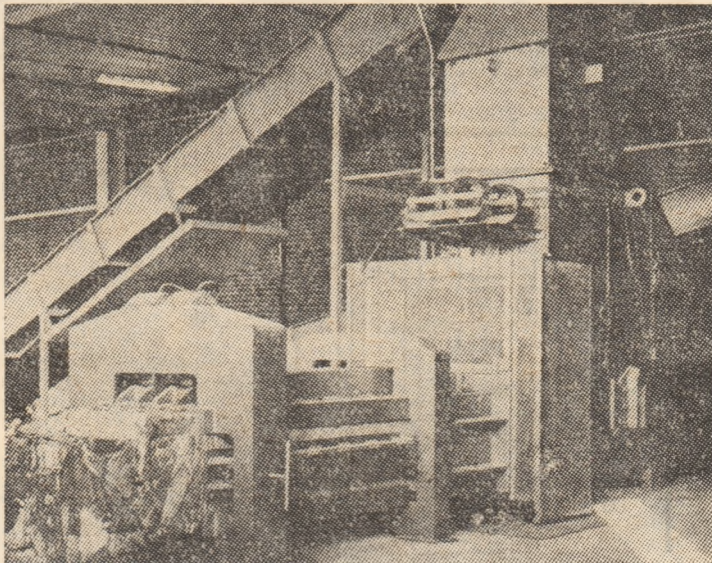
determinării unei responsabilități, aplicării de măsuri care să conducă la totala identificare pe sortimente de resurse și valorificarea lor la maximum posibil. Lăsînd totul pe seama celui în raza căruia se află această haldă, se ajunge la situații ca cele existente, cînd valorificarea se face doar parțial sau într-o proporție destul de redusă. **Or, economic ar fi ca, odată declanșate operațiunile de identificare a unor resurse, să se pună în valoare tot ceea ce constituie produs sau materie primă.** De altfel, și experiența din unele țări atestă faptul că printr-o valorificare complexă a întregii halde, pe lângă dezafectarea totală a terenurilor, care sînt redede circuitului agricol, o serie de industrii sînt aprovizionate cu cantități mari de materii prime și secundare de certă calitate și valoare. Nu ar fi oare cazul ca și în condițiile țării noastre — și în această privință măsurile stabilite de partid sînt evidente — să se accelereze acțiunile de punere în valoare, în întreaga lor complexitate, a acestor „mine”, care înglobează valori materiale de miliarde de lei?

Cantități mari de metal vechi pot furniza și **epavele pe care unitățile de navigație le pun la dispoziție prin casare, cît și epavele care se mai află afundate în apă în unele porturi dunărene sau la Marea Neagră.** Din investigația făcută a rezultat că, îndeobște, asemenea epave, în loc să fie tăiate și trimise ca fier vechi industriei siderurgice, multe sînt ținute ca obiecte de „muzeu”, deși nu au o valoare istorică.

Cei ce exploatează porturile, respectiv Comandamentul de navigație, deși au constrîns unitățile Centralei de prelucrare și colectare a metalelor vechi să se retragă din zonele portuare, nu au manifestat preocupare pentru valorificarea cu mijloace proprii, conform actelor normative în vigoare, a epavelor ramfulate, a vaselor casate sau abandonate etc. De aici, situații ca cele existente în multe raze portuare — vase nedezmembrate, neprelucrate și neevacuate. Nu mai puțin

importantă este și deblocarea unor zone unde se mai află epave scufundate în apă. Despre acestea astăzi nimeni nu-ți mai poate spune nimic.

Firește, evacuarea și valorificarea epavelor de pe Dunăre cît și de la Marea Neagră constituie o problemă care nu este legată numai de o slabă colaborare între unele unități, ci și de asigurarea cu utilaje corespunzătoare și personal specializat. Este o problemă care, deși așteaptă de mai mulți ani o rezolvare, nu și-a găsit-o încă. Interesele economiei (punerea în valoare a fierului vechi, dezafectarea

Presă hidraulică de balotat cu o capacitate de 5 000 t/an, cu care sînt dotate unitățile D.C.A. din cadrul Centralei de pre-industrializare și achiziții a M.I.U.

porturilor și a unor căi de comunicații pe apă) o cer, și aceasta ar trebui să se înfăptuiască în timp cît mai scurt.

Neferoasele și unele valențe nefructificate

NU mai puține probleme se ridică și în privința colectării, prelucrării și valorificării metalelor vechi, deșeurilor și spanului de proveniență neferoasă. Cauzele sînt diverse.

Din datele existente la Centrala de prelucrare și colectare a metalelor vechi, rezultă că o bună parte din cantitățile de deșuri estimate a fi colectate sînt utilizate de unitățile care le produc. S-ar putea spune că nu este un lucru rău, dacă cei în cauză au condiții bune pentru aceasta. Dar, din păcate, **deșeurile de neferoase sînt folosite în multe cazuri neeficient mai ales în unitățile mici care, neavînd condiții corespunzătoare, le valorifică cum pot.** Dacă luăm în considerare numai faptul că ele obțin un randament de extracție cu 10% mai mic decît cel realizat de întreprinderile specializate în prelucrare (procentul este de altfel mult mai scăzut), rezultă că economia națională pierde anual sute de tone de cupru sau alte metale neferoase. Acest consum național se înregistrează în unitățile industriale ale cooperăției, în agricultură, în industria ușoară, în unitățile de transporturi și chiar în multe unități ale construcțiilor de mașini și metalurgiei.

Dacă asemenea fenomene mai au loc, vina revine într-o bună măsură și Centralei de prelucrare și colectare a metalelor vechi care, în afara unor sesizări privind **nerespectarea planului de către unele întreprinderi în ceea ce privește livrarea deșeurilor de metale neferoase,** nu a întreprins nimic altceva. În prezent, prin De-

cretul nr. 106/1975 al Consiliului de Stat privind colectarea, predarea, gospodărirea și valorificarea deșeurilor și a altor resurse secundare de materii prime și materiale au fost prevăzute măsuri pentru a se întrona o severă disciplină în respectarea strictă a prevederilor legale privind dreptul unor unități, care dispun de condiții, pentru a prelucra deșeurile neferoase. Aplicarea prevederilor sale va pune ordine în utilizarea rațională și mai ales eficientă a tuturor resurselor de deșuri și metale vechi neferoase.

Sînt și alte aspecte care așteaptă să fie deplin și bine rezolvate. Între acestea se află, de pildă, **determinarea de către specialiști a unor tehnologii pentru separarea metalelor neferoase din cele feroase.** Din lipsa unei tehnologii adecvate, a unei unități specializate în asemenea activități, s-a ajuns la stocarea anuală a sute de tone de astfel de metale. De altfel, din situațiile întocmite rezultă că în cadrul Centralei de colectare și prelucrare a metalelor vechi există un stoc ridicat de metale neferoase și feroase combinate sau amestecate. Ar fi indicat să se inițieze cercetări și studii, pentru a se găsi o cale cît mai rațională pentru ca și aceste valori materiale să fie atrase cît mai repede în circuitul economic.

În fine, mai apar și unele aspecte care privesc restrîngerea unor eventuale inițiative pe care le manifestă centrala specializată în direcția sortării și valorificării unor metale prețioase. Bunăoară, recuperarea unor metale ca, de pildă, carburile vidia, alpacaua, monelul, etc. cere vreme îndelungată pînă la crearea unor stocuri și găsirea unor clienți pentru a fi valorificate. Or, în tot acest timp, centrala respectivă plătește dobînzii băncii pentru valorile metalelor înregistrate pînă în momentul vinderii lor. Așadar, procesul respectiv, în loc să stimuleze pe inițiatori, le urcă, nolens-volens, costurile pentru activitățile desfășurate cu cuantumul dobînzilor aplicate. Este o problemă care ar trebui să fie analizată de cei în cauză și găsite forme care să stimuleze cît mai mult activitatea pentru selectarea și valorificarea din metalele vechi a celor nobile și cu valori mari.

Citeva probleme organizatorice și răspunderea centralei specializate

ÎN ETAPA următoare 1976—1980, etapă care va marca noi pași înainte a României pe drumul progresului și civilizației, se va ajunge la realizarea unei producții de oțel de 16—18 milioane tone. Aceasta presupune că, în viitor, ținînd seama de penuria unor materii prime și de tendința de ridicare a prețurilor la minereuri pe plan mondial, va trebui să se persevereze pe calea valorificării superioare a tuturor resurselor indigene, inclusiv a metalelor vechi. Întrucît prin investițiile alocate pentru viitorul cincinal se vor dezvolta impetuos toate ramurile economiei naționale, vor rezulta prin prelucrarea materiilor prime însemnate cantități de deșuri și

Vasile BOESCU
Ludovic ȚINTEA

(Continuare în pag. 12)

SEMNIFICAȚIA UNUI DECENIU ÎN DEZVOLTAREA JUDEȚULUI VRANCEA

REORGANIZAREA administrativ-teritorială a avut o importanță deosebită în promovarea perseverență a politicii de amplasare rațională, echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. Pentru unele zone, mai puțin dezvoltate, între care și Vrancea, această politică s-a concretizat într-o dezvoltare economică și socială mai rapidă.

Importanța și rolul investițiilor în repartizarea forțelor de producție sînt puse în evidență și de evoluția economiei județului Vrancea. În perioada 1966-1970, volumul investițiilor în sectorul socialist al economiei județului a fost de 2 638 mil. lei (cu 62,9% mai mult decît investițiile efectuate în cincinalul 1961-1965).

Structura investițiilor pe sectoarele primar, secundar și terțiar (media anuală)

- milioane lei -						
A	1965		1966-1970		1971-1974	
	Valori	%	Valori	%	Valori	%
Total sectoare	401	100,0	528	100,0	885	100,0
- Primar	171	42,6	199	37,7	279	31,5
- Secundar	164	40,9	223	42,2	356	40,2
- Terțiar	66	16,5	106	20,1	250	28,3

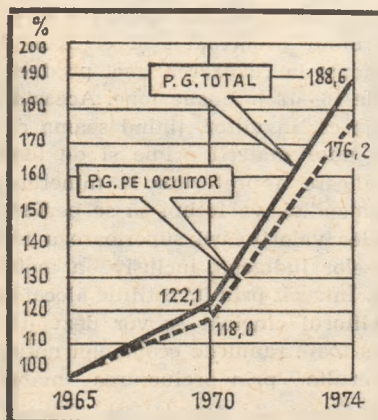
Primii patru ani ai actualului cincinal a constituit o perioadă de dezvoltare mai accelerată a economiei județului nostru. Volumul investițiilor realizat în cei patru ani a fost de 3 539 mil. lei (cu 118,6% mai mult decît în perioada 1961-1965 și cu 34,2% mai mult față de 1966-1970). Dacă comparăm investițiile în medie pe țară și pe județ, în anii 1965, 1970 și 1974, rezultă o creștere mai rapidă a investițiilor pe un locuitor în medie pe județ față de media pe țară, de la 1146 lei în 1965 la 2966 lei în 1974. În perioada 1966-1975 cea mai mare parte a volumului de investiții a fost alocat sectoarelor*) primar și secundar (vezi tabelul).

Pentru caracterizarea activității economice este deosebit de utilă prezentarea dinamicii și structurii produsului global (graficul).

În perioada 1966-1970, produsul global total a crescut într-un ritm mediu anual de 4,1% pentru ca în perioada următoare (1971-1974) să crească într-un ritm mediu anual de 11,5%. În ce privește contribuția sectoarelor la formarea produsului global rezultă modificări esențiale, care caracterizează ritmul rapid de industrializare a județului nostru. În acest cincinal, de la o producție industrială de 2,2 miliarde lei în 1970, Vrancea a ajuns azi la 4,4 miliarde lei.

Schimbările intervenite în economie au fost

PRODUSUL GLOBAL
A-DINAMICĂ

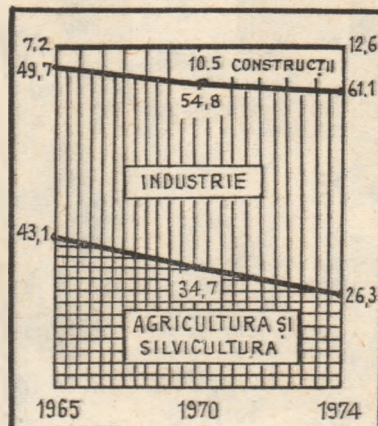

*) Sectorul primar = agricultura și silvicultura; sectorul secundar = industria și construcțiile; sectorul terțiar = celelalte ramuri.

însoțite de mutații calitative importante în utilizarea forței de muncă. Noile obiective au dus la sporirea populației ocupate de la 169,9 mii persoane în 1965 la 185,4 mii la începutul acestui an; ponderea populației neagricole a crescut de la 26,6% în 1965 la 35,5% în 1974.

Prin efectele sale, o importanță economică și socială deosebită o are sporirea numărului și ponderii personalului angajat în totalul populației ocupate: în timp ce popu-

B-STRUCTURĂ

lația ocupată a crescut într-un ritm mediu anual de 0,6%, personalul angajat a crescut într-un ritm mediu anual de 3,5%.

Mutații calitative deosebite au avut loc ca urmare a creșterii gradului de utilizare a forței de muncă feminine. La începutul acestui an lucrau în economia județului Vrancea cu 74,1% mai multe femei decît în 1965. Intensificarea procesului de atragere a femeilor în producție a făcut să crească ponderea acestora în totalul personalului angajat de la 25,7% în 1965 la 30,9% în 1974.

Aceste mutații au atras, în mod necesar, schimbări în modul de viață material și cultural al populației județului. Dezvoltarea complexă a economiei și localităților a antrenat sporirea generală a veniturilor celor ce muncesc și, respectiv, o apropiere între județul Vrancea și celelalte județe. Este elocvent în acest sens că retribuiția medie lunară a crescut în 1974 față de 1965 cu circa 150%.

Sporirea veniturilor populației este reflectată de dublarea volumului desfacerilor de mărfuri în 1974 față de 1965 și de modificările intervenite în structura acestora. Cea mai mare pondere în volumul desfacerilor o au mărfurile nealimentare (54,5% în 1974). Comparativ cu 1965, în 1974 s-a vîndut de 2,5 ori mai multă mobilă, de 2,2 ori mai multe confecții. În această perioadă, relativ scurtă, populația a cumpărat 15 900 frigider, 8 800 mașini de spălat rufe, 1 700 mașini-aragaz, 29 500 televizoare, 44 400 aparate de radio.

Industrializarea socialistă a atras o dezvoltare a orașelor existente, populația urbană a județului ajungînd în 1974 la 23,5% față de 17,3% în 1965.

Un loc principal în cadrul politicii de ridicare a bunăstării populației l-a ocupat construcția de locuințe. Numărul apartamentelor construite din fondurile statului a crescut cu fiecare cincinal: în 1961-1965 - 921 apartamente; în 1966-1970 - 2 900; în 1971-1974 - 5 364. În aceeași perioadă s-au construit 22 642 locuințe din fondurile populației.

DIN CRONICA ÎNTERECERII

PRODUȚII SUPPLEMENTARE

● Printr-o mai bună organizare a muncii în abataje, introducerea unor tehnologii și utilaje moderne de lucru, colectivul de muncă al **Exploatații miniere Săsar** este primul din Centrala minierelor și metalelor neferoase din Baia Mare care raportează, cu mai bine de o lună și jumătate mai devreme, îndeplinirea planului anual. Acest succes va permite minerilor să extragă peste prevederi, pînă la sfîrșitul anului, 35 000 tone minereu.

● **Industria locală din județul Ilfov** a raportat realizarea integrală a indicatorilor de plan ai actualului cincinal. Pînă la sfîrșitul acestui an, unitățile economice din acest sector vor obține suplimentar peste plan, importante cantități de mobilă și alte produse din lemn, articole metalice și din mase plastice, diferite confecții textile.

● **Textilistele de la Întreprinderea „Intex” - Păulești** au anunțat realizarea integrală a sarcinilor cincinalului, estimînd în perioada care a mai rămas pînă la finele acestuia o producție suplimentară de țesături, evaluată la 50 milioane lei. Succesul cantitativ este corelat cu cel calitativ, produsele unității prahovene fiind cunoscute într-o largă diversificare sortimentală în 50 de țări ale lumii.

● **Oamenii muncii din industria municipiului Hunedoara** și-au îndeplinit recent sarcinile planului cincinal. Se apreciază că în avansul de timp cîștigat se va realiza o producție suplimentară sarcinilor stabilite pe perioada 1971-1975 în valoare de peste 1,5 miliarde lei, materializată în obținerea și livrarea în plus a mai mult de 300 000 tone minereu de fier brut extras, aproape 400 000 tone fontă și coxs metalurgic, peste 450 000 tone oțel Martin și electric și însemnate cantități de alte produse.

PRODUSE NOI

● În urma analizelor făcute în lumina indicațiilor conducerii partidului, în unitățile de panificație au fost revăzute și îmbunătățite rețetele de fabricație și procesele tehnologice, și s-au stabilit norme precise de respectare a acestora - de la măcinarea griului și pînă la coacerea piinii - transportul, sporirea exigențelor controlului de calitate în toate fazele de fabricație. Astfel în funcție de tradițiile și cerințele locale, în fiecare județ se realizează în prezent cite 2-18 sortimente noi de piine și produse de panificație. În județul Bacău, de exemplu, populația are la dispoziție 18 sortimente de piine și produse de franzelărie simple sau cu adaosuri - lapte, ouă, zahăr, grăsimi etc., - iar în județul Brașov se produc 13 sortimente.

● **Întreprinderea pentru mecanizarea agriculturii și industriei alimentare-Timișoara** este a 40-a unitate din industria județului Timiș care a îndeplinit înainte de termen planul cincinal. Avansul înregistrat pînă acum asigură realizarea pînă la sfîrșitul anului, peste prevederile planului, utilaje mecanice în valoare de peste 35 milioane lei. În acest an, producția întreprinderii este de peste 2 ori mai mare decît în primul an al cincinalului, iar nomenclatorul de fabricație cuprinde o serie de produse noi, printre care o autospecială pentru transport furaje, cu o capacitate de 6 tone, o instalație complexă de muls și transportat laptele pe conductă, un aparat de pornire a tractoarelor pe timp rece etc.

Constantin GIDĂR
director adjunct
la Direcția județeană de statistică

NOUL SISTEM DE RETRIBUIRE — FACTOR MOBILIZATOR PENTRU ÎNDEPLINIREA SARCINILOR DE PLAN

DEZVOLTAREA susținută a bazei tehnico-materiale, progresul neîntrerupt al economiei naționale, perfecționarea continuă a relațiilor de producție socialiste în amplul proces de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate asigură creșterea necontenită a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii din țara noastră — țelul suprem al întregii politici a partidului. Pe măsura dezvoltării forțelor de producție, a sporirii produsului social și a venitului național se asigură, prin alocarea în mod planificat a fondurilor necesare, ridicarea permanentă a veniturilor pentru toate categoriile de oameni ai muncii și pentru creșterea fondului social de consum.

Pentru a reliefa felul cum aplicarea principiului socialist al repartiției după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii contribuie la dezvoltarea producției și îndeosebi la creșterea productivității muncii, revista noastră a organizat, cu concursul Sucursalei județene a Băncii Naționale, o analiză în principalele unități industriale din județul Argeș, ale cărei concluzii le publicăm în rândurile de mai jos.

NOUL SISTEM de retribuire, care s-a experimentat începând cu anul 1968 și care a fost definitivat la 1 februarie a.c., permite înlăturarea în condiții mai bune, a principiului socialist de retribuire după cantitatea și calitatea muncii, asigurând îmbinarea armonioasă a intereselor generale ale societății cu cele individuale, o strânsă legătură a veniturilor fiecărui lucrător cu contribuția sa la ridicarea productivității muncii, la perfecționarea și îmbunătățirea activității economice a unității în care lucrează.

Condițiile producției moderne, promovarea largă a progresului tehnic și introducerea unor metode de organizare superioară a producției creează posibilități mai bune pentru obținerea unor rezultate substanțial îmbunătățite în creșterea productivității muncii, pe baza cărora să se realizeze o devansare a dinamicii retribuiri muncii de către dinamica productivității muncii. La nivelul fiecărei unități economice respectarea acestei corelații prezintă o deosebită importanță practică, întrucât permite asigurarea reducerii prețului de cost pe unitatea de produs, creșterea veniturilor bănești, sporirea veniturilor colectivului de muncă.

Rezultatele obținute în perioada relativ scurtă care a trecut de la intrarea în vigoare a Legii nr. 57/1974 cu privire la retribuirea muncii confirmă viabilitatea principiilor adoptate. Numeroase întreprinderi din județul Argeș au realizat și depășit sarcinile planificate privind producția globală, producția-marfă, productivitatea muncii, prețul de cost, beneficiile. Aplicarea noilor reglementări a contribuit la îmbunătățirea organizării muncii, la un echilibru mai just între normele de muncă, determinând o repartizare mai echitabilă a veniturilor. Indicele mediu de îndeplinire a normelor de către muncitorii în acord s-a îmbunătățit simțitor, iar dispersia îndeplinirilor individuale de norme este, în majoritatea unităților, cu mult mai redusă decât cea înregistrată în perioada anterioară.

Odată cu aceasta a sporit productivitatea muncii prin micșorarea manoperei specifice pe produs și reducerea necesarului de personal (muncitori și personal tehnico-administrativ). În același timp, s-a redus fluctuația, în special la lucrătorii cu o vechime neîntreruptă mai mare de 10 ani, iar numărul absențelor nemotivate s-a micșorat simțitor. De asemenea, în multe întreprinderi a scăzut numărul re-

clamațiilor beneficiarilor cu privire la calitatea produselor, a crescut ponderea produselor de calitate superioară în totalul producției livrate pe seama reducerii celor de calitate inferioară și a rebuturilor.

Modul în care au fost îndeplinite sarcinile prevăzute pe primele trei trimestre ale anului, la principalii indicatori de plan, confirmă justetea principiilor care stau la baza sistemului de retribuire (vezi tabelul).

În același timp, la unitățile analizate a crescut în mod corespunzător și retribuția medie față de aceeași perioadă a anului precedent.

Folosirea instrumentelor create de noul sistem de retribuire — respectiv acordarea treptelor de retribuire, a gradatiilor și a sporului de vechime — a contribuit la stabilitatea cadrelor și la întărirea disciplinei în muncă în unitățile economice din județ. Pe lângă aceasta, acordarea retribuției tarifare în funcție de îndeplinirea sarcinilor de producție a influențat favorabil modul în care sînt realizate sarcinile stabilite. Astfel, la întreprinderea „Textila”-Pitești proporția produselor de calitate I-a în primele nouă luni ale anului a crescut de la 97,6 la sută la 99,2 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut, iar numărul reclamațiilor, în perioada corespunzătoare, a scăzut cu 27 la sută.

Avîndu-se în vedere faptul că devansarea ritmului de creștere a productivității muncii față de cel al retribuției medii constituie o cerință obiectivă, o condiție primordială pentru asigurarea dezvoltării de ansamblu a economiei naționale și a creșterii continue a bunăstării oamenilor muncii, este imperios necesar să se valorifice toate rezervele existente pentru sporirea producției materiale și utilizarea economicoasă a forței de muncă. În acest scop, în cadrul unităților din județ au fost depuse eforturi pentru găsirea unor noi mijloace de creștere a productivității muncii, pentru folosirea integrală a capacităților și suprafețelor de producție, eliminarea golurilor în producție, adoptîndu-se totodată măsuri eficiente pentru repartizarea mai judicioasă a forței de muncă în raport cu nevoile reale ale procesului de producție.

Cu toate acestea, mai sînt unități care nu au asigurat o corelație satisfăcătoare a principalilor indicatori de plan, cum este, de pildă, întreprinderea „Electro-Argeș”, care în primele nouă luni ale anului a in-

deplinit sarcina de plan la producția globală numai în proporție de 97,3 la sută, productivitatea muncii — 94,6 la sută, în timp ce numărul mediu scriptic a fost depășit cu 7,4 la sută. În acest caz, depășirea numărului mediu scriptic de personal planificat se localizează la categoria muncitori. Ar fi fost necesar ca, din timp, centrala industrială să analizeze împreună cu conducerea unității situația și să adopte măsurile corespunzătoare pentru îndeplinirea în limitele stabilite a sarcinii de plan privind personalul. Nerealizarea sarcinii de creștere a productivității muncii s-a datorat, pe lângă depășirea numărului mediu scriptic de muncitori și nerealizării unor sortimente care ar fi asigurat creșterea valorii producției.

Analiza modului în care sistemul actual de retribuire contribuie la mobilizarea rezervelor interne pentru îndeplinirea planului și la creșterea veniturilor oamenilor muncii, reliefează și unele aspecte asupra cărora credem că este necesar să se reflecteze și eventual să se găsească, în continuare, soluții de îmbunătățire, în special în ceea ce privește determinarea retribuției pe fiecare lucrător în parte și eșalonarea unor indicatori de plan.

Existența indicatorilor pe grupe de personal în cadrul aceleiași unități ridică multiple probleme cu privire la calculele ce trebuie făcute într-un termen scurt. La acestea se adaugă și numeroasele calcule determinate de cele două categorii de indicatori — lunari și trimestriali. Să ne referim la o situație concretă. În conformitate cu prevederile legii, întreprinderii de poduri metalice și prefabricate din beton i-au fost fixați, pentru acordarea integrală a retribuției și a adaosurilor, indicatori diferențiați. Astfel, la secția retribuția se acordă în funcție de realizarea planului de producție netă pe perioada cumulată de la începutul anului, iar adaosurile pentru următorii indicatori:

- producția-marfă exprimată în prețuri de producție curente;
- punerea în funcțiune a lucrărilor de

Realizarea indicatorilor de plan
(1.I.-30.IX a.c.)

Unitatea	Producția globală	Productivitatea muncii	Cheltuielile la 1000 lei producție marfă
1. Combinatul de prelucrare a lemnului-Pitești	101,0	101,4	99,3
2. Întreprinderea forestieră de exploatare și transport	102,1	100,9	99,3
3. Întreprinderea de motoare electrice-Pitești	101,5	100,6	99,6
4. Întreprinderea de confecții-Curtea de Argeș	101,5	101,6	99,2
5. Întreprinderea de porțelan-Curtea de Argeș	112,0	106,4	98,8
6. Întreprinderea de poduri metalice și prefabricate din beton-Pitești	106,0	103,0	96,0

investiții sau capacităților totale sau parțiale la termenele prevăzute în planul de stat și departamental (ambii indicatori se urmăresc lunar);

— cheltuieli la 1 000 lei producție-marfă (indicator care se urmărește trimestrial).

Pentru retribuirea lunară a personalului de conducere, însă, în afara ultimilor doi indicatori este stabilit și indicatorul „producție netă”, a cărui realizare se urmărește lunar, necumulat. Din această cauză retribuirea lunară a acestei categorii de personal este diminuată sau sporită în funcție de realizarea acestui indicator lunar. De asemenea, din discuțiile purtate cu specialiștii unității rezultă că calcularea adaosului lunar necesită un volum mare de muncă, întrucât în perioada când se calculează chenzina a doua a fiecărei luni același personal trebuie să lucreze și

stabilirea adaosurilor. Din cauza celor expuse mai sus unitățile nu se mai prezintă la termenele planificate pentru verificarea fondurilor de retribuire lunare; mai mult, unele unități au solicitat chiar schimbarea datelor prevăzute pentru eliberarea retribuițiilor. Din verificările efectuate cu ocazia controlului s-au constatat și erori la unele unități, motivate de către acestea prin necesitatea efectuării a numeroase calcule în perioada determinării câștigurilor angajaților pentru luna expirată.

O rezervă importantă de creștere a productivității muncii rezultă și din analiza indicelui de îndeplinire a normelor, care pe primele trei trimestre ale anului a fost de numai 98 la sută. În același timp, se remarcă un dezechilibru în ce privește nivelul de realizare a normelor între secțiile și atelierele întreprinderii. Astfel, în timp ce normele nu se realizează integral, în special la secția montaj (78 strungari s-au situat între 72—99 la sută, iar 63 la-

căuși-bobinatori au realizat normele între 65—92 la sută), la secția uzinaj și sculărie normele sînt depășite în 52 de cazuri chiar cu peste 30 la sută. În cursul primului semestru al acestui an normele de muncă au fost revizuite la principalele secții de producție — între care se înregistrează neconcordanțe — însă, în continuare, la secțiile uzinaj și sculărie normele se depășesc, fără să existe corelația necesară între nivelul productivității muncii și nivelul depășirii normelor. Este necesar să se reanalizeze cauzele depășirilor respective, să se asigure extinderea și aplicarea corectă a formelor de acord global și colectiv.

Specialiștii din unitățile luate în analiză au propus introducerea indicatorului productivitatea muncii în numărul indicatorilor pe baza cărora se acordă retribuirea lunară, motivat de faptul că acesta reflectă mai cuprinzător realizarea sarcinilor de plan, precum și a indicatorului calitatea producției pentru retribuirea personalului cu funcții de conducere din cadrul întreprinderilor și centralelor industriale din sectorul industriei ușoare.

În folosirea rațională a forței de muncă și pe această bază în creșterea productivității muncii, precum și în aplicarea noului sistem de retribuire organele bancare au o contribuție substanțială. Pe această linie, le revin sarcini de mare răspundere, atât la efectuarea controlului eliberării retribuițiilor lunare, cât și ulterior, la realizarea indicatorilor de producție și financiar, printre care amintim:

- verificarea indicatorilor care condiționează acordarea retribuițiilor, stabiliți în conformitate cu prevederile legii și instituirea analizei la sediul unităților în eventualitatea că la unii indicatori se înregistrează rezultate nesatisfăcătoare;

- urmărirea în tot cursul lunii a activității întreprinderilor, a realizării ritmice a sarcinilor de plan; în cazul în care se conturează depășiri necorespunzătoare ale fondului de retribuire, trebuie să se analizeze, de îndată, cu colectivele de conducere măsurile operative ce trebuie luate;

- excluderea din valoarea producției realizate, la întreprinderile industriale care recalculează fondul de retribuire planificat pentru muncitori, a contravalorii produselor fabricate contrar dispozițiilor legale, fără desfacere asigurată, determinând astfel conducerea unităților să respecte prevederile planului de producție și obligațiile contractuale;

- urmărirea, în permanență, la întreprinderi a modului în care se realizează numărul mediu scriptic al personalului în vederea evitării cazurilor de nerealizare a productivității muncii planificate prin depășirea personalului;

- verificarea existenței vizei de control financiar preventiv exercitat de delegații permanenți pe documentele prezentate pentru eliberarea retribuițiilor și premiilor și conlucrarea permanentă cu aceștia, pentru stabilirea în comun a unor măsuri eficiente în vederea îmbunătățirii activității economico-financiare a întreprinderilor;

- acționarea cu mai multă fermitate și exigență pentru determinarea întreprinderilor să ia măsuri pentru realizarea unor corelații corespunzătoare între indicatorii planului de muncă și retribuire.

María IONIȚA
Nicolae HIRIZAN — Pitești

DEȘEURILE ȘI METALELE VECHI

(Urmare din pag. 9)

de materiale uzate, care vor trebui atrase în circuitul economic în vederea echilibrării balanței de materii prime și materiale, diminuării costurilor de producție. Potrivit sarcinilor de plan, în perioada viitorului cincinal se vor majora resursele de deșeuri recuperate de la întreprinderi, instituții și populație cu peste 60% la fier vechi, de 3,5 ori la deșeuri de oțel aliat și cu mai bine de 65% la deșeuri de cupru. Toate acestea presupun o temeinică organizare nu numai în ce privește colectarea, dar și sortarea și prelucrarea lor cât mai rațională.

În acest scop au fost alocate pentru perioada 1976—1980 însemnate fonduri de investiții. Centrala specializată are de acum stabilite măsuri pentru utilizarea acestor investiții și anume: organizarea unor noi baze moderne de colectare și prelucrare a metalelor vechi și achiziționarea de utilaje și instalații corespunzătoare activității de perspectivă.

Desigur, aceste măsuri, coroborate cu altele, printre care elaborarea Regulamentului privind colectarea, stocarea, păstrarea și valorificarea deșeurilor, care fac obiectul pregătirii pentru perioada noului

cincinal, sînt menite să faciliteze creșterea activității în așa fel încît să satisfacă într-o măsură mai mare echilibrarea balanței de materii prime (în special pentru siderurgie), să asigure o mai bună gospodărire și valorificare a tuturor resurselor feroase și neferoase ale țării. Atingerea acestui însemnat obiectiv presupune și o ridicare substanțială a răspunderii și atribuțiilor Centralei de prelucrare și colectare a metalelor, concomitent cu aplicarea unor măsuri organizatorice. Concret despre ce este vorba?

Se știe că centrala respectivă activează sub directa coordonare a Ministerului Industriei Metalurgice. Acest lucru a fost justificat atîta vreme cît unitatea respectivă avea o sferă restrînsă de activitate, cîtă vreme valorile ce le pune în mișcare erau limitate. Astăzi, însă, cînd activitatea sa este legată nu numai de nevoile metalurgiei, ci și de ale construcțiilor de mașini, ale altor ramuri ale economiei, cînd în sfera sa de atribuții intră și aplicarea de măsuri pentru a facilita o disciplină severă pe întregul cuprins al țării privind gospodărirea metalelor vechi, sugerăm o eventuală analiză pentru a se vedea dacă n-ar fi mai indicat ca ea să aparțină de Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodării Fondurilor Fixe.

Susținem aceasta și prin faptul că MATMCGFF poartă, la scara întregii economii, răspunderea pentru asigurarea unei

cît mai raționale distribuiri și utilizări a tuturor resurselor de materii prime și materiale.

Cuprinzînd și activitatea unei asemenea unități specializate, MATMCGFF va putea acționa direct și cu o eficiență mai ridicată pentru punerea în valoare a tuturor resurselor de metale vechi, înlăturînd situația de față cînd, pe de o parte, se importă cantități mari de minereuri de fier și chiar laminate, iar pe de altă parte, se creează în economie cantități tot mai mari de stocuri de metale vechi. Apoi, avînd o strînsă legătură cu celelalte ramuri ale economiei, MATMCGFF are căderea, prin atribuțiile ce-i revin, să utilizeze multe pîrghii de constrîngere a consumului și risipei (aplicarea peste tot a unor norme cu motivare tehnico-științifică), astfel încît valoarea fiecărei tone de metal prelucrat să crească, obiectiv major care în cincinalul revoluției tehnico-științifice trebuie să se afirme și să se materializeze din plin. Concomitent, este necesar să se găsească forme corespunzătoare de valorificare a produselor metalice ajunse în bazele de fier vechi (componente de motoare, piese de schimb rezultate din descompunerea unor mașini și utilaje, unele ansamble și subansamble, țevi declasate și capete de laminate etc.) fără a mai fi date la retopit. Firește, toate acestea impun un cadru organizatoric și juridic corepunzător, concomitent cu o răspundere unică la nivelul întregii economii.

CONDUCERE ORGANIZARE

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

La întreprinderea de mașini agricole „Semănătoarea” – București PERFECTIONĂRI ÎN ACTIVITATEA DE PROGRAMARE, LANSARE ȘI URMĂRIRE A PRODUCȚIEI

DEȘFAȘURAREA optimă a proceselor de producție prin asigurarea locurilor de muncă cu materiile prime și materialele necesare, corelarea fabricației după principiul priorității între secțiile, atelierelor și locurile de muncă ce participă la realizarea unui produs, urmărindu-se obținerea unei eficiențe economice cât mai ridicate, implică utilizarea unor metode moderne în activitățile de programare, lansare și urmărire a producției, capabile să asigure operativitate, oportunitate și exactitate în luarea deciziilor. Implementarea acestor metode solicită, în primul rând, reproiectarea sistemului informațional aferent activităților respective, subordonarea sa criteriului optimizării parametrilor de producție. Înțelegerea modalităților de acțiune presupune trecerea de la teoretic la practic, urmărirea modului efectiv de lucru dintr-o unitate economică sau alta. Pornind de la această realitate, prezentăm în continuare felul în care a procedat întreprinderea de mașini agricole „Semănătoarea”-București, în acțiunea de reproiectare a sistemului informațional al activităților de programare, lansare și urmărire a producției.

● Obiectivele propuse și fundamentul lor

SISTEMUL informațional al activităților de programare, lansare și urmărire a producției s-a realizat, în cadrul I.M.A. Semănătoarea, în mod spontan, pe baza documentelor în mare parte tipizate, căutându-se — prin folosirea în cele mai multe cazuri a unor procedee empirice, bazate prioritar pe rutină și intuiție — asigurarea unei legături cât mai eficiente între elementele direct productive (elemente conștute) și cele decizionale. În condițiile creșterii volumului și gradului de complexitate a activității unității, optimizarea parametrilor procesului de producție în general, nu mai este posibilă prin utilizarea actualului sistem informațional. Situația devine deosebit de dificilă în cazul luării deciziilor de excepție, pentru cazuri individuale sau de mai mică amploare, găsirea și prelucrarea informațiilor necesare solicitând acum o cantitate mare de muncă, un volum imens de date, răspindite într-o gamă diversă de cartoteci, registre și alte documente. De multe ori, greutatea era atât de mare încât, timpul avut la dispoziție nepermițând culegerea și prelucrarea tuturor datelor necesare, impunea luarea unor decizii în afara ansamblului de informații necesare. Utilizarea procedeelor tradiționale în procesul obținerii datelor, în plus, implică, de cele mai multe ori, utilizarea unui mare număr de lucrători, în general cu pregătirea economică sau tehnică superioară, sustrăși astfel altor activități de concepție, ca de exemplu organizarea fabricației, perfecționarea proceselor de producție etc.

Principalul obiectiv propus a fost deci realizarea unui sistem informațional eficient pentru activitățile de programare, lansare și urmărire a producției, capabil să organizeze astfel culegerea și prelucrarea datelor, încât factorii de decizie să le aibă la dispoziție în cantitatea și calitatea necesară, în timp util. Acest obiectiv general implică rezolvarea, în cadrul activităților de programare, lansarea și urmărirea a următoarelor probleme :

(a) Pentru fiecare loc de muncă : determinarea gradului de încărcare normală pentru o anumită perioadă de timp, ca și a celui de supraîncărcare (inclusiv a momentului în care aceasta apare) ; asigurarea cu forța de muncă necesară ; folosirea optimă a capacităților de producție și determinarea celor disponibile.

(b) Urmărirea asigurării decalajului comenzilor de fabricație între secții ; culegerea și sintetizarea tuturor informațiilor ce permit controlul operativ și exact al

realizărilor din punct de vedere al termenelor și cantităților produse.

(c) Furnizarea către secții a unui grafic de producție cu reperele ce trebuie executate din fiecare comandă, precum și a priorităților în execuția acestor repere, priorități determinate de momentele de intrare la montaj, de planul de producție, de timpii inter-operații, de duratele operațiilor.

Rezolvarea acestor probleme a solicitat, în primul rând, o analiză critică de natură să depisteze elementele susceptibile de perfecționări, componente ale vechiului sistem informațional și, în al doilea rând, reproiectarea acestui sistem pentru activitățile propuse : de programare, lansare și urmărire a producției.

● Conținutul și concluziile analizei critice

ANALIZA întreprinsă a evidențiat, în primul rând, faptul că în condițiile vechiului sistem informațional obținerea unei variante de plan definitivă necesită refacerea de citeva ori a balanței capacitate-încărcare PL-5 (uneori chiar de 5-6 ori), și un mare consum de muncă (doi lucrători, timp de circa o lună). Adăugând la aceasta faptul că, din diverse motive, structurile de plan astfel realizate se mai modifică chiar în cursul unui an de plan (deci întreaga procedură de lucru se reia), rezultă că actualul sistem nu permite — din lipsă de timp — obținerea unei corelări suficient de bune a indicatorilor de plan cu capacitatea disponibilă. În același timp, la nivelul planului intern, pe secții, nu există o corelare precisă a capacității cu sarcinile, secțiile furnizatoare (unele față de altele și față de montaj) nereușind să realizeze toate sarcinile date prin planul intern, inclusiv prin „Graficul programator lunar” (întocmit de Serviciul programare).

Aprofundarea analizei a permis evidențierea și, a altor elemente susceptibile de îmbunătățiri pentru realizarea unor corelări optime între programele de producție și capacități :

(a) **Balanța capacitate-încărcare se obține greoi și la nivelul unei luni nu se face decât uneori (pentru informarea serviciului, doar pe anumite grupe de mașini, la cerere, fără să se transmită în afara serviciului).**

(b) **Nivelul necesității de colaborare (în ore normă și nominal pe repere) nu se cunoaște decât după ce serviciul programare face balanța capacității de încărcare și determină un „grafic programator” lunar și sarcinile de colaborare. Rezultă că nevoile precise de colaborare (sub formă de**

ore normă și repere) sînt cunoscute în multe cazuri destul de tîrziu în raport cu desfășurarea producției, cînd nu se pot lua măsuri de urgență a unor comenzi de colaborare anterioară sau de obținere cu mari eforturi a unor contracte de colaborare de mare urgență. În cazul cînd comenzile din colaborare nu se realizează, aceste repere, care în condițiile cunoașterii lor din vreme s-ar fi putut obține prin colaborare, rămîn în sarcina secțiilor care astfel lucrează în condițiile unui plan supraîncărcat. În plus, volumul de colaborări necesare este greu de determinat în actualul sistem, datorită impreciziei întîmpinate în stabilirea producției neterminate din perioada precedentă.

(c) Se constată existența unei balanțări atât la serviciul planificare, cît și la serviciul programare. Balanța capacitate-încărcare întocmită de serviciul programare se face doar pe anumite grupe de mașini sau meserii care interesează în mod deosebit.

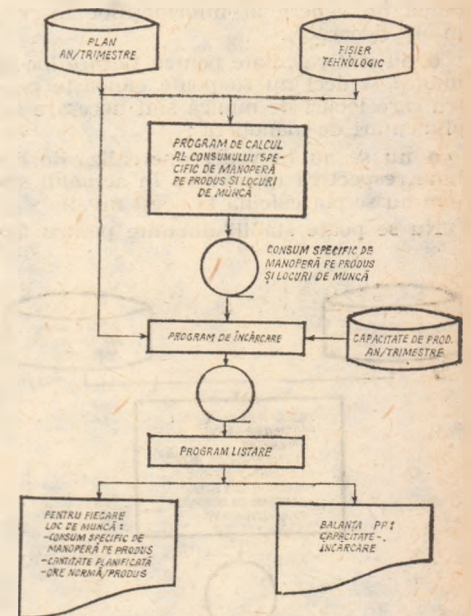

Fig. nr. 1 — schema procedurii de obținere a balanței capacitate-încărcare corespunzătoare unei variante de plan an/trimestre.

O analiză mai detaliată a capacității în raport cu încărcarea ar permite : luarea unor măsuri de redistribuire temporară a lucrătorilor și eventual chiar a forței de muncă în cadrul unui atelier sau secție ; stabilirea mai corectă a efortului suplimentar pe care îl fac secțiile pentru realizarea sarcinilor lunare ; eliberarea secțiilor de o altă analiză. Se impune, de asemenea, ca întotdeauna, odată cu transmiterea graficului programator lunar, să se transmită secțiilor aceste balanțe de încărcare. În momentul de față acest lucru nu se face întotdeauna iar secțiile își fac propriile balanțe după primirea planului, și aceasta numai dacă au greutate în realizare.

Graficul programator lunar (P 3) întocmit pentru produsele de serie conține termene intermediare de realizare a unor fracțiuni din sarcina lunară. La stabilirea acestor termene însă nu se verifică dacă încărcarea rezultată pe perioade scurte

(săptămână, decadă) poate fi acoperită de capacitatea existentă în aceeași perioadă. Din acest motiv, în mod obiectiv, aceste termene intermediare nu au decât o valoare informativă sau orientativă și numai pe măsura desfășurării procesului de producție se constată neconcordanțele respective, după care se stabilesc în mod operațiv, prin consultarea factorilor interesați, termene corectoare.

La rîndul său, graficul de programare, lansare și urmărire trimestrială a pieselor de schimb pe secții — P 5 (care este echivalentul pentru piese de schimb a graficului programator lunar — P3, de la produsele de serie) nu conține nici un fel de termene intermediare de fracționare a cantităților. Analizînd realizarea sarcinilor într-un trimestru — de exemplu trimestrul IV, se constată că execuția s-a îndepărtat de la eșalonarea lunară, realizîndu-se într-o singură lună întreaga cantitate trimestrială sau realizîndu-se sarcinile restante anterioare, într-o lună în care pe grafic n-au fost prevăzute cantitățile de executat din reperul respectiv.

Se ajunge, astfel, la abateri de la stabilirea eșalonată a sarcinilor lunare care complică activitatea de urmărire la serviciul programare și chiar în atelierul de prelucrări piese schimb.

La rîndul lor, în secții, șefii de atelier și maistrii întocmesc încărcări lunare, care pe lîngă faptul că consumă din timpul afectat producției, sînt aproape inutile din punct de vedere al informațiilor înscrise în ele, deoarece :

- nu sînt calculate pentru fiecare loc de muncă și deci nu se poate cunoaște pentru care locuri de muncă sînt necesare suplimentări de manoperă ;
- nu se au în vedere nerealizările din luna respectivă (pentru că în actualul sistem nu se pot calcula la acest nivel).

Nu se poate stabili dinainte pentru fie-

care mastru un program, zilnic de fabricație. În cazul cînd acesta există, el nu este corect, deoarece cuprinde repere cărora nu li s-au asigurat condițiile materiale necesare execuției.

Actualul mod de lucru, la cerere, provoacă dereglări în asigurarea cu materiale a locurilor de muncă. Deoarece nu se cunosc cu certitudine termenele de lansare în execuție a reperelor, nu există întotdeauna un decalaj optim între execuție și aprovizionarea cu materialele și semifabricatele necesare. (Pregătirii de materiale, de pildă, de multe ori primesc bonurile de materiale în ziua cînd reperele trebuie executate și în majoritatea cazurilor se constată că nu există materialele în magazie).

Sînt cîteva din punctele „nevralgice“, din elementele susceptibile de îmbunătățire care au fost luate în considerare în reproiectarea sistemului informațional al activităților de programare și urmărire a producției întreprinderii.

● Coordonatele noului sistem proiectat

SISTEMUL îmbunătățit proiectat conține două părți distincte.

A. Subsistemul de programare. În cadrul său s-a propus elaborarea planului de producție în două etape : (a) elaborarea planului anual defalcat pe trimestre ; (b) elaborarea planului lunar de producție pe secții și formații de lucru.

Pentru elaborarea planului anual defalcat pe trimestre sînt necesare în noua situație trei fișiere : fișierul de consumuri specifice de manoperă, care se obține din fișele tehnologice ; fișierul de capacități de producție ; fișierul de plan, care se obține din variante de plan date de serviciul planificare. Printr-un program de calcul se obține pentru varianta de plan respectivă, balanța încărcare-capacitate (PP 1), care este analizată de Serviciul planificare, iar în cazurile cînd nu este acceptată se poate proceda la modificarea structurii de plan, și încerca o nouă balanțare. (Procedura se repetă pînă cînd se obține o încărcare convenabilă a întreprinderii). În afară de această balanță se mai obțin : consumul specific de manoperă pe produs și locuri de muncă și orele normă pe produs și locuri de muncă. Structura de plan corespunzătoare balanței acceptate, constituie planul anual defalcat pe trimestre, definitiv, care este transmis secțiilor în același timp cu balanța respectivă. (Schema procedurii de obținere a balanței capacități — încărcare — PP-1 — pentru o variantă de plan antrimestre este prezentată în figura 1).

Pentru stabilirea unei programări la nivel de lună, este necesar ca reperoperațiile ce trebuie executate, să fie plasate în timp, pe secții și formații de lucru. În acest sens, se propune ca la produsele de serie să se execute cîte o comandă pe lună. Dacă, de pildă, ciclul de fabricație al unei comenzi este de trei luni, într-o secție se vor afla în execuție reperoperații de la trei comenzi : din comanda care se livrează la montaj în luna respectivă ; din comanda care se va livra luna următoare ; din comanda care se va livra peste două luni. Iar dacă comenzile lunare conțin cantități egale, programul de lucru al unei secții va fi același în fiecare lună.

Din fișierul tehnologic și folosind loturile constante pentru produsele de serie, prin program se pot calcula : loturile de execuție a reperelor : termenele de asortare la montaj ale loturilor de repere ; ordinea de lansare în execuție a loturilor de repere, pe secții și formații de lucru (priorități standard de execuție) ; consu-

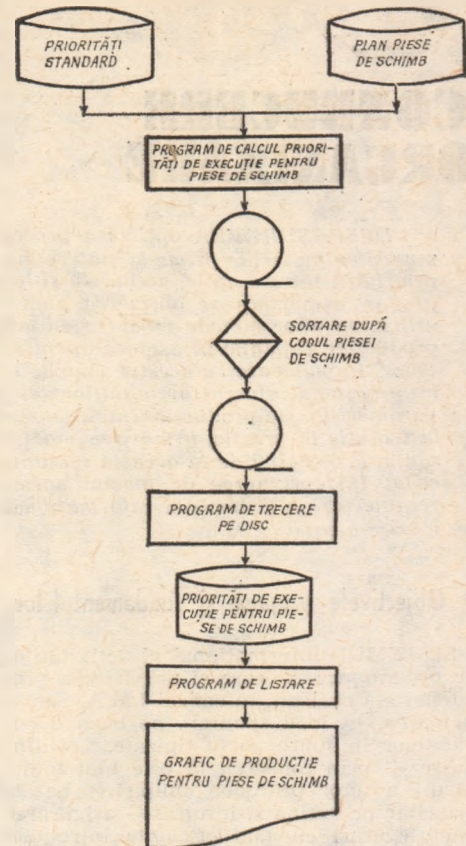

Fig. nr. 3 — Schema procedurii de obținere a priorităților de execuție pentru piesele de schimb

mul de manoperă standard pe produse și locuri de muncă.

Prioritățile standard sînt memorate pe disc, din care lunar se va obține graficul de producție pe secții, formații de lucru și comenzi (PP 2). În același timp se memorează pe disc și consumul de manoperă standard, care va fi folosit la obținerea balanței lunare capacități-încărcare. (Schema procedurii de obținere a priorităților standard și a consumului de manoperă standard este prezentată în figura nr. 2).

Prioritățile standard pentru reperele produselor de serie se folosesc pentru calculul priorităților pieselor de schimb, ele modificîndu-se cu coeficientul.

$$K = \frac{\text{CANTITATE P.S.}}{\text{CANTITATE SERIE}}$$

(În figura 3 este redată schema, pentru calculul priorităților pieselor, de schimb, care sînt memorate pe un disc, fiind folosite în calcul balanței).

Cunoscîndu-se consumul de manoperă standard pentru reperele produselor de serie și prioritățile de execuție pentru piesele de schimb se poate obține balanța capacități-încărcare pentru luna respectivă după procedura prezentată în fig. nr.4. Dacă încărcarea este acceptabilă, graficul de producție pentru produsele de serie și pentru piese de schimb, precum și balanța lunară capacități-încărcare corespunzătoare, se transmit secțiilor și serviciilor interesate. Se mecanizează astfel procedurile de elaborare a variantelor de plan, obținîndu-se o balanță cît mai bună și la un nivel de detaliere care să scutească secțiile de a face o altă analiză. În același timp se dă un grafic de producție pentru produsele de serie la nivel de reper și un grafic de producție pentru piesele de schimb, precum și ordinea în care trebuie lansate în execuție reper — operațiile, ordine stabilită de prioritățile calculate în

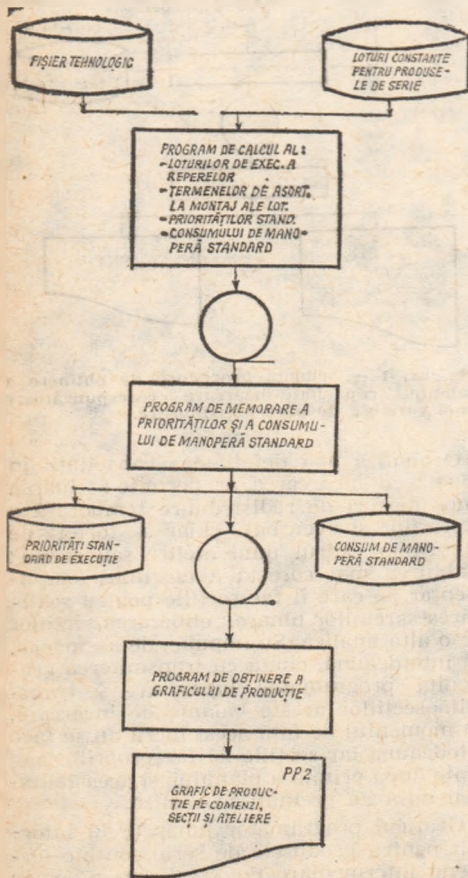

Fig. Nr. 2 — Schema procedurii de obținere a priorităților standard și a consumului de manoperă standard

funcție de : fluxul tehnologic al fiecărui reper, mărimea lotului, termenul de asortare la montaj a lotului respectiv.

B. Subsistemul de urmărire. Noul sistem de urmărire pornește de la sistemul actual, pe baza notelor de predare, me-

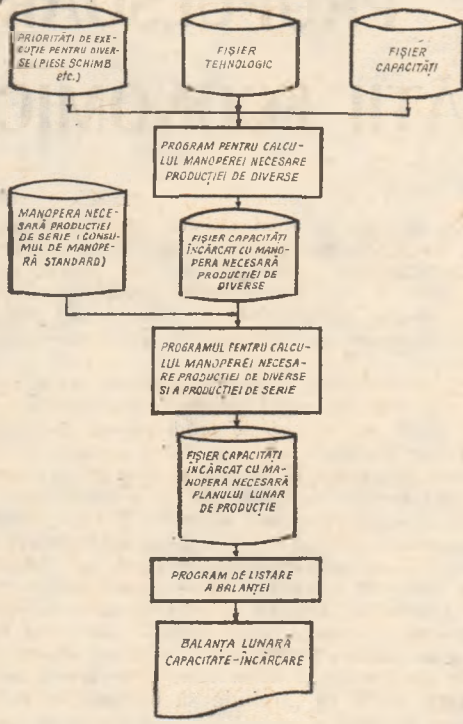

Fig. Nr. 4. — Schema procedurii de obținere a balanței lunare capacitate-încărcare

canizând însă procedura manuală de înregistrare a acestor note. În același timp el permite eliminarea evidențelor paralele (din secții și de la serviciul programare). Din fișierul cu prioritățile standard ale reperelor produselor de serie și din fișierul priorităților pieselor de schimb se creează un fișier de comenzi-reper pe sec-

ții și formații de lucru, ce conține, pentru fiecare reper, cantitatea planificată din fiecare comandă ce trebuie executată în formația de lucru respectivă. Într-un câmp rezervat se vor cumula realizările din notele de predare, iar printr-un program se poate obține la un moment dat situația realizărilor pe comenzi-reper, pe secții și formații de lucru. Aceste situații vor fi analizate la ședințele operative zilnice, în urma cărora vor rezulta măsurile necesare pentru recuperarea întârzierilor. (În fig. nr. 5 este dată schema procedurii de obținere a graficului de urmărire pe comenzi-repere).

● **Eficiență și implementare**

NOUL SISTEM îmbunătățit de programare, lansare și urmărire a producției, influențând favorabil toți indicatorii economico-financiar ai întreprinderii, determinarea completă a eficienței la care el conduce este dificil de stabilit. Totuși ea nu poate fi contestată. Argumentăm aceasta luând în considerare, de pildă, numai efectele posibil de obținut prin îmbunătățirea ritmicității și folosirea optimă a capacităților de producție (rezultate din reducerea timpului de așteptare datorită corelării între secțiile de producție și asigurării montajului cu piese la timpul oportun). Prin aplicarea noului sistem se estimează obținerea la nivelul unui an a următoarelor efecte economice : o reducere a timpului neproductiv cu 9,3 ore/lucrător, ceea ce este echivalent cu o producție globală suplimentară de circa 13,1 mil. lei având un beneficiu corespunzător de circa 2,9 mil lei. Luând în considerare cheltuielile cu proiectarea și implementarea sistemului (ore proiectare, întocmire și testare programe, ore calculator) — circa 850 mii lei, rezultă o eficiență economică anuală netă

sub formă de beneficii în valoare de peste 2 mil. lei.

Pentru aplicarea proiectului s-a elaborat și un program concret, precizându-se fazele (elaborarea și testarea programelor, crearea fișierelor — culegerea datelor și perforarea cartelelor, analiza și definiți-

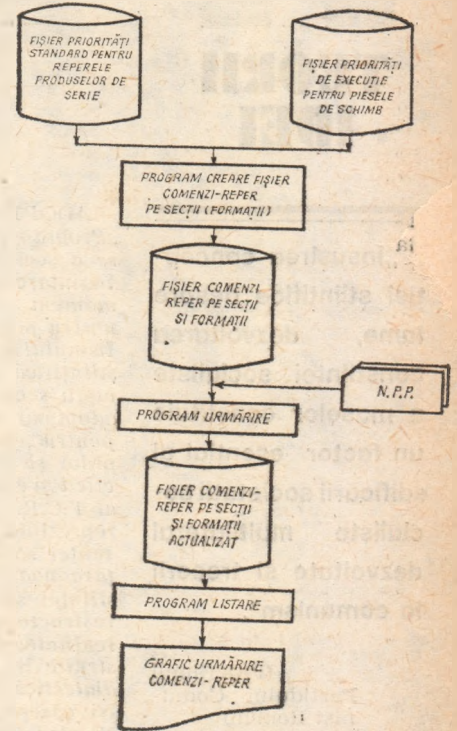

Fig. Nr. 5. — Schema procedurii de obținere a graficului de urmărire pe comenzi — repere

varea fișierelor în funcție de realizări, experimentare, începerea aplicării efective) eşalonate pe luni în cursul viitorului an.

ec. Alexandru **BLAGA**
ing. Dumitru **DOBRESCU**

SINOPTIC

Eficiența aplicării normativelor unificate

INCEPÎND din 1969 în economia românească s-a îmbunătățit continuu conținutul planurilor

Operația, lucrarea	Eficiența economică (anuală)
Zidărie plină	3,7 mil. om-ore
Tencușii interioare la pereți și tavane	1000 lucrători
Executarea drumurilor cu pavaje de piatră și imbrăcămintă cu lianți bituminoși	250 mii lei
Personalul auxiliar: unghetori-pesori pentru mașini universale	2,5 mil. lei
Instalații sanitare cu prefabricate la clădiri de locuit și zidăria de cărămidă plină	12 mil. lei
Lucrări de formare și mizuire mecanică în turnătorii și pentru lucrările de ștanțare și matrițare la rece	245 mii om-ore
Lucrări de tratament termic primar și secundar	11,9 mil. lei
Lucrări de finisare a pieselor turnate	9,7 mil. lei
Lucrări agricole de pomicultură, viticultură și legumicultură	1,7 mil. lei

de normare a muncii — părți componente ale planurilor anuale de dezvoltare economico-socială. O atenție deosebită se acordă în cadrul acestor planuri **elaborării de normative și norme unificate** pentru lucrări sau operații cu largă răspundere în economie. Elaborarea și aplicarea unor astfel de norme și normative a determinat, pe de o parte, reducerea substanțială a volumului de muncă necesar pentru elaborare iar, pe de altă parte, a contribuit la unificarea și tipizarea unor procese tehnologice și de muncă, reducându-se cazurile în care aceleași operații executate în condiții similare, în unități diferite, să se facă cu consumuri de muncă diferite. Totodată, aplicarea acestor normative, în măsura în care sînt bine fundamentate, elaborate pe baze analitice determină obținerea de însemnate economii. De exemplu, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții prelimina că prin aplicarea normelor

unificate elaborate în anul 1974 va asigura în 1975 o reducere de manoperă echivalentă cu un fond de retribuire de circa 40 milioane lei. Tabelul alăturat redă câteva categorii de operații sau lucrări și eficiența economică estimată a se obține în 1975 datorită executării lor pe bază de norme și normative unificate.

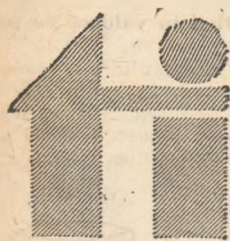
Polonia : priorități în cercetarea științifică

ÎN ultimii ani polonezii alocă sume din ce în ce mai mari dezvoltării activităților de cercetare științifică. Astfel, pentru 1975, prin planul pentru știință, învățămînt superior și progres tehnic s-au alocat 32,1 miliarde de zloti (2,5% din venitul național) realizării activităților de cercetare științifică.

În elaborarea programului de dezvoltare a științei poloneze în perioada 1976—1980, Academia națională de științe a Polonei a luat în considerare sarcinile re-

zultînd din nevoile de dezvoltare socială, a industriei, agriculturii și protecției sănătății. În funcție de acestea s-au stabilit prioritățile cit și conținutul temelor de cercetare. Analiza structurii planului evidențiază o anumită ordine de priorități în cadrul celor 60 teme de cercetare fundamentale : extinderea cercetărilor în domeniul științelor sociale, umane (20 de teme) și biologice ; cercetări în domeniul științelor agricole ; dezvoltarea cercetărilor ce se referă la aplicarea matematicii și a fizicii corpurilor solide (pentru nevoile industriei electronice) ; extinderea cercetărilor în domeniul automaticii și a studiilor teoretice ce se referă la automatice și aplicațiile ei în economie, tehnologie, economia resurselor naturale și protecția mediului ambiant.

Un argument în favoarea ideii de dezvoltare a activității de cercetare științifică îl constituie și faptul că în ultimii ani a crescut numărul secțiilor Academiei poloneze de științe, Katowice alăturându-se recent Varșoviei, Cracoviei, Wrocławului și Poznanului.

TEORII IDEI

CONȘTIINȚA SOCIALISTĂ PROPULSOARE A ACTIVITĂȚII ECONOMICE

„Înșușirea concepției științifice despre lume, dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor constituie un factor esențial al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la comunism“.

(Programul
Partidului Comunist Român)

ADOPTAREA de către Congresul al XI-lea a „Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism“, reprezintă un moment esențial al conștientizării de către întregul nostru popor a etapei actuale de dezvoltare a socialismului în România și, în același timp, o proiecție științifică a dezvoltării viitoare pe toate planurile vieții sociale din țara noastră. Apărut în contextul adoptării unor documente de maximă importanță pentru viața noastră socială, cum sint Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, al eticii și echității socialiste, documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, Programul partidului reprezintă o chintesență teoretică a dezvoltării existenței sociale și a conștiinței sociale socialiste din țara noastră. Modificările petrecute la nivelul conștiinței sociale în condițiile socialismului implică restructurarea perspectivei teoretice asupra acesteia, realitatea demonstrând că în condițiile societății construite în mod conștient viziunea mecanicistă, fals dialectică, asupra raportului existență-conștiință nu își găsește justificare. În acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „este necesar să nu ne mai închinăm în mod fatalist în fața tezei că

conștiința rămâne în urma dezvoltării bazei materiale ci să înțelegem că dezvoltând baza materială avem posibilitatea — și trebuie să facem — ca conștiința să se ridice la nivelul bazei materiale și chiar să devină ea însăși o forță materială mobilizatoare, în stare să călăuzească întreaga noastră activitate“.

Revoluția socialistă a dus la apariția unei societăți de tip nou ale cărei paliere social-istorice se concretizează nu numai în modificarea radicală a elementelor esențiale ale existenței sociale, ci și în schimbări profunde în evoluția istorică la nivelul conștiinței sociale în ansamblu și a conștiinței individuale a membrilor noii societăți. Etapele dezvoltării economice, proces esențial pentru afirmarea superiorității noii orînduiri care modifică raportul existent anterior între forțele de producție și relațiile de producție, implică o transformare adîncă a suprastructurii sociale, care trebuie adecvată conținutului, o dezvoltare a profilului spiritual al omului. Deosebit de fertilă în acest sens este ideea lui K. Marx care arată că „trebuie să cunoaștem natura umană în general și modificările suferite de ea în fiecare epocă istorică dată“.

Necesitatea perfecționării sistemului conștiinței socialiste

ACESTE modificări antrenează transformarea sistemului conștiinței sociale care, în dialectica istorică a evoluției noii societăți se adaptează unor condiții noi, esențialmente diferite de cele existente în societățile anterioare. Determinarea pe care existența socială o exercită asupra conștiinței sociale, se realizează în socialism nu numai prin creșterea rolului unor forme ale conștiinței sociale (conștiința politică, conștiința juridică, conștiința științifică etc.), ci și prin tendința istoric justificată de eliminare treptată a unor forme vetuste (conștiința religioasă), de reînnoire a altora (conștiința morală) sau de apariție a unor forme noi (conștiința economică). Fiind o societate antrenată masiv în realizarea complexă în principal a unei baze economice dezvoltate, numai așa realizîndu-se posibilitatea concretizării idealurilor socialiste de fericire și bunăstare materială, societatea socialistă implică și o dezvoltare largă a conștiinței membrilor săi, o conștientizare de către aceștia a efortului continuu pentru realizarea obiectivelor propuse. Rolul activ al noilor relații de producție stimulează nu numai conștientizarea obiectivelor economice de ansamblu ale societății, ci și formarea unui comportament adecvat al tuturor celor implicați în procesul de producție și, totodată, o proiectare a idealului individual de bunăstare materială și spirituală pe fondul realizării idealului întregii societăți.

Putem vorbi din acest punct de vedere de formarea conștiinței economice socialiste, formă nouă a conștiinței socialiste, legată în mod direct, nemediat, de modalitățile în care societatea socialistă, societate în care proprietatea asupra mijloacelor de producție este a întregului popor, înțelege să atragă în procesul dezvoltării forțelor de producție masa producătorilor care este chemată nu numai să îndeplinească obiectivele de ansamblu ale societății și obiectivele lor personale, ci și să înțeleagă și să îndeplinească eficient strategia economică a societății. Dezvoltarea conștiinței economice (și realizarea implicită a unui comportament economic adecvat) apare în aceste condiții ca o consecință normală a cerințelor obiective ale unei societăți de tip nou, care înțelege să realizeze dezvoltarea plenară nu prin prisma unor finalități înguste, individualiste, ci ca obiectiv colectiv prin dezvoltarea comunității economice și spirituale a întregului popor.

În condițiile create de transformarea revoluționară a procesului de producție, munca privită ca element central de educare și formare a omului nou devine tot mai mult un proces indis-

pensabil nu numai pentru realizarea valorilor materiale și spirituale necesare societății ci și „scop în sine“, în sensul dezvoltării depline a omului nou socialist cu o personalitate puternică, amplificîndu-i la maximum capacitățile. Aplicarea cuceririlor revoluției științifice-tehnice face ca procesul muncii să devină mai general și mai perfecționat impunînd cu atît mai mult conștientizarea rolului științei ca atare, precum și a obiectivelor economice ale muncii. Rezultă în mod necesar o diferențiere între fundamentul economic al dezvoltării societății în ansamblu, conștientizarea rolului științei pe de o parte, și conștientizarea obiectivelor economice temporare — de scurtă sau lungă durată — ale societății. Fundamentul economic al muncii ține de necesitățile reproducerii societății în totalitate în oricare etapă istorică de dezvoltare, abia comunismul în accepțiunea sa deplină (de dezvoltare materială și spirituală maximă) transformînd munca din mijloc de existență în „primă necesitate vitală“. Atîta vreme cît tendința unei societăți unitare cum este societatea socialistă este edificarea deplină pe toate planurile a bunăstării materiale și spirituale, fundamentul economic rămîne elementul de bază al dezvoltării tuturor formelor spiritualității sociale, influențînd direct (politic este expresia concentrată a economicului) sau mediat dezvoltarea acestora.

Formarea conștiinței economice ca proces dialectic al dezvoltării conștiinței sociale socialiste, nu înseamnă eliminarea tuturor elementelor de spontaneitate, dezvoltarea conștientă pe care o presupune socialismul realizîndu-se în mod dialectic în acțiunea concretă de îndeplinire a unor forțe de producție dezvoltate în condițiile creșterii conținutului științific al cunoașterii sociale. Trebuie făcută în acest caz, distincția între conștiința economică — formă nouă a conștiinței sociale — și știința economică, care menținîndu-și trăsăturile specifice, atît pe plan teoretic cît și în aplicarea practică, se realizează ca element autonom al științei. Ca urmare a dezvoltării complexe a conștiinței sociale socialiste, știința economică tinde să joace un dublu rol, pe de o parte ca element al conștiinței științifice (mai ales din perspectiva aspectelor concrete ale conducerii economice de către factorul conștient al societății), iar pe de altă parte, ca factor al favorizării înțelegerii teoretice de către mase a ansamblului proceselor dezvoltării economice la nivelul superior (ideologic) al conștiinței economice.

În condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, acest aspect al transformării teoriilor, concepțiilor, ideilor marxiste cuprinse în știința economică în nivel ideologic de masă, în planul conștiinței economice, se materializează în con-

ducerea și realizarea concretă de către întregul popor a procesului dezvoltării economice și sociale.

Conștiința economică socialistă

PROCESUL FORMĂRII CONȘTIINȚEI economice are o condiționare istorică ce depășește în timp structurarea ei propriu-zisă odată cu instaurarea deplină a orînduirii socialiste. Se poate afirma că în condițiile în care clasa muncitoare capătă în capitalism conștiința poziției sale economice prin îndeplinirea în principal a rolului de producător, pe măsura maturizării ei politico-ideologice își însușește și un comportament economic specific, legat de strategia politică pe care o promovează forța ei conducătoare, partidul comunist. Odată cu cucerirea puterii politice — primul pas pe drumul construirii noii societăți — apar premisele obiective și subiective ale formării conștiinței economice specifice socialismului. În perioada formării bazei economice a socialismului conștiința economică a membrilor societății continuă inițial să se manifeste cu preponderență sub aspectul conștientizării mai ales a calității de producător. De aceea, în perioada de trecere de la capitalism la socialism, atașamentul maselor largi la politica economică și socială a partidului comunist are o fundamentare în primul rînd în înțelegerea din punct de vedere politico-ideologic și social a obiectivelor propuse de conducerea societății, fapt justificat teoretic și practic prin aceea că baza economică a noii societăți se află în stadiul formării sale.

Odată cu făurirea economiei socialiste unitare prin trecerea ansamblului mijloacelor de producție în proprietate socialistă, odată cu victoria deplină și definitivă a socialismului, atașamentul și acțiunea practică a maselor, pentru realizarea obiectivelor strategiei economico-sociale sînt condiționate de conștientizarea la nivel superior (ideologic) a calității de proprietar. Cu alte cuvinte, odată încheiat procesul formării bazei economice a socialismului, noua realitate economică apare condiționată în dezvoltarea ei viitoare de realizarea integrală pe planul conștiinței a dublei capacități a oamenilor muncii în socialism — de producători și proprietari. Mai mult, însăși eficiența economico-socială în noua etapă de dezvoltare a relațiilor de producție socialiste este condiționată între altele, de formarea și dezvoltarea conștiinței economice. În această etapă acțiunea practică a oamenilor în calitatea lor de producători este amplificată de conștientizarea calității de proprietar. De altfel, învingerea contradicțiilor ce se manifestă în cadrul vieții economico-sociale în general, în relațiile de producție în special, implică acțiuni concrete din partea societății dar și a fiecărui membru al acesteia. Acestea nu se pot realiza corespunzător sub toate aspectele, dar mai ales al momentului declanșării și a timpului în care se înfăptuiesc (și ca atare al eficienței muncii sociale, timpul reprezentînd substanța și măsura acesteia) în afara conștientizării în primul rînd a calității de proprietar. Soluționarea cu maximă eficiență pentru individ și societate în ansamblu a contradicțiilor economice și, în general a problemelor din domeniile vieții economico-sociale presupune însă și cunoașterea temeinică de către proprietarii socialiști uniți a vieții economico-sociale, a legilor economice obiective, înțelegerea corectă a mecanismului general de funcționare a economiei naționale, a factorilor eficienței economice, a multiplexelor interdependente obiective ce concură la ridicarea nivelului de trai etc. Într-adevăr, numai în condițiile unui nivel corespunzător al pregătirii economice, fiecare membru al societății are posibilitatea ca, prin cunoașterea multilaterală și profundă a mediului economic în care activează, să acționeze de asemenea manieră de pe poziția ce o ocupă în procesul diviziunii sociale a muncii încît să realizeze o eficiență economică maximă.

Mecanismul general obiectiv de acțiune a legilor economice în socialism are un caracter specific, datorat faptului esențial că socialismul impune acțiunea conștientă. Necesitățile social-economice ale membrilor societății, ale grupurilor sociale determină în ultimă instanță comportamentul social-politic al acestora și în raport cu aspirațiile, imaginile, reprezentările, valorile societății. Cu alte cuvinte, acțiunea legilor economice obiective se realizează prin intermediul activității conștiente a factorului subiectiv care se obiectivează în transpunerea practică a cerințelor acestor legi. Conducerea de către P.C.R. a activității economico-sociale de înfăptuire a obiectivelor complexe ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în perspectiva cerințelor legilor economice obiective creează astfel cîmp de acțiune deplinei lor manifestări.

În condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, adică ale maturizării socialismului pe propria-i bază, acțiunea socială a maselor presupune un comportament economic generat, pe de o parte, de conștiința politică ce reflectă baza economică constituită, dar, în același timp, de conștientizarea la nivelul maselor a relațiilor economice în mod direct, nemediat.

Dacă în orînduirile presocialiste conștiința economică apărea

într-un anumit sens mediat prin intermediul conștiinței politice care reflectă antagonismul intereselor sociale, în condițiile maturizării societății socialiste, conștiința politică este redimensionată, reflectînd nu numai în mod „concentrat” economicul, ci și direcțiile dezvoltării vieții sociale în ansamblul ei. Această redimensionare a locului și rolului conștiinței politice în socialism are la bază unitatea de fond a intereselor membrilor societății, determinată de dubla calitate de producător și proprietar și conștientizată de către aceștia. În aceste condiții, conștiința economică apare ca o restructurare atît în plan teoretic general, cît și în domeniul comportamentului social, a ideilor, reprezentărilor, valorilor, realizate de membrii societății în mod specific în plan economic.

Procesul formării conștiinței economice este structurat pe niveluri de interese individuale, de grup și generale. Unitatea de fond a acestora generată de proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție se reflectă în mod adecvat la nivel social general, pe cînd la nivel individual, calitatea de proprietar se realizează mai greu, sub aspect individual, membrii societății raportîndu-se mai ales din perspectiva producător-consumator. Deși membrii societății socialiste sînt în fapt proprietari, la nivel individual nu se conștientizează permanent și pe deplin necesitatea acțiunii conform calității de proprietar. De aceea, în practică există cazuri de neparticipare eficientă la gospodărirea obiectului material al proprietății.

Reflectarea parțială sau inadecvată a calității de proprietar în conștiința unor membri ai societății își găsește o explicație într-o anumită măsură, în faptul că proprietatea socialistă include cu necesitate o contradicție internă, obiectivă: contradicția dintre egalitatea membrilor societății sub raportul aproprierii ca dispoziție generală asupra mijloacelor de producție și inegalitatea sub raportul aproprierii ca utilizare efectivă a acestora în producție. Existența acestei contradicții obiective are consecințe asupra conștiinței socialiste în general, asupra celei economice în special. Diferențele esențiale ce există încă între munca fizică și munca intelectuală, între sat și oraș, între industrie și agricultură, diferențele în nivelul de calificare, deosebirile în nivelul dezvoltării economice a diferitelor zone teritoriale etc., fac ca pe planul conștiinței, realizarea egalității existente sub aspectul dispoziției să se manifeste inegal ca urmarea a inegalităților în utilizarea mijloacelor de producție. Inegalitatea obiectiv determinată în utilizarea efectivă a mijloacelor de producție explică numai parțial reflectarea inegală în conștiință a egalității ca dispoziție. Acestui factor obiectiv i se adaugă o serie de factori de ordin subiectiv (rămășițe ale vechii conștiințe, influențe străine socialismului, insuficiențe în activitatea de educație etc.) care, prin persistența lor pot determina nu numai reflectări inegale, ci chiar deformate ale egalității reale care există între membrii societății. De aici, pe alocuri, efecte negative atît asupra producției însăși, ce se manifestă concret în risipă de materii prime și materiale, întîrzieri, absențe etc. cît și în planul consumului prin manifestarea unei psihologii de consumator deformate (plecînd de la fenomene de parazitism social pînă la stocări inutile de bunuri de consum etc.). Astfel de comportamente economice ale unor membri ai societății, fac ca aceștia să nu fie în realitate producători și consumatori socialiști. **Tovarășul Nicolae Ceaușescu** sublinia că în societate mai există oameni care „ar dori să primească cît mai mult și să dea cît mai puțin societății, oameni pe care nu-i interesează care este venitul mediu sau venitul minim și care nu vor să înțeleagă că societatea nu poate asigura veniturii oamenilor muncii decît într-o anumită limită, corespunzătoare nivelului de dezvoltare la care a ajuns; sînt, de asemenea, oameni care nu înțeleg că fiecare este dator să dea cît mai mult societății, nu să se preocupe de a-și însuși cît mai mult de la societate și, mai ales, fără muncă”.

Dispariția inegalităților în planul conștiinței și deci și a efectelor acestora este condiționată de atenuarea contradicțiilor economice obiective în procesul trecerii spre comunismul deplin. În același timp, un rol cu totul deosebit revine factorului conștient a cărui acțiune se manifestă în esență în următoarele direcții:

- în înlăturarea deficiențelor ce apar în planul conștiinței datorate unor rămășițe ale vechiului, și în creșterea conținutului științific al tuturor formelor conștiinței sociale socialiste în primul rînd a celei politice avînd drept rezultat afirmarea deplină a omului de tip nou, socialist, cu un profil moral, ridicat, educat în spiritul echității socialiste, al responsabilității sociale, al respectului față de muncă.

- în eforturile mai susținute în direcția conștientizării pe planul conștiinței economice a însăși contradicțiilor economice obiective, cunoașterea fiind o cale eficientă de rezolvare a contradicțiilor. În acest fel se înfăptuiește armonia dintre interesele economice individuale cu interesele economice generale, corespunzător valorilor societății de tip nou, fapt ce determină participarea membrilor societății în cunoștință de cauză la soluționarea contradicțiilor economice, la progresul societății.

Conștiință — comportament — atașament

RAPORTUL DIALECTIC între economic și politic se manifestă în timp și spațiu în forme diverse și dacă, numai în ultimă instanță economicul determină politicul, trebuie subliniat că acțiunea transformatoare a politicului asupra realității impune mutații fundamentale în conștiință. Eficiența politicului depinde în mare măsură de realizarea la nivelul conștiinței a unor concepții, reprezentări, atitudini etc., care să decurgă nemijlocit din conștientizarea realităților economice. Locul și rolul economicului, al valorii economice în sistemul de valori al socialismului nu pot fi realizate pe planul conștiinței sociale fără existența unor imagini, reprezentări, concepții științifice.

Atașamentul maselor largi la realizarea obiectivelor strategiei economico-sociale a partidului comunist necesită conștientizarea sistemului nevoilor și intereselor economice, a unității dialectice a intereselor economice individuale, de grup și generale. Înțelegerea unității sistemului de interese, a armoniei acestora, este însă de neconceput în afara cunoașterii de către membrii societății a faptului că satisfacerea necesităților de consum individual este posibilă numai în condițiile satisfacerii celor de consum productiv. Pentru ca această conștientizare să se manifeste într-un comportament economic adecvat care să se materializeze în participarea eficientă la gospodărirea obiectului material al proprietății, se impune însă și asigurarea unei funcționalități optime a sistemului de stimulente materiale precum și perfecționarea continuă a metodelor și formelor de conducere.

Este știut că raportul dintre motivațiile sociale și individuale care fundamentează comportamentul economic al maselor și al fiecărui individ este întemeiat pe sistemul de valori materiale și spirituale ale societății. Pentru fiecare tip de comportament se constituie „constelații” specifice de raporturi în funcție de influențele la nivelul formelor conștiinței sociale. Generalizarea ideilor, concepțiilor, teoriilor economice marxiste prin pătrunderea lor în conștiința maselor nu se poate realiza fără sporirea rolului unor forme ale conștiinței sociale (conștiință politică și conștiință științifică) acestea influențând mediat nivelul superior al conștiinței economice, pe care nivelul inferior îl influențează în mod direct. Oamenii judecă teoriile, ideile, concepțiile economice asimilate în funcție de modul în care motivațiile și interesele lor economice își au corespondentul în fundamentul economic al societății, numai astfel realizându-se un comportament economic adecvat.

Prin conștiința economică înțelegem, un ansamblu de reprezentări, mentalități, valori, idei, cunoștințe și concepții în care se reflectă practica economică a oamenilor, interesele lor economice și care, în indisolubilă legătură cu celelalte componente ale conștiinței sociale, determină comportamentul economic al membrilor societății. (Vezi Dicționar de economie politică, Ed. Politică 1974). Conștiința economică se constituie ca un ansamblu spiritual cu funcții specifice, legat bifuncțional pe de o parte de ideile, concepțiile și teoriile economice generale ale societății socialiste, și pe de altă parte de modul în care interesele și motivațiile economice reale sunt satisfăcute în activitatea practică. Rezultă următoarele funcții mai importante ale conștiinței economice care permit, în măsura în care sunt stimulate în dezvoltarea lor, creșterea eficienței economice reale a societății în ansamblu, cit și a fiecărui om al muncii angajat în procesul producției :

a) Funcția cognitivă ce se realizează prin integrarea în conștiință a principiilor și teoriilor generale care stau la baza dezvoltării economice a societății socialiste, împletite cu elementele concrete, ce țin de locul și specificul activității grupurilor sau indivizilor, de satisfacerea intereselor și aspirațiilor lor economice etc.

b) Funcția axiologică care se realizează prin capacitatea societății și a fiecărui membru al acesteia de a realiza evaluări cu caracter economic prin prisma identificării de ansamblu a intereselor generale cu cele de grup și individuale. Criteriile după care se realizează aceste evaluări, ireductibile la cele specifice altor forme ale conștiinței sociale, sunt legate în mod firesc de viziunea economică a societății, grupurilor și indivizilor tradusă în indicatori ca : preț de cost, rentabilitate, eficiență economică, nivel de trai, retribuție, timp liber etc.

c) Funcția normativă se înfăptuiește prin stabilirea în activitatea economică concretă a societății, grupurilor și indivizilor a unor reguli, principii, norme ale conduitei economice și sociale realizate în comportamentul economic. Normele comportamentului economic sînt strîns legate de normele politice, juridice, morale ale societății socialiste.

d) Funcția praxiologică este concretizată în acțiunea economică propriu-zisă a indivizilor și a societății în ansamblu, fiind

indisolubil legată de celelalte funcții și presupuneri, prin urmare, de traducerea în termeni de eficiență economică a înțelegerii principiilor directoare ale construcției societății socialiste prin prisma valorilor sociale, a unității intereselor individuale, de grup și generale. Conștiința economică, realizându-se prin aceste funcții, duce la o modificare profundă a perspectivei sociale și individuale a activității economice.

Abordarea sistemică a proceselor făuririi societății socialiste în condițiile revoluției științifice și tehnice ridică problema raportului dintre conducerea științifică a societății și conducerea economică. Este o realitate faptul că în condițiile revoluției științifice și tehnice, eficiența conducerii societății în ansamblu impune creșterea rolului conducerii științifice a economiei. Prin ansamblul funcțiilor sale, conștiința economică este de natură să lărgescă bazele științifice ale conducerii economice, întărind astfel efectele economice și sociale datorate caracterului științific al politicii economice a partidului și statului. Prin natura sa, politica economică are un profund caracter științific, datorat aplicării creatoare a marxism-leninismului la condițiile concrete ale țării noastre, cunoașterii multilaterale a realităților economice naționale și internaționale, identificării depline cu interesele fundamentale ale poporului. Conștiința economică, prin ansamblul funcțiilor sale conștientizează la nivelul masei caracterul științific al politicii social-economice a P.C.R., întărind astfel bazele științifice ale strategiei și tacticii economice, sporindu-le eficiența ca urmare a acțiunii practice. „Cu cit fiecare cetățean al patriei — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — va cunoaște mai bine politica partidului, își va putea exprima mai liber părerea asupra diferitelor probleme ale politicii noastre interne și externe (...) cu atit va exista mai multă garanție că hotăririle și măsurile adoptate corespund pe deplin năzuințelor poporului, cerințelor de progres ale patriei noastre”. Se poate conchide că politica economică a partidului, realizată pe baza celor mai înalte principii științifice este validată în mod real, tocmai datorită faptului că în esență ea este însăși politica poporului. În aceste condiții, rolul conștiinței economice se materializează în mod direct în potențarea dezvoltării obiectivelor economice — la nivelul fiecărei unități economice — propuse în urma analizei științifice realizate de către conducerea societății. Aceasta înseamnă ridicarea gradului de participare a maselor la realizarea conducerii activității economico-sociale în ansamblu și în fiecare domeniu al său. Diversificarea pe multiple planuri a participării maselor la conducerea și realizarea efectivă a obiectivelor societății socialiste este o expresie a adâncirii democratismului socialist în general, a celui economic în particular.

În condițiile creșterii rolului conducerii economice, direcțiile perfecționării în continuare a acesteia, așa cum sînt prevăzute în Programul P.C.R. (dezvoltarea economico-socială pe baza planului național unic, perfecționarea centralismului democratic, îmbunătățirea structurii și funcțiilor organelor de conducere, dezvoltarea democratismului și lărgirea participării celor ce muncesc la conducerea vieții economice și sociale etc.) pot deveni realitate mai repede și mai eficient și prin aportul dezvoltării conștiinței economice a maselor. Din acest punct de vedere, considerăm că se impune cu necesitate ca, pe fondul general al creșterii caracterului științific al procesului de educație a maselor, să se accentueze educația economică. În această perspectivă, învățămîntul are un rol hotărîtor, creșterea ponderii cunoștințelor economice și a nivelului lor calitativ pe toate treptele sale, fiind evident necesară. Creșterea rolului învățămîntului politico-ideologic și economic de masă, precum și intensificarea informării cu ajutorul mass-media asupra problemelor și obiectivelor economice și politice, perfecționarea sistemului informațional economic sînt de natură să asigure participarea efectivă a maselor la conducerea activității economico-sociale. Asemenea perfecționări vor avea drept rezultat formarea unui comportament economic adecvat al tuturor membrilor societății, care se va răsfrînge pozitiv în multitudinea manifestărilor lor sociale, atît în planul producției cit și în planul consumului individual prin gospodărirea rațională a veniturilor.

În felul acesta, eficiența economică și socială a folosirii resurselor materiale, financiare și umane va crește nu numai în cadrul producției propriu-zise, ci în toate sferile reproducției, în general în întreaga activitate socială.

Valeriu BĂLAȘA
Dorin ROMAN
Ion POPESCU

Academia de Studii Economice —
București

CONCEPTUL ȘI INDICATORII EFICIENȚEI FONDURILOR FIXE

Mutații în structura fondurilor fixe

INDUSTRIALIZAREA socialistă a țării, în contextul creșterii economice și al progresului științei și tehnicii contemporane, produce mutații cantitative și calitative în structura fondurilor fixe;

Cantitative, prin dotarea ramurilor producției materiale cu fonduri fixe, acțiune care are loc sub impulsul a patru factori importanți:

a) = înlocuirea fondurilor fixe uzate fizic sau moral (durata medie de serviciu normată a fondurilor fixe din toate domeniile de activitate productivă ale economiei, este — după reevaluarea de la 1 ianuarie 1969/de 21 ani, iar la mașinile și utilajele productive de 13 ani; în unele țări puternic dezvoltate economic această durată la mașini și utilaje este de numai 7 ani);

b) = sporul natural al populației (conform statisticilor în România a fost în ultimul cincinal de 1,1%);

c) = înlocuirea muncii fizice sau intelectuale cu mașini și utilaje (acțiunea are loc în numeroase sectoare ale economiei, dar cu precădere în agricultură, unde, ca urmare a creșterii gradului de mecanizare a lucrărilor, ponderea populației ocupate se va reduce de la 47,8%, cât reprezintă astăzi, la 28% în 1980);

d) = eliberarea de personal din sectoarele unde obiectele muncii sînt limitate, îndeosebi din agricultură, ca urmare a mecanizării sau automatizării proceselor de producție (în cincinalul viitor urmează să treacă de la agricultură în alte sectoare ale economiei circa 1,2 milioane persoane).

Documentele publicate ne arată că atît în prezent cît și în perspectivă se realizează ritmuri înalte de dotare a economiei noastre cu fonduri fixe productive ceea ce înseamnă pași importanți în procesul de mărire a avuției naționale.

Calitative, prin penetrarea tot mai accentuată a automatizării și ciberneticii în activitatea productivă care determină preluarea de către acestea a numeroase funcții — fizice sau intelectuale — ale forței de muncă din procesul de producție.

Acesta este de altfel fenomenul care reprezintă în esență procesul de creștere a gradului de înzestrare tehnică a muncii.

Dinamica tot mai ascendentă a costului unui nou loc de muncă constatată în toate țările care au pornit pe calea industrializării, însoțită de o creștere în ritmuri înalte a productivității muncii, constituie efectul economic al acestui fenomen.

După cum se cunoaște în țara noastră, valoarea investiției pentru crearea unui nou loc de muncă a crescut de la 123.000 lei cît a reprezentat în cincinalul 1960—1965, la circa 500.000 lei în cincinalul 1970—1975, iar pentru cincinalul viitor se prevede să se atingă valoarea de 700.000 lei.

Creșterea valorii fondurilor fixe nu se produce însă haotic; criteriul suprem care stă la baza majorării prețurilor de livrare a mijloacelor fixe fiind creșterea reală a productivității muncii.

Cu peste 100 de ani în urmă, cu viziunea sa genială, Marx explica magistral acest fenomen de creștere a înzestrării tehnice a muncii sub următoarea teză:

„Pentru ca o nouă metodă de producție, să se afirme ca o metodă de creștere reală a productivității, ea trebuie ca urmare a uzurii capitalului fix, să transmită fiecărei mărfi, o valoare mai mică decît valoarea care se economisește ca urmare a reducerii muncii vii... Ea trebuie firește să facă acest lucru chiar dacă așa cum se întîmplă în unele cazuri — în formarea valorii mărfii intră în afară de partea adițională provenită din uzura capitalului fix și o parte adițională de valoare care reprezintă sporirea cantității sau scumpirea materiilor prime și materialelor auxiliare. Toate adaosurile la valoare trebuie să fie mai mult decît compensate prin scăderea valorii rezultate din reducerea muncii vii“.

Aceste mutații cantitative și calitative din structura fondurilor fixe, determină la rîndul lor — ca un lanț dialectic — importante modificări în ponderea elementelor de cheltuieli din structura valorii atît la nivel macroeconomic cît și la nivel ramurilor sau al întreprinderilor.

După cum se cunoaște, structura valorii oricărui produs cuprinde patru elemente de cheltuieli:

1. Valoarea materiilor prime, a combustibilului, energiei și a altor materiale auxiliare (c).
2. Uzura fondurilor fixe — denumită cotă de amortizare (a).
3. Fondul de remunerare (inclusiv cota de asigurări) (r).
4. Venitul net (v).

Literatura clasică grupează primele două elemente sub denumirea de cheltuieli materiale de producție, iar pe ultimele două sub aceea de venit național (la nivelul economiei), respectiv producția netă (la nivelul întreprinderilor).

Pentru a ușura analiza pe care ne-am propus-o ne vom fo-

losi în continuare de cele patru elemente de cheltuieli primare, deoarece fiecare din aceste patru, pe deoparte au izvoare diferite de influențare, iar pe de alta, ele se intercondiționează în mișcare. Folosirea numai a celor două grupe mari — cheltuieli materiale și venitul național — nu ar putea nici surprinde, nici cuantifica corect intercondiționările, uneori puțînd duce la fetișizarea concluziilor.

Pentru exprimarea matematică a valorii oricărui produs, cu ajutorul celor patru elemente, vom utiliza relația de calcul: $c + a + r + v = P$, care în cazul folosirii ponderii fiecăruia, devine $c + a + r + v = 100$ (A).

Deoarece indicatorul pe care îl analizăm „Eficiența netă a fondurilor fixe“ reprezintă de fapt raportul dintre venitul

național și valoarea fondurilor fixe utilizate $(EF = \frac{V}{F})$, iar va-

loarea fondurilor fixe utilizate puțînd fi exprimată matematic prin produsul dintre durata medie de serviciu în ani a fondurilor fixe și cota de amortizare anuală ($F = k.a.$), problema pe care o analizăm se reduce la:

A stabili care sînt căile posibile de modificare a cotei de amortizare și ce mutații determină asupra celorlalte trei elemente de cheltuieli din structura valorii produsului și îndeosebi asupra fondului de renumerare și a venitului net.

— Eficiența — act legitim pentru construirea unei economii avansate

DEZVALUAREA scopului fundamental al producției, precum și al mecanismului său economic, pe diferite trepte ale civilizației, constituie cheia înțelegerii evoluției sale viitoare.

Pînă la Marx, eforturile de a descoperi esența fenomenelor și a mecanismului economic, nu au pătruns adînc pe verticală, iar teoriile emise nu satisfăceau exigențele unei gîndirii științifice.

Dialectica marxistă are incontestabil meritul de a fi pus în slujba progresului economic instrumentul cel mai eficace cu care să se înlăture supozițiile, fetișismul și miracolul, și cu care se poate construi sănătos.

În adevăr dialectica materialistă este aceea care a pus la baza oricărei activități economico-sociale, conceptul de eficiență, ca un act legitim necesar pentru construirea unei economii avansate.

În condițiile epocii contemporane, creșterea eficienței economice constituie de altfel criteriul suprem al acțiunii revoluției științifice și tehnice în ansamblul său, care și-a propus în acest sens, reducerea substanțială și chiar desființarea a numeroase verigi, apărute în condițiile vechii diviziuni sociale a muncii și ridicarea continuă și în ritmuri înalte a înzestrării tehnice a forței de muncă — ca o lege generală — obiectivă a producției sociale în toate țările, dar cu particularitățile privind finalitatea impusă de orînduirile sociale în care se manifestă.

Evident că eficiența este un fenomen complex care presupune preocupări susținute în vederea gospodăririi cu randamente tot mai înalte a mijloacelor materiale, umane și bănești, a întregului potențial de care dispune economia unei țări.

În țara noastră, unde datorită obiectivelor pe care ni le-am stabilit, va avea loc integrarea tot mai accentuată a calculatoarelor și informaticii în procesele tehnologice, vor apare în consecință noi forme de organizare tehnico-economică a producției și a muncii.

La acest context, între procesele noi de producție și organizare se nasc relații noi de interdependență care trebuie să-și găsească tot mai elovent exprimarea sub forma indicatorilor de eficiență, — economiștilor revenindu-ne rolul esențial de a le surprinde și cuantifica corelațiile.

Întreaga literatură economică începînd de la Marx este aproximativ în unanimitate de părere că cel mai important indicator de eficiență din activitatea economico-socială este productivitatea muncii.

El reprezintă, rodnicia, eficacitatea cu care se folosește forța de muncă vie și mijloacele fixe, acestea fiind de astfel principalele forțe de producție creatoare de „valoare nouă“.

Din opiniile exprimate în legătură cu necesitatea folosirii eficiente a fondurilor fixe productive, deși materialele publicate nu cuprind și concluziile adiacente care rezultă din atestarea ca indicator a „eficienței nete a fondurilor fixe“ exprimat prin raportul dintre venitul național (integral) și fondurile fixe folosite, prezentăm totuși cîteva din aceste conclu-

zii, deoarece pot contribui în mare măsură la elucidarea problemelor abordate, astfel :

a) Se stabilește că venitul național în perioada viitoare trebuie să fie întotdeauna mai mare decât produsul dintre eficiența fondurilor fixe din perioada de bază (Efo) și fondurile fixe medii ce vor intra în funcțiune anual în perioadele viitoare :

$$V_1 > \frac{V_0}{F_0} \cdot F_1$$

b) Se stabilește drept criteriu fundamental că, mărirea prețului de livrare a fondurilor fixe cu randamente ridicate, trebuie să fie direct proporțională cu sporul anual de venit național pe care îl aduc economiei naționale în procesul de producție, și în toate cazurile să fie inferior acestuia.

c) Se consideră că venitul național integral, este rezultatul folosirii fondurilor fixe, organizarea științifică a producției și a muncii, ridicarea calificării și creșterea îndemnării lucrătorilor neaducînd aport cuantificabil exact la sporirea acestuia :

d) Se atribuie de asemenea fondurilor fixe și sporul de venit național rezultat în urma îmbunătățirii tehnologiilor, folosirii unor înlocuitori și reducerii cheltuielilor materiale.

În realitate în aproape toate cazurile de înzestrare tehnică a muncii caracteristice etapelor pe care le parcurge economia noastră, după părerea noastră, formula folosită pentru **indicatorul „Eficiența netă a fondurilor fixe“**, nu exprimă eficiența economică. Mai mult chiar, în unele cazuri ascunde, anulînd în exprimare — economiile de materiale sau de forță de muncă ce contribuie la sporirea venitului net pe produs.

Și ceea ce constituie un **paradox** este faptul că pe măsura creșterii gradului de înzestrare tehnică a muncii, se reduce eficiența fondurilor fixe (calculată cu formula cunoscută).

1. Atît demonstrația matematică a soluțiilor abordate, cît și rezultatele de sinteză ale ecuațiilor de calcul, au la bază ipoteza că în viitorul cincinal nu se vor modifica normativele de calcul ale cotei de amortizare.

O asemenea ipoteză este însă mai puțin probabilă în perspectivă, deoarece în condițiile integrării tot mai pronunțate a României Socialiste în diviziunea internațională a muncii, în schimburile materiale și spirituale cu alte țări, va trebui să ne adaptăm tehnologiile și tehnica de producție ritmului de înnoire a produselor din piețele externe reprezentative, ceea ce implică va conduce la accelerarea uzurii morale a fondurilor fixe și deci la scurtarea duratei lor de serviciu, a căror consecință va fi, o creștere și mai pronunțată a ponderii cotei de amortizare în produsul social total.

Tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** la Congresul al XI-lea al P.C.R. atrăgea în mod deosebit atenția asupra necesității de a se acționa „mai hotărît pentru introducerea pe scară largă a tehnologiilor moderne și înnoirea într-un ritm rapid a producției, îndeosebi a mașinilor și utilajelor, pentru a asigura produselor românești parametrul tehnici și calitativi comparabili cu cei realizați pe plan mondial“.

Revistele de specialitate și publicațiile organismelor O.N.U. transmit că înnoirea produselor în țările puternic dezvoltate economic, are loc la 2—3 ani, iar durata medie de serviciu a mașinilor și utilajelor productive este numai de 7 ani.

Evident că în această situație, orice majorare a cotei de amortizare pe economie față de aceea luată în calcul, în ipoteza modificării actualelor normative, va micșora valoarea indicatorului Ef, față de perioada de bază, dacă nu se va putea reduce volumul cheltuielilor materiale în mod corespunzător.

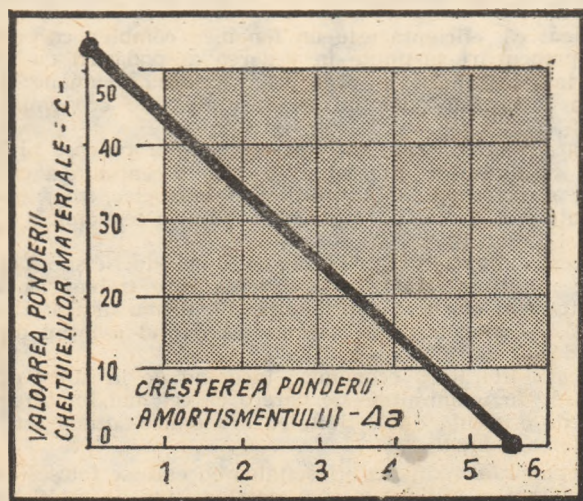

Fig. 1

Graficul prezentat indică pentru fiecare procent de creștere a ponderii cotei de amortizare în valoarea produsului, procentele cu care ar urma să se reducă la nivelul anului 1980 ponderea cheltuielilor materiale în produsul social total,

pentru ca indicatorul Ef să se mențină pînă la sfîrșitul cincinalului următor la valoarea din 1975.

Ca un caz particular al acestui grafic : majorarea cu 6 procente a ponderii cotei de amortizare (în cazul cînd s-ar reduce durata medie de serviciu a fondurilor fixe pe economie de la 20 de ani la 9 ani) ar necesita reducerea în întregime a cheltuielilor materiale din produsul social total, pentru ca valoarea indicatorului Ef să se mențină la nivelul anului 1975, ceea ce practic ar fi un non sens.

2. Imposibilitatea formulilor actuale de calcul de a cuantifica corect și în toate cazurile, eficiența economică — îndeosebi atunci cînd înzestrarea tehnică a muncii contribuie direct la sporul de venit net — se explică prin mai multe elemente de fond :

a) venitul național, respectiv producția netă, cuprinde 2 parametri, — remunerarea muncii (r) și venitul net (v) — cu care creșterea înzestrării tehnice a muncii are relații de interconstrucție diametral opuse : în timp ce ponderea remunerării muncii în valoarea produsului (inclusiv în produsul social total) se reduce pe măsura creșterii înzestrării tehnice a muncii, ponderea venitului net sporește aproximativ direct proporțional cu gradul de înzestrare tehnică a muncii.

Reducerea ponderii remunerării muncii în produs, pe măsura creșterii înzestrării tehnice a muncii, se explică prin preluarea din procesul de producție, de către mecanizare, automatizare și cibernetică, a unor funcții — fizice sau intelectuale — ale forței de muncă.

b) **Valoarea fondurilor fixe noi** — cu care se dotează o întreprindere, o ramură sau toate ramurile productive ale economiei naționale, trebuie să fie recuperată în întregime prin sporul de venit național chiar în primul an de folosință.

În adevăr, formula $Ef = \frac{V}{F}$, pentru a prezenta eficiența

față de perioada anterioară, impune ca orice majorare a parametrului F să fie însoțită de o creștere mai mare a venitului

național adică, $Ef1 = \frac{(\alpha + \Delta\alpha)V_0}{\alpha F_0}$; α avînd o valoare pozitivă.

O astfel de majorare a venitului național este însă imposibil de obținut, deoarece, după cum se cunoaște **fondurile fixe au o durată de serviciu**, (k) pe parcursul căreia, pe de o parte valoarea lor se transmite în întregime produselor la executarea cărora au participat, iar pe de alta, numai în această perioadă contribuie direct la obținerea unui spor de venit național mai mare decît valoarea cu care s-au scumpit fondurile fixe față de cele din perioada de comparație.

Exprimat matematic, acest principiu are următoarea relație $\Delta F < K \cdot \Delta r$ (1); Δr avînd o valoare pozitivă ; unde k reprezintă durata medie de serviciu a fondurilor fixe aflate în funcțiune, exprimate în ani, iar Δr valoarea medie anuală cu care se reduce forța de muncă pe produs pe durata de serviciu a acestor fonduri, față de perioada de comparație.

De altfel această relație de calcul reprezintă o a treia formă de exprimare matematică a tezei lui Marx referitoare la reducerea muncii vii, astfel ca aceasta să compenseze și chiar să depășească în mărime absolută, valoarea cu care sporește pe unitate de produs prețul la livrare al fondurilor fixe.

c) Raportîndu-se întregul volum de venit național la valoarea fondurilor fixe utilizate, se consideră adesea că numai produsul tehnic contribuie la creșterea venitului național ; după calcule efectuate în baza datelor publicate, rezultă însă că în viitorul cincinal, progresul tehnic va contribui numai cu 45% la sporul de venit național, ceilalți factori — la fel de importanți — fiind, perfecționarea organizării producției și a muncii cu o contribuție de 26%, reducerea cheltuielilor materiale cu 22% și mărirea numărului populației ocupate, cu 7%.

d) Se consideră că fondurile fixe pot crea valoare nouă (după cum a stabilit majoritatea oamenilor de știință, începînd de la Marx, numai omul poate crea valoare nouă în procesul de producție, iar mijloacele asupra cărora acționează forța de muncă își transferă doar valoarea cuprinsă în ele, noului produs).

Iată deci, că ne aflăm în fața întrebării : mai poate fi considerat indicator de eficiență economică raportul dintre venitul național, respectiv producția netă și valoarea fondurilor fixe utilizate ?

În adevăr, raportul dintre venitul național — respectiv producția netă — (la nivelul întreprinderilor) și valoarea fondurilor fixe, deși aparent ar fi echivalent cu expresia raportului dintre efectul util (rezultatul) și cheltuieli (efortul) făcute pentru obținerea lui, și ar corespunde principiului : „cu cît este mai mică cheltuiala ocazională de producerea unui efect util,

u atît eficiența economică este mai ridicată, nu mai poate fi considerat și nici utilizat în lucrările de analiză sau sinteză economică, ca indicator de eficiență și cu atît mai puțin la fundamentarea opțiunilor și deciziilor la diferite nivele.

De altfel, la ce ar folosi acest indicator dacă conține axioma că „cu cît valoarea fondurilor fixe în produsul social total tinde către zero, cu atît eficiența acestora tinde către plus infinit”?

Este evident că această concluzie, inclusiv demonstrația matematică, are aceeași valoare și pentru indicatorul „Eficiența brută, a fondurilor fixe”.

În fața acestor rezultate, în mod justificat se pune și întrebarea: care este aportul pe care îl aduc fondurile fixe la creșterea venitului național și care ar fi relațiile de calcul ce ar putea surprinde acest aport?

Condițiile de eficiență a fondurilor fixe

DUPĂ cum se poate deduce din cuprinsul materialului, cele trei forme de exprimare matematică a teorii lui Marx care au fost analizate mai sus, reprezintă tocmai relațiile de calcul care trebuie respectate pentru ca înzestrarea tehnică a muncii să prezinte eficiență economică față de perioada de bază. În adevăr, atît în faza de proiectare, sau în calculele de prognoză, cît și în faza de analiză a rezultatelor, pot fi folosite, după caz — comparativ cu perioada de bază — pentru a stabili dacă înzestrarea tehnică a muncii prezintă, sau nu eficiență economică, următoarele relații de calcul:

$$1. (c_0 + \Delta c) + (a_0 + \Delta a) + (r_0 - \Delta r) + (v_0 + \Delta v) = 100 \quad (2)$$

unde: $\Delta r > \Delta c + \Delta a$; $\Delta v = \Delta r - (\Delta c + \Delta a)$

Această relație de calcul se poate folosi în cazul cînd și cota de amortizare și cheltuielile materiale sporesc pe unitatea de produs, datorită creșterii gradului de înzestrare tehnică și respectiv folosirii unor materii prime mai scumpe.

$$2. (c_0 - \Delta c) + (a_0 + \Delta a) + (r_0 - \Delta r) + (v_0 + \Delta v) = 100 \quad (3)$$

unde: $\Delta a < \Delta r + \Delta c$; $\Delta v = (\Delta r + \Delta c) - \Delta a$

Această relație de calcul se poate folosi în cazul cînd cota de amortizare crește pe unitatea de produs, însă se reduce într-o proporție mai mare cheltuielile materiale și forțe de muncă însemnate.

$$3. \Delta F < k \cdot \Delta r.$$

Această relație se poate folosi în cazul cînd înzestrarea tehnică a muncii contribuie numai la reducerea forței de muncă pe unitate de produs, fără a modifica ponderea cheltuielilor materiale. Menționăm că toți parametrii din aceste trei relații de calcul au aceleași semnificații din cuprinsul materialului și reprezintă valori relative (ponderi în unitatea de produs, respectiv în produsul global sau social total).

Este evident că în condițiile actuale, cînd materiile prime devin tot mai limitate, motiv pentru care ne-am înscris ca obiectiv major în dezvoltarea economică a țării, devansarea ritmului de creștere a cheltuielilor materiale de către venitul național — soluție posibil de realizat printr-o valorificare superioară a unei tone de materie primă — relațiile (3) sau (1) sînt acelea care trebuie folosite la toate nivelele și numai în mod cu totul excepțional relația (2) la nivelul unor întreprinderi.

Menționăm că respectarea condițiilor prevăzute în aceste relații de calcul este și necesară și suficientă pentru a obține eficiență din activitatea productivă a fondurilor fixe.

Eficiența netă a forțelor de producție active

DUPĂ cum se cunoaște, în procesul de industrializare, rolul decisiv îl au forțele de producție, iar dintre elementele competente ale acestora, forța de muncă împreună cu mijloacele de muncă, reprezintă factorii activi, factorii mobilizatori care după cum s-a demonstrat anterior — se condiționează reciproc în procesul de producție.

Fără acțiunea lor convergentă nu se poate obține nici progres tehnic, nici progres economic-social.

De aceea, în continuare, acest ansamblu de forțe — mijloace de muncă + forța de muncă — le vom denumi „forțe de producție active”.

Evident că acest ansamblu de forțe cuprinde atît cercetarea științifică și organizarea producției și a muncii inclusiv creșterea gradului de îndeminare a lucrătorilor ca valențe intrinseci ale forței productive a omului, cît și progresul tehnic intensiv ce determină o sporire a randamentelor de funcționare a fondurilor fixe.

Necesitatea de a cuantifica eficiența economică a acestor forțe de producție rezultă și din aceea că nu în toate cazurile creșterea productivității muncii este însoțită de o creștere a eficienței economice în aceeași proporție, adică nu în toate cazurile

sporul de venit național este însoțit și de un spor de venit net în același raport.

Această situație poate avea loc datorită faptului că, în componența venitului național se află doi parametri: fondul de remunerare (r) și venitul net (v) care, așa cum s-a mai explicat pot avea în procesul de producție, și surse diferite de influențare, iar în valoarea produsului, tendințe de creștere uneori diametral opuse.

Cele mai caracteristice situații în care se pot circumscrie valorile acestor doi parametri în valoarea produsului, în ipoteza creșterii productivității muncii și de unde să rezulte cele afirmate mai sus, sînt următoarele:

1. Cînd fondul de remunerare și venitul net cresc în același raport, față de perioada de bază (munca pentru societate crește în același raport cu munca pentru sine).

$$V_1 = Kr_0 + Kv_0 = K(r_0 + v_0);$$

2. Cînd fondul de remunerare crește mai repede decît venitul net, caz particular cînd fondul de remunerare nu crește:

$$V_1 = K_1 r_0 + k_2 v_0; \text{ unde: } K_1 > K_2; K_2 > 1; \text{ caz particular } K_2 = 1,$$

$$V_1 = K_2 \left(\frac{K_1}{K_2} r_0 + v_0 \right); \text{ caz particular } V_1 = K_1 r_0 + v_0.$$

3. Cînd fondul de remunerare crește mai încet decît venitul net, caz particular, cînd fondul de remunerare nu crește:

$$V_1 = K_1 r_0 + K_2 v_0; \text{ unde } K_1 < K_2; K_1 > 1; \text{ Caz particular } K_1 = 1$$

$$V_1 = K_1 \left(r_0 + \frac{K_2}{K_1} v_0 \right); \text{ Caz particular } V_1 = r_0 + K_2 v_0$$

4. Cînd fondul de remunerare scade în valoarea produsului, iar venitul net crește cu o valoare mai mare decît valoarea cu care scade fondul de remunerare;

$$V_1 = K_1 r_0 + K_2 v_0; \text{ unde } K_1 < 1; K_2 > 1 + (1 - K_1)$$

5. În fine, cînd venitul net scade în valoarea produsului, însă fondul de remunerare crește cu o valoare mai mare decît valoarea cu care s-a redus venitul net.

$$V_1 = K_1 r_0 + K_2 v_0; \text{ unde } K_2 < 1; K_1 > 1 + (1 - K_2)$$

Deoarece numai venitul net reprezintă valoarea care prin redistribuire contribuie la reproducția lărgită, inclusiv a forței de muncă, este clar că situațiile 3 și 4 prezintă eficiența economică cea mai propice.

Evident că — în fața acestor situații — factorii de decizie ar putea cu greu să stabilească care dintre ele prezintă soluția optimă.

Pentru a veni în sprijinul stabilirii optimului în creșterea economică propunem folosirea indicatorului „Eficiența netă a forțelor de producție active” ca raport dintre venitul net (v) și suma dintre cote de amortizare (a) și fondul de remunerare (r).

$$Efa = \frac{v}{a + r}$$

Justificăm această propunere și prin aceea că pe măsura înzestrării tehnice a muncii cu mașini și utilaje care preiau cu ajutorul mecanizării, automatizării și ciberneticii de la forța de muncă, din procesul de producție, tot mai multe funcții fizice și intelectuale, cota de amortizare în valoarea produsului crește, în timp ce forța de muncă se reduce cu o valoare mai mare decît creșterea cotei de amortizare, diferența contribuind la sporul de venit net; adică

$$1 = a_0 + \Delta a; r_1 = r_0 - \Delta r; v_1 = v_0 + \Delta v; \Delta r > \Delta a; \Delta v = \Delta r - \Delta a$$

$$Efa_1 = \frac{v_1}{a_1 + r_1} = \frac{v_0 + \Delta v}{(a_0 + \Delta a) + (r_0 - \Delta r)} = \frac{v_0 + \Delta r - \Delta a}{a_0 + r_0 + \Delta a - \Delta r}$$

deoarece $\Delta r > \Delta a$, rezultă că:

$$\frac{v_0 + \Delta r - \Delta a}{a_0 + r_0 + \Delta a - \Delta r} > \frac{v_0}{a_0 + r_0}; \text{ adică } Efa_1 > Efa_0$$

Deși aparent, acest indicator ar fi o derivată a indicatorului „rentabilitate” totuși între acești doi indicatori există o sensibilă diferențiere calitativă, deoarece:

— sînt cazuri cînd creșterea ponderii fondului de remunerare în structura elementelor de cheltuieli — chiar în ipoteza sporului de rentabilitate, — micșorează cota fondului de acumulare, întrucît o cotă proporțională cu mărimea fondului de remunerare trebuie alocată din venitul net pentru reproducția lărgită a forței de muncă.

Or, cu cît ponderea fondului de remunerare în structura valorii produsului este mai mare, cu atît se măresc și posibilitățile unor astfel de situații.

Iată câteva exemple care scot în relief necesitatea de a reconsidera — în condițiile mutațiilor produse de revoluția științifică și tehnică contemporană — indicatorul „Eficiența netă (sau brută) a fondurilor fixe”, adaptîndu-l noilor condiții economice ale dezvoltării.

ÎNCOTRO EVOLUEAZĂ SOCIETATEA „POST-INDUSTRIALĂ“?

IN cadrul dezbaterilor-dialog radiofonice de cultură franceză reunite în 1974 într-un prim volum¹⁾, o serie de 14 profesori, scriitori, oameni de știință occidentali, personalități politice și specialiști în domenii foarte variate (R. Aron, F. Chatelet, R. Dumont, M. Duverger, H. Laborit, G. Lapage, R. Lattès, Ch. Levinson, E. Maire, O. Palme, M. Rocard, A. Sauvy, P. Schaeffer, A. Touraine) își expun opiniile în legătură cu unele probleme stringente ale lumii capitaliste contemporane, ca, de pildă: noua criză a muncii; cele două fețe ale Occidentului; dincolo de „societatea industrială”; terminarea cu „societatea risipei”; spre o „societate informațională”? etc. Deși dezbaterile – dialog sint, în parte, purtate în spiritul obiectivismului burghez în știință și al infirmuseții capitalismului, considerăm, totuși, că unele idei sint pline de realism și, ca atare, demne de a fi reținute.

O. Palme, de pildă, referindu-se la cartea lui Maurice Duverger (Janus, ou les deux faces de la démocratie, Paris Fayard, 1972), nu este de acord cu teza autorului ei că Occidentul cunoaște o democrație reală, afirmând că ea nu este o democrație profundă, totală, deoarece există încă o forță economică capitalistă, oligarhică, foarte puternică, o plutocrație „ce reprezintă tensiunea între democratizarea societății și oli-

garhia economică care devine fundamentală în dezvoltarea societății capitaliste”. M.D. admite că „democrația occidentală are într-adevăr o față dublă” și că, în prezent există tendința de a vedea numai fața strălucitoare a acesteia – «libertatea». În fond – spune M. D. – există și o altă față a lui Janus: puterea oligarhiei economice. „Capitalismul modern – continuă M.D. – este dominat de organizații foarte mari, foarte integrate și puternice”, ceea ce face să nu mai fie vorba de o veritabilă concurență pentru că pe piața acționează monopoluri sau oligopoluri, iar piața, deși joacă încă un rol important, este „dominată”. „După război – continuă el – o forță puternică, constrângătoare s-a dezvoltat în democrația noastră. Ea nu este politică – cel puțin în aparență – și din cauza aceasta noi o suportăm. Ea constă în dominația prin publicitate și bani a aparatului de presă, de radio, de televiziune, pe scurt, a tot ce asigură difuzarea și cadrul cotidian al informației”. În asemenea condiții, M.D. consideră că numai în situațiile în care aparatul de stat va fi legat „de partidele populare, de sindicate și de alte forțe, independente de oligarhia economică, va fi suficient de puternic și independent pentru a contrabalansa oligarhia economică, nu pentru a o domina, ci pentru

a-i rezista într-o măsură tot mai mare”.

Un loc important îl ocupă în volumul menționat dialogul dintre Alain Touraine și Robert Lattès cu privire la „societatea post-industrială”. După Alain Touraine ceea ce se petrece azi în S.U.A., în Franța și în alte țări occidentale nu poate să însemne decât prin absurd „societate post-industrială” deoarece „industrializarea continuă, mai sînt muncitorii, mai sînt probleme muncitorești”, și, ceea ce este mai important, „mai există încă mizeria caracteristică secolului al XIX-lea”. Atît Robert Lattès, cit și Alain Touraine caută să dezvăluie simptomele actuale care ar constitui liniile de forță și mutațiile care se produc cu ocazia trecerii la societatea „post-industrială”. În accepțiunea lui Robert Lattès, acestea ar fi ansamblul de forme de contestare la care se asistă de mai mulți ani în toate domeniile și care „nu pot să însemne altceva decît o schimbare calitativă și atît de profundă încît ea va echivala cu o schimbare de societate”. O altă mutație ar putea s-o constituie „trecerea brutală de la o societate la alta” așa cum în istorie s-a trecut de la „societatea agricolă” la „cea industrială” sub impulsul căreia prima s-a dezvoltat și care a coexistat mult timp cu cea de a doua. R.L. arată însă, că „noi știm că „societatea post-agri-

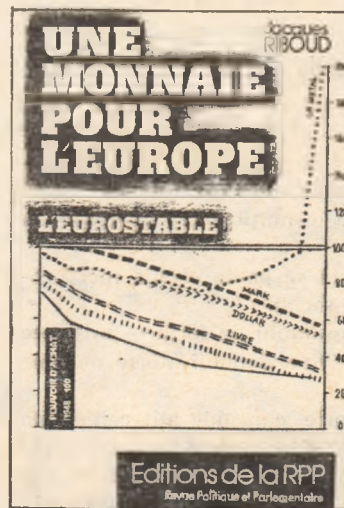
colă” este „societatea industrială”; însă nu știm ceea ce este „societatea post-industrială”, care ar trebui să fie „trăsăturile ei fundamentale” ceea ce privește: organizarea socială, funcționarea societății etc.” Încercînd să răspundă cu o oarecare aproximație, ambii autori relevă o serie de aspecte economico-sociale. Printre acestea enumerăm: tipul de acumulare și anume acumularea înaltă în toate privințele (bani, cunoștințe, informații etc.) în vederea „creării de muncă” și de „producere a productivității”; organizarea științifică a muncii; transformări radicale în învățămînt, cultură și în alte categorii; transformarea economiei într-un mijloc în serviciul omului și al societății; transformarea radicală a actualei lumi capitaliste „în care nu mai există principii elementare fundamentale și de valoare” și în care „nu numai Dumnezeu e mort ci și omul însuși” etc. Un mare rol îl acordă A.T. și R.L. „transformărilor fundamentale ale raporturilor sociale de producție”. Recunoscînd meritul lui Marx care a fost „primul om care a folosit, în analiza societății, pe lingă noțiunea de clasă pe cea a raporturilor de clasă” Alain Touraine încearcă să impună ideea că analiza marxistă ar fi totuși deosebită: „noi intrăm într-o societate în care raporturile de clasă nu se mai stabilesc între indivizi sau între grupuri sociale reale, ci între poziții sociale. Ceea ce constituie astăzi din ce în ce mai mult clasa conducătoare nu mai este un grup de oameni – seniori patroni – ci marile întreprinderi de tot felul... care au capacitatea de a acumula și de a încerca să monopolizeze resursele sociale dintr-un anumit sector, manipulînd ce-

fise

O analiză structurală a economiei agrare

În articolul K postavem zemedělství v meziodvětvových vztazích (Cu privire la locul agriculturii în relațiile dintre ramuri), apărut în nr. 9/1975 al revistei cehoslovace POLITICKÁ EKONOMIE, autorii, Jaroslav Krupicka și Jaroslav Kutil, își propun să aducă o contribuție la analiza și cuantificarea poziției agriculturii în raporturile dintre ramuri. Ei încearcă o abordare structurală, care le permite să imbine un număr mare de indicatori din diferite sfere ale activității economice și să obțină astfel o informație calitativ nouă, neconținută în datele referitoare la fenomene izolate, analizate independent. Se arată că analiza dezvoltării producției agricole pe baza

aprecierii diferitelor combinații ale principalilor factori de producție și ale transformărilor lor contribuie la rezolvarea problemelor actuale ale reproducției socialiste. Analizele se bazează pe balanțele interrămuri realizate în Cehoslovacia între 1967 și 1970. Se urmăresc atît relațiile directe (furnizori direcți și consumatori), cit și cele indirecte între agricultură și celelalte ramuri. Indicatorii principali pentru relațiile directe dintre ramurile furnizoare și agricultură sînt cheltuielile materiale și greutatea specifică în crearea producției agricole. Din punctul de vedere al obținerii producției agricole – acestea reprezintă consum productiv. Din raporturile generale dintre ramurile furnizoare către agricultură și ramurile consumatoare de produse agricole rezultă că ritmurile și eficiența dezvoltării acesteia depind de nivelul de dezvoltare a economiei naționale.

● În cartea sa, Jacques Riboud propune pentru Comunitatea Economică Europeană o monedă – pe care o denumește „eurostabilul” și care ar re-

prezenta un agregat al monedelor naționale ale țărilor membre ale Pieței Comune, luate în proporții determinate. „Veritabil etalon de referință”, această monedă ar poseda proprietatea unei valori constante și ar înlocui „un etalon monetar care a dispărut: etalonul aur și un altul care nu mai este dorit: etalonul dolar”. Noua monedă, exclusiv extra-națională, ar fi introdusă în circuitele financiare internaționale, unde ar rivaliza cu dolarul „ca monedă mondială” și cu marca germană „ca monedă europeană” și le-ar disputa privilegiul de a atrage și fixa capitalurile din țările producătoare de petrol. La baza noii monede ar sta puterea de cumpărare, utilizîndu-se progresele statisticii, tehnici altădată necunoscute (in-dicii prețuri) și a.

area în funcție de caracteristicile ofertei", urmărind obținerea de profituri pe motive de putere economică. În realitate, subtextul raporturilor dintre clase au stat întotdeauna „poziții” sociale, economice, așa încât nu se pot substitui clasele cu poziții, ci doar explica conflictele de clasă prin contradicția dintre pozițiile sociale. După același autor, și în „societatea post-industrială” firmele multinaționale își vor rezerva anumite piețe de desfacere în țările în curs de dezvoltare, iar „lumea bogată, în calitate de putere, își impune voința asupra lor și ia partea leului de la lumea săracă, căreia îi impune modul ei de viață, de organizare și, în consecință, dezechilibrul”. Este evident că viitorul nu poate să aparțină unei astfel de orinduirii, care perpetuează tarele societății capitaliste, că se impune tot mai mult cu necesitate o nouă ordine economică și politică internațională. Robert Lattes, arată că dezvoltarea industrială în noua societate, deși va crea o mulțime de bogății nu va putea, totuși, să diminueze sărăcia. „Noul tip de creștere, — spune el — nu va face să dispară sărăcia (așa cum afirmă un sociolog englez), ci s-o modernizeze”. Alain Touraine are dreptate când observă că între creștere și dezvoltare este o deosebire fundamentală: creșterea este mărirea unui anumit număr de elemente de funcționare a societății în interiorul unui ansamblu înșuși, pe când „dezvoltarea este trecerea calitativă de la un stadiu al societății la altul”. La fel, când afirmă că „astăzi noi ne găsim în fața problemelor de dezvoltare și nu numai în fața problemei de creștere”. Dar este evident că el nu concepe această „dezvoltare” decît în „interiorul” aceluiași „ansam-

blu”, devreme ce susține că într-o societate care se dezvoltă „în care centrele puterii își extind autoritatea morală asupra tuturor aspectelor vieții sociale, problema adevărată este că noi, din ce în ce mai mult, nu mai avem de ales între situația de alienare — adică de a fi determinat de altul — și altfel de activitate, adică capacitatea de a fi actor” deoarece „noi am ajuns să fim servitorii noilor prinți”. De aceea, „societatea în care noi trăim — spune el — nu mai are viitor și nu mai poate, ca în secolul al XIX-lea, să-și imagineze ceea ce va fi după ea”. (!?)

Referindu-se la modul în care sint folosite bogățiile naturale și de muncă în societatea capitalistă, Alfred Sauvy ajunge la concluzia că societatea capitalistă este nu numai „o societate industrială” sau „post-industrială”, ci și o „societate a risipei”, la care René Dumont adaugă că ea este, în același timp, și o „societate a in Justiției” deoarece „risipa accentuează in Justițiile”, fapt dovedit „de o mare parte a populației globului care trăiește într-o subalimentație îngrijorătoare”. Și vîncvată de această situație este risipa care provoacă subalimentarea, risipa care este absolut intolerabilă și inacceptabilă pe plan mondial. Dar risipa nu se rezumă numai la alimente, ci cuprinde o serie de alte produse, care, gospodărite rațional, ar putea mări resursele pentru consumul productiv: metale, hirtie, lemn etc. Ea se face și prin folosirea nerațională a oamenilor, a terenurilor, prin schimbarea repetată a modei, prin producerea de mașini somptuoase, grele, cu consum mare, de carburanți etc. René Dumont afirmă că „prin risipa noastră noi sîntem pe cale de a compromite nivelul de viață al celor săraci... al

micilor noștri copii și al copiilor copiilor noștri” iar, privită într-o perspectivă îndelungată, de a „distrage planeta”. Cert este că „societatea risipei” amenință omenirea și că „va trebui — spune René Dumont — să se acționeze cu o oarecare brutalitate împotriva acestei «societăți de consum» pentru că ea distruge resursele naturale, posibilitățile de producție agricolă, resursele de apă, toate posibilitățile de a supraviețui”. A pune capăt risipei înseamnă în accepțiunea sa „alocarea centralizată a resurselor rare printr-un minister de bloc, apoi printr-un organism mondial (!?), care să împiedice ca resursele rare să meargă la fabricarea armamentelor. Aceasta înseamnă că trebuie să schimbăm complet concepția noastră de înarmare, concepția noastră de stat”. El consideră „că s-ar putea încredința unor organisme mondiale câteva funcții destinate să asigure supraviețuirea umanității, mai întii, protecția mediului înconjurător, terminarea cu risipa, utilizarea rațională a resurselor rare etc”, ceea ce este evident inacceptabil, deoarece s-ar încălca independența și suveranitatea statelor, dreptul lor de a-și gospodări rațional resursele proprii. Alfred Sauvy, îl contrazice pe René Dumont și recunoaște deschis că el nu crede că „un guvern mondial este posibil, dar consideră „că trebuie acționat”. René Dumont afirmă că „lupta împotriva risipei trece printr-o redistribuire a veniturilor, deoarece cei bogați sînt cei care risipesc. Dacă ați smulge bogățiile lor și dacă ați redistribui o parte celor săraci ați putea, evident, constata că risipa se va reduce considerabil”. Tocmai de aceea el este convins că „întreaga lume (capitalistă — CB) este o lume de in Justiție crescîndă. În anul 1750 între țările cele mai bogate și

cele mai sărace din lume era un decalaj de 1 la 5; astăzi este un decalaj de la 1 la 100. Acest decalaj crescînd, pe care creșterea țărilor dezvoltate nu face decît să-l mărească, va duce într-o zi la punerea problemei: cum va trebui să se rezolve această situație?” Și ea se pune astăzi cu destulă acuitate de către țările în curs de dezvoltare care cer tot mai insistent instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, bazate pe echitate și dreptate. „Lichidarea decalajelor existente — subliniază Partidul Comunist Român — impune o politică nouă în relațiile internaționale. Este evident că fenomenele actualei crize economico-financiare sînt consecința ridicării unor state pe seama altora, a îngustării posibilităților de dezvoltare economică drept urmare a accentuării decalajului între statele avansate și cele în curs de dezvoltare, a consumului nerațional, a risipei materiilor prime și surselor energetice într-o serie de țări. Prin eforturile unite ale popoarelor, următorul sfert de veac trebuie să ducă la lichidarea marilor decalaje între nivelurile de dezvoltare ale statelor, la realizarea unui progres rapid al fiecărei țări. O condiție esențială a lichidării subdezvoltării este respectarea dreptului tuturor statelor de a fi deplin stăpîne pe bogățiile naționale, de a le folosi în interesul propriu”²⁾.

dr. Constantin BICHI

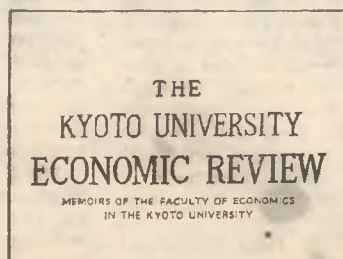
¹⁾ Quelle crise? Quelle société? Presses Universitaires de Grenoble, 1974, 183 p.

²⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, p. 179 și 181.

Capitalul și alienarea

Pierre Drouin comentează în LE MONDE din 26-27 octombrie a.c. o carte a lui Marc Guillaume, apărută la „Presses Universitaires de France” sub titlul Le capitale et son double (Capitalul și al său alter ego). Tema centrală a cărții ar fi, după P.D., următoarea: capitalul și dublura sa, statul, își dezvoltă forța lor datorită extinderii a două „coduri” — „codul mării” și „codul puterii”, care invadează progresiv tot cîmpul semnificațiilor sociale și adîncesc alienarea produsă de tot ce se întrepune între oameni. „Îți dai mai bine seama — scrie P.D. — că finalitatea organizației economice (capitaliste n.r.) nu este numai de a satisface cereri, ci și de a produce pentru a se reproduce”. Sursele de alienare devin tot mai subterane. „Consumatorii au în ultimă instanță cuvîntul, dar producătorii stăpînesc din ce în ce mai bine

limbajul”. Regula „mereu mai mult”, fundament al sistemului capitalist, ar recunoaște Marc Guillaume, are o mare putere de integrare: mulți din cei care suferă de pe urma organizării capitaliste consideră că ea le va aduce pînă la urmă bunăstarea și securitatea. Marc Guillaume, conchide P.D., nu propune o altă „teorie a societății”, ci o privire nouă asupra resurselor economice, care să ducă la un „refuz constructiv”.

● Ultimul număr sosit la redacție al revistei facultății de

economie a Universității din Kyoto publică studiile Working Class in the Present World (Clasa muncitoare în lumea contemporană), de Ryuken Oohashi; The Historical Preconditions of the Formation of Capitalism in Japan (Primisele istorice ale capitalismului în Japonia), de Satoru Nakamura și Some Reflections on the „New Scheme for Monetary Control” by the Bank of Japan (Unele opinii referitoare „Noul proiect de control monetar” al Băncii Japoniei), de Tsunao Ishikawa. În studiul referitor la clasa muncitoare în lumea contemporană se analizează, pe baza datelor oferite de ILO, Yearbook of Labour Statistics, structura de clasă în țările în curs de dezvoltare și în țările capitaliste, precum și raportul dintre muncitorii organizați și cei neorganizați. Se

admite — spune Oohashi — că forțele ce se opun dominației imperialismului în lume sînt (1), popoarele din Asia, Africa și America Latină, (2) popoarele din țările socialiste, (3) clasa muncitoare din țările capitaliste. În opinia autorului, organizația cea mai eficientă în combaterea capitalului monopolist, a întreprinderilor multinaționale, în asigurarea controlului asupra activităților dăunătoare ale acestora, ar fi sindicatele muncitorești și cooperarea internațională, deoarece muncitorii reprezintă „unica forță productivă reală organizată în interiorul întreprinderilor și deasupra lor”.

fise

CU S. G. POSPELOV

membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Să utilizăm calculatoarele după principii... cibernetice

NECESITATEA stăpînirii și controlului de către om a complicatelor procese pe care le-a „dezlănțuit” în natură și societate. mediul său ambiant, a favorizat afirmarea fulgerătoare, comparativ cu evoluția științelor clasice, a ciberneticii (tehnice, economice etc.) V-am ruga să prezentați, pentru cititorii noștri, direcțiile principale ale dezvoltării științei „controlului și comunicării” în U.R.S.S.

— Activitatea de cercetare ca și aplicațiile practice ale ciberneticii sînt la ora actuală foarte dezvoltate în U.R.S.S. Semnificativă în acest sens este mulțimea de instituții de cercetare cu acest profil existente pe tot cuprinsul țării. Astfel fiecare republică are propriul său Institut de cibernetică. Dintre acestea, foarte cunoscut pentru realizările sale este cel al R.S.S. Ucraineană, condusă de academicianul Gluško — om de știință de renume mondială.

Succese importante s-au obținut în domeniul ciberneticii tehnice în automatizarea conducerii proceselor tehnologice în ramuri ca metalurgie, transporturi pe calea ferată și aeriană, materiale de construcții etc. De asemenea în cibernetica geologică, geofizică, în cibernetica medicală. Spre exemplu în medicină, ciberneticienii lucrează alături de medici în colective mixte pentru stabilirea diagnosticului cu ajutorul calculatoarelor și aparatului electronic medical. Un vast domeniu de aplicare are prelucrarea automată a datelor în cercetările operaționale necesare optimizării deciziilor de conducere. O direcție în care cercetările noastre sînt avansate este programarea matematică, în general, și în special programarea stocastică aplicată în situații de luarea deciziilor în condiții de incertitudine, un caz frecvent în activitatea economică (ex. necunoscute legate de resurse, etc.).

● **Sînt cunoscute succesele oamenilor de știință sovietici în domeniul inteligenței artificiale, preocupările d-stra în acest sens. Cum caracterizați raportul „om — mașină” în realizarea performanțelor acestor sisteme? Cum delimitați funcțiile în cadrul acestui cuplu?**

— Ca să fiu bine înțeles, precizez că în limba rusă cuvîntul „intellect” este sinonim cu „gîndire”. Ceea ce înseamnă că

denumirea de inteligență artificială este mai mult metaforică, mașinile, oricît de perfecționate, neputînd să formuleze singure o problemă, ci doar să rezolve o problemă pe baza intrărilor formulate de om.

Această terminologie contradictorie ne-a stimulat totuși în cercetările noastre de a programa calculatoarele, astfel încît să le facem să rezolve probleme intelectuale. După cum știți nu s-a descoperit încă mecanismul de gîndire al omului din punct de vedere biologic, neurologic. Ceea ce se știe însă este că modul de rezolvare a problemelor e complet diferit la om față de mașini. Deosebirea fundamentală constă în faptul că gîndirea umană are două componente: gîndirea intuitivă și gîndirea logică, în timp ce mașinile numai componenta logică.

Cu ajutorul calculatoarelor electronice se poate automatiza, așadar, componenta logică a gîndirii, care se bazează pe calcule matematice de la cele mai simple operațiuni aritmetice, și pînă la cei mai complecși algoritmi. Între gîndirea logică și gîndirea intuitivă există un raport de subordonare, de conlucrare creatoare. De aici apariția sistemelor interactive „om-mașină”, în care numai omul simte necesitatea, dorința de a gîndi. Cînd adresăm mașinii o întrebare, practic formulăm o serie de axiome. Cînd mașina formulează răspunsul parcurge un proces analog demonstrării unei teoreme. În prezent a început chiar să fie utilizate echipamentele electronice de calcul la demonstrarea teoremelor, nu numai pentru a ușura munca matematicianului, ci datorită faptului că mecanismul de demonstrare a unei teoreme este cel ce stă la baza construcției sistemelor ideale, conversaționale.

● **În prezent asistăm în activitatea de cercetare la o deplasare a atenției de la creșterea performanțelor echipamentelor spre perfecționarea programării mașinilor. Pe această linie ciberneticienii sovietici au cîștigat un recent „turnir” internațional al programelor de șah. Care este semnificația economică a acestor realizări?**

— În general preocupările de programarea a mașinilor pentru a compune muzică, pentru a juca șah etc. pot fi comparate cu experimentele pe un poligon, în care oamenii de știință verifică principiul noi ce sînt apoi introduse în practica economică, în planificare, etc. Spre exemplu analiza și trierea unui număr astronomic de variante pe care le presupune mutarea optimă în cazul jocului de șah pot fi folosite la programarea producției în industria constructoare de mașini, unde se pun probleme de prelucrare a unui număr mare de piese pe un număr mare de mașini unelte. La concursul amintit, din 1974, a cîștigat „Programul CAIS” elaborat la Institutul pentru probleme de conducere condus de academicianul Trapeznikov. Dar lista experimentelor interesante nu se oprește aici. Spre exemplu cunoscutul sculptor Gherasimov, care a reconstituit după craniu fizionomia diferitelor personalități istorice (ex. portretul cneazului Iaroslav Mudrii), trebuia să efectueze paralel cu munca propriu-zisă de cercetare și creație o serie de operațiuni de rutină — modificarea succesivă a mulajului — și calcule complicate, ceea ce făcea ca munca de reconstituire să dureze în medie 3—4 luni. Transpunerea pe calculator a acestor activități de rutină — a făcut prin conlucrarea sculptor — mașină să se reducă timpul la 3 săptămîni.

Experiențe similare s-au făcut în cadrul Institutului de informatică de pe lângă Academia de științe a U.R.S.S. Există de multă vreme supoziția că Leonardo da Vinci și-a introdus în tabloul său „Cina cea

de taină” un autoportret din tinerețe sub chipul apostolului Bartolomeu. Pornind de la un autoportret cunoscut din Torino al lui Leonardo da Vinci, la bătrînețe, s-a făcut reconstituirea pe calculator a fizionomiei din tinerețe. Și într-adevăr ipoteza a fost confirmată. În tabloul „Cina cea de taină” este autoportretul din tinerețe al lui da Vinci. O confirmare interesantă a potențialului „inteligenței artificiale” în domeniul compoziției muzicale a adus omul de știință Zaripov. El a creat programe ce au permis compunerea a 5 piese muzicale de către calculator. Apoi a luat alte 5 compoziții ale unui compozitor necunoscut din secolul XIX și le-a prezentat juriului Uniunii Compozitorilor. Juriul a selectat pe primul loc toate cele 5 compoziții create de „inteligența artificială”.

● **Care sînt preocupările oamenilor de știință sovietici pe linia realizării sistemelor informatice de conducere?**

— Cred că utilizarea calculatoarelor în planificare și conducere este încă o problemă deschisă pe plan mondial. Cauza după părerea noastră ar fi următoarea: în timp ce inginerul, proiectantul, cercetătorul își elaborează singuri modelele matematice, introduc, prelucrează și analizează singuri datele la calculator, ajustînd continuu rezultatele, între conducător și calculator se interferează în mod inevitabil, în prezent, un compartiment de planificare, un centru de calcul, etc.

Înlăturarea dificultăților izvorite din acest mod de lucru poate fi făcută pe două căi:

1. Construirea de astfel de sisteme de calcul și programe care să permită conducătorului dialogul în limbajul natural între om și mașină. Nu vom putea cere conducătorului să-și scrie programele să se adreseze în limbaj mașină. Este necesar ca să construim astfel de sisteme și baze de date care să conțină subsisteme — procesoare — capabile să traducă limbajul natural în limbaj mașină. Bineînțeles că aceasta este o problemă dificilă, de viitor. Esențial însă este să nu amînăm cercetările în acest sens pentru viitor, ci să începem de pe acum. În același timp trebuie să ne ocupăm, și de perfecționarea sistemelor existente.

2. Concomitent trebuie perfecționată programarea mașinilor astfel încît să poată satisface necesitățile procesului de conducere. Prin activitatea de planificare stabilim scopurile tuturor activităților din întreprindere, or, această determinare a scopurilor nu poate fi făcută decît de om, de conducător.

● **Cea mai pregnantă orientare la ora actuală în cibernetica economică în U.R.S.S. este întregirea în sisteme înalt automatizate. Dacă vreți să ne prezentați acest concept.**

— Crearea sistemelor integrate de conducere a întreprinderilor se poate spune că reprezintă un curs nou dat aplicațiilor ciberneticii în acest domeniu. S-a pornit de la o problemă firească: Dacă întreprinderea are ca principal obiectiv să fabrice un produs, atunci acestui obiectiv trebuie subordonat, atît sistemul de conducere tehnologică, cît și sistemul organizatoric. Reiese din acest mod de formulare a problemei necesitatea analizei și proiectării unitare, integrate, a sistemelor automatizate de conducere a proceselor tehnologice și de gestiune.

Dacă în această fază inițială ele sînt rupte, nu vor mai putea fi niciodată legate. De exemplu, dacă este într-un mod concepută programarea producției și în alt fel aprovizionarea, sistemele nu vor funcționa niciodată.

Interviu de
Ioan GEORGESCU

ECONOMIE MONDIALA

Pentru o nouă ordine economică internațională

NECESITATEA ÎNTĂRIRII ROLULUI O. N. U. ÎN FĂURIREA UNEI LUMI MAI DREPTE

ZILELE TRECUTE țara noastră a prezentat Adunării Generale O.N.U., unde a fost primit cu viu interes, documentul intitulat Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice. Noul document se adaugă celorlalte două prezentate anterior în cadrul lucrărilor Adunării Generale din această toamnă, în care este expusă poziția țării noastre cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale și, respectiv, la problemele dezarmării. Imbinindu-se armonios, toate aceste documente formează un tot unitar și coerent, avînd la bază liniile directoare stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, înscrimindu-se prin caracterul constructiv, judicios și realist al analizei și propunerilor pe care le cuprind ca o nouă și importantă contribuție în seria eforturilor neobosite desfășurate de mulți ani, cu deosebită perseverență, de țara noastră pentru menținerea și întărirea păcii și securității internaționale și dezvoltarea colaborării între toate națiunile.

SUB impulsurile revoluției tehnico-științifice, economia mondială a înregistrat în ultimele trei decenii o creștere rapidă și de mari proporții. Potențialul de producție al lumii contemporane este de peste trei ori mai mare decît în perioada imediat următoare celui de-al doilea război mondial. Exporturile mondiale au sporit de la 57,5 miliarde în 1948 la 773,9 miliarde dolari în 1974. Aceste creșteri importante nu au reușit însă în mod echitabil tuturor statelor și popoarelor, astfel că în prezent în lume există mari dezechilibre. „Departate de a se diminua — se relevă în *Declarația difuzată de România la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U.* — decalajele între țările dezvoltate și cele rămase în urmă se măresc în continuare; problema energiei și a materiilor prime capătă un caracter tot mai ascuțit; criza alimentară a devenit cronică pe zone întinse ale globului; ca urmare a consumurilor neraționale și a risipei din multe țări, se irosesc importante resurse; pe piețele internaționale au loc fluctuații anarhice ale prețurilor; sistemul valutar este dezorganizat; colaborarea economică internațională este frînata de numeroase obstacole artificiale, bariere discriminatorii și inechități.

Toate aceste fenomene negative sînt o consecință a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asupra popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, de dezvoltare și îmbogățire a unor state pe seama altora, consecință a relațiilor economice inechitabile.”)

Rădăcinile inegalității

ACTUALA ordine economică internațională — se subliniază într-un studiu elaborat cu ocazia recentei sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. — a rezervat roadele sale doar unei minorități privilegiate, lăsînd nesatisfăcute nevoile marii majorități a popoarelor lumii. Țările în curs de dezvoltare, în care trăiește 70% din populația globului, nu dispun decît de o proporție foarte mică din

veniturile omenirii. Aceste țări realizează numai 7% din producția industrială mondială și aproximativ 17% din comerțul internațional. Media produsului național brut pe locuitor în țările în curs de dezvoltare este de numai 265 dolari, față de 3 600 dolari cit este media P.N.B. pe un locuitor din țările dezvoltate, decalajul fiind de 13 la 1. În spatele acestei medii se ascund discrepanțe mult mai mari, de peste 90 la 1, cum este cazul decalajului respectiv dintre S.U.A. și țări ca Bangladesh, Ruanda ș.a.

Încă cu ani în urmă s-au pus numeroase întrebări cu privire la cauzele reale ale acestei situații, în contrast izbitor cu uriașul potențial economic al lumii contemporane. În prezent există un larg consens că principala cauză o constituie anacronicul sistem de relații economice internaționale existent astăzi în lume.

Actualul sistem de relații economice internaționale, care mai poartă încă pecetea practicilor de tip imperialist, colonialist și neocolonialist, este în totală contradicție cu profundele mutații intervenite în raportul de forțe pe plan mondial. Regulile și mecanismul de funcționare a economiei mondiale stabilite de un număr restrîns de state în anii celui de-al doilea război mondial și de imediat după război au rămas în substanța lor neschimbate, reprezentînd astăzi o frînă în calea dezvoltării economiei mondiale și a comerțului internațional. Ele nu au cunoscut o evoluție corespunzătoare noilor realități și cerințe ale lumii contemporane, sub influența conjugată a revoluției socialiste dintr-o serie de state, a victoriei mișcărilor de eliberare națională a popoarelor din cadrul fostului sistem colonial al imperialismului și a revoluției tehnico-științifice.

Or, este știut că în condițiile interdependențelor crescînde pe plan internațional, marile probleme economice și politice ale lumii contemporane nu mai pot fi dezbătute și soluționate într-un cadru îngust, limitat la participarea numai a anumitor țări sau a reprezentanților anumitor grupuri de țări. Rezolvarea acestor probleme reclamă în mod imperios un dialog continuu și o conlucrare activă, în condiții de deplină egalitate și echitate, între toate

Se știe că pentru abordarea și soluționarea în spirit constructiv a marilor probleme economice și politice ale vieții internaționale, omenirea nu dispune în prezent de un for mai larg și mai reprezentativ decît O.N.U., la care participă 143 de state, adică cvasitotalitatea țărilor lumii. Or, pentru a-și putea exercita în mod eficient și la un nivel tot mai înalt nobila misiune ce i-a fost încredințată de popoare de a asigura pacea și de a promova colaborarea, prin armonizarea intereselor tuturor membrilor ei, viața impune cu necesitate ca O.N.U. să-și îmbunătățească substanțial activitatea. În acest sens, o cerință fundamentală pe care o evidențiază documentul este ca O.N.U. să-și îmbunătățească structura, organizarea și funcționarea, pentru a reflecta în mod corespunzător realitățile lumii de azi. În același timp, pentru a juca un rol mult mai activ în viața internațională, O.N.U. trebuie să cuprindă în aria sa de acțiune cele mai importante probleme la ordinea zilei, de interes vital pentru umanitate, cărora să le asigure nu soluții verbale, ci rezolvări concrete. Una din aceste probleme, devenită un imperativ al progresului contemporan, este edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale.

statele lumii, presupune luarea în considerare a drepturilor și intereselor legitime ale fiecărei țări.

Un spirit nou, opus oricărei dominații

ÎNTREAGA evoluție postbelică a economiei mondiale este o dovadă grăitoare a incapacității ordinii actuale de a contribui la lichidarea stării de subdezvoltare în care se află sute de milioane de oameni, de a stimula progresul economic și social mai rapid al țărilor rămase în urmă, de a favoriza realizarea unei colaborări și păci trainice în lume. De aici necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale, fondată pe echitate, egalitate, interdependență, interesul general și cooperarea între state, care să corecteze inegalitățile și să rectifice injustițiile actuale, să permită eliminarea decalajului crescînd dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, să asigure pacea și justiția pentru generațiile prezente și viitoare.

Reflectînd acest imperativ, „în întreaga lume — așa cum se relevă în documentul prezentat de țara noastră la 12 noiembrie a.c. Adunării Generale a O.N.U. — se amplifică lupta pentru soluționarea problemelor într-un spirit nou, pentru excluderea vechii politici imperialiste de forță și dictat, a oricărei forme de dominație și asupra, pentru statornicirea unor relații internaționale noi, cu adevărat democratice, bazate pe deplina egalitate în drepturi și echitate, pe respectul dreptului sacru al fiecărui popor de a se dezvolta liber, corespunzător voinței sale suverane.

Una din trăsăturile caracteristice ale vieții internaționale contemporane o constituie intensificarea participării tuturor statelor — indiferent de dimensiuni, de potențialul lor economic sau militar — la dezvoltarea și soluționarea problemelor majore, statele mici și mijlocii, țările în curs de dezvoltare, țările nealiniate devenind un factor tot mai activ pe arena mondială.”

Este un adevăr incontestabil că mizeria și bogăția nu pot coexista la nesfîrșit, că o lume în care numai cîțiva prosperă, iar

alții trăiesc sub minimul vital necesar nu poate fi o lume stabilă, că nu poate și nu va putea exista o pace reală, trainică atâta timp cât lumea este împărțită în bogați și săraci. Relația dintre stabilitatea politică și cea economică este o relație de interdependență. Ele nu pot fi separate, după cum nu poate fi despărțită nici independența politică a unui stat de independența sa economică. O relație de interdependență există și între pacea, securitatea și destinarea internațională, pe de o parte, și dezvoltarea economică și lichidarea stării de subdezvoltare care mai există în lume, pe de altă parte.

„Trebuie să fie clar — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea rostită recent în fața marelui forum al tineretului țării — **că o adevărată politică de pace, de colaborare internațională nu este posibil de realizat până nu se va pune capăt subdezvoltării, până nu se vor asigura ridicarea nivelului de trai al tuturor națiunilor, deplina egalitate între state. Este adevărat, popoarele care au suferit de secole dominația sint grăbite să lichideze starea de inapoiere; ele nu pot aștepta la infinit, trăind în mizerie. De aceea, România se află ferm de partea forțelor democratice progresiste, a națiunilor care vor să trăiască libere, să lichideze subdezvoltarea, care vor să instaureze noua ordine economică și politică internațională, egalitatea și dreptatea“.**

Acesta este de altfel și spiritul în care abordează problema rezoluția celei de a VII-a sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. când declară că „dezvoltarea accelerată a țărilor în curs de dezvoltare ar reprezenta un element decisiv pentru promovarea păcii și securității internaționale“.)

Înnoiri interdependente

EDIFICAREA unei lumi mai drepte și mai bune reclamă cu necesitate instaurarea unor noi raporturi între state în toate domeniile de activitate umană. Această necesitate este determinată în mod obiectiv de interdependența crescândă care există între factorii economici, sociali, politici, militari, între interesele statelor pe aceste planuri, interese care nu pot fi dissociate unele de altele. Nici o problemă, indiferent de ce natură ar fi ea, nu poate fi soluționată complet și durabil decât în măsura în care se are în vedere rezolvarea de o manieră corespunzătoare a implicațiilor sale pe alte planuri. Rezolvarea problemelor economice mondiale depinde mai mult ca oricând de voința politică a statelor de a transpune în practică anumite măsuri concrete de ordin economic, politic, social, juridic etc. Într-un recent interviu tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „România se pronunță ferm pentru înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale și, desigur, implicit, a unei noi ordini politice internaționale, pentru că relațiile noi de echitate, de egalitate se cer realizate nu numai în domeniul economic, dar și în celelalte domenii de activitate“.

O nouă ordine economică și politică internațională nu poate fi înfăptuită în mod trainic decât dacă ea este însoțită de măsuri hotărâte de dezarmare și în primul rând de dezarmare nucleară.

Noua ordine internațională presupune renunțarea la vechiul concept de securitate, bazat pe echilibrul strategic nuclear, excluderea vechii politici imperialiste de forță și dictat și înlocuirea acesteia cu promovarea de către fiecare țară, indiferent de mărime și de potențialul ei economic și

militar, a unei politici bazate pe respectarea neabătută în relațiile sale cu alte state a legalității și eticii internaționale, a dreptului sacru al fiecărei națiuni de a-și decide singură destinele, eliminarea intervențiilor, a blocadelor și a presiunilor militare, politice și economice, manifestarea dorinței sincere de a conlucra pașnic, reciproc avantajos cu celelalte state ale lumii.

Spre deosebire de multe reglementări internaționale anterioare, stabilite de obicei în cadrul unor reuniuni internaționale (congrese, conferințe etc.) prin impunerea voinței celor mai puternice state și nesocotirea intereselor legitime ale celorlalte state prezente sau absente de la masa tratativelor, noua ordine internațională nu poate fi instaurată prin simpla adoptare a unor documente internaționale (declarații, rezoluții etc.).

Desigur, documentele adoptate de-a lungul anilor de Adunarea Generală a O.N.U., de Consiliul economic și social, de O.N.U.D.I. etc. au o mare importanță moral-politică, dar pentru traducerea lor în viață hotărâtoare este acum voința fermă a tuturor statelor de a acționa cu bună credință în direcția instaurării unui nou sistem de relații economice internaționale. Cu toate că lichidarea subdezvoltării, a decalajelor existente între nivelurile de dezvoltare ale statelor lumii a făcut obiectul unor multiple rezoluții și declarații adoptate în cadrul O.N.U. și al altor organizații internaționale), nu s-au întreprins măsurile practice necesare. România, țară socialistă în curs de dezvoltare, consideră de aceea necesar să se adopte, într-un termen cât mai scurt, un ansamblu de măsuri cuprinzătoare, practice și eficiente care să conducă la dispariția împărțirii anacronice a lumii în state puternic dezvoltate economic și state slab dezvoltate, la apropierea și egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare economică ținându-se seama de specificul istoric, geografic, climatic al fiecărui stat, la asigurarea condițiilor pentru o dezvoltare armonioasă a tuturor popoarelor. De altfel, rezoluția recentei sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. recomandă statelor membre să se întreprindă măsuri concrete într-o serie de domenii specifice (comerț internațional, finanțarea dezvoltării, reforma sistemului monetar internațional, știință și tehnologie, industrializare, alimentație și agricultură etc.) în vederea „dispariției injustiției și inegalității, ale căror victime sînt importante sectoare ale activității umane“.

Voință politică fermă

ESTE de la sine înțeles că transpunerea în practică a prevederilor acestor documente, și în general obiectivul creării unei noi ordini economice internaționale, nu pot fi realizate într-un termen scurt sau numai printr-o singură acțiune, ci presupun eforturi tenace care să beneficieze de sprijinul și participarea activă a opiniei publice de pretutindeni. Construirea noii ordini implică o întreagă etapă istorică de transformări radicale în diviziunea internațională a muncii, de formare a unor noi raporturi între țări, de adaptare a mecanismelor de colaborare, a cadrului instituțional și a dreptului internațional la noile cerințe ale progresului, de formare a unei noi etici internaționale“).

Deși instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale este o cerință obiectivă a dezvoltării lumii contemporane, răspunzând intereselor pe termen lung ale tuturor statelor, inclusiv ale celor capitaliste dezvoltate, realitatea este că cel

puțin în prezent nu toate statele acționează cu aceeași convingere în direcția edificării noii ordini internaționale, chiar dacă nu neagă în mod direct necesitatea acesteia. Țările cărora actuala ordine le oferă unele poziții privilegiate nu renunță cu ușurință la aceste privilegii, manifestînd, mai mult sau mai puțin, opoziție față de orice schimbare fundamentală în sistemul de relații economice existente măști în lume, acceptînd numai unele măsuri care, prin efectele lor parțiale, n-ar aduce atingere esenței actualei ordini economice internaționale. Gravitatea și amploarea problemelor economice care confruntă lumea contemporană și care, constituind un factor de tensiuni și animozități, pot pune în primejdie cursul — încă destul de fragil — al destinderii internaționale, însăși soarta păcii și securității pe planeta noastră, fac necesar ca eliminarea decalajelor, crearea unei noi ordini economice și politice internaționale să se înscrie ca o preocupare esențială și permanentă a fiecărui stat și a comunității internaționale în ansamblu.

„Toate statele membre ale O.N.U. — se subliniază în Declarația asupra instaurării unei noi ordini economice internaționale, adoptată în 1974 de cea de-a VI-a sesiune extraordinară a Adunării Generale — sint chemate să depună maximum de eforturi în vederea asigurării transpunerii în viață a acestei declarații, care constituie cea mai bună garanție a creării unor condiții mai bune generațiilor prezente și viitoare de a trăi în pace și a cunoaște o stare de continuă înflorire, elemente definitorii ale demnității umane“.

În același timp, înfăptuirea cerințelor noii ordini economice și politice internaționale trebuie să constituie una din atribuțiile principale ale Organizației Națiunilor Unite, căreia îi revine îndatorirea de a borda cu curaj și de a analiza în profunzime, sistematic, problemele de importanță vitală pentru pacea, progresul și prosperitatea omenirii, de a elabora și adopta norme precise ale noii ordini internaționale, angajante pentru toate statele membre, precum și programe speciale de acțiune care să conducă la înfăptuirea lor.

În ceea ce o privește, România, pătrunsă de spiritul unei înalte responsabilități față de destinele păcii, față de cauza libertății și progresului omenirii, s-a angajat să acționeze și în continuare cu toată fermitatea, conlucrînd strîns cu toate statele, pentru dezvoltarea și creșterea rolului Națiunilor Unite în viața internațională, pentru ca activitatea organizației să devină mai eficientă și să contribuie efectiv și într-o măsură tot mai mare la rezolvarea problemelor complexe care preocupă lumea contemporană, considerînd că este în interesul tuturor națiunilor — fie ele mari, mijlocii sau mici — ca O.N.U. să-și poată îndeplini misiunea și răspunderile încredințate prin Cartă și prin hotărârile adoptate.

Ion BARAC

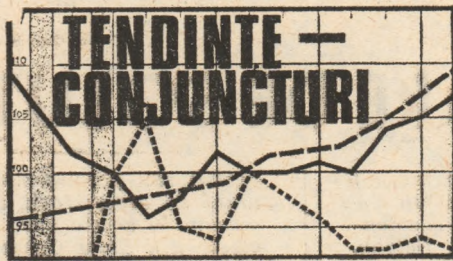
1) Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale. 5 septembrie 1975 (Document A/AC/176/3).

2) Que faire. Le Rapport Dag Hammarskjöld 1975 sur le développement et la coopération internationale.

3) Développement et coopération économique internationale. Resolution 3362 (S-VII), 19 septembrie 1975.

4) Amintim între acestea documentele adoptate în ultimii doi ani de sesiunile extraordinare a VI-a și a VII-a ale Adunării Generale a O.N.U., de Conferința mondială a populației, de Conferința mondială a alimentației, de a II-a Conferința generală a O.N.U.D.I., de Conferința mondială a Anului internațional al femeii etc.

5) Vezi Costin Murgescu, Edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale — imperativ al progresului contemporan, Era socialistă nr. 19/1975.

Evoluția prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna octombrie 1975

ÎN LUNA octombrie a.c. indicele sintetic INSCIN a înregistrat o reducere ușoară, de 0,23%, reflectând continuarea tendinței de scădere a prețurilor pe principalele piețe internaționale pentru produsele de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România. Tendința de scădere înregistrată la majoritatea produselor a fost contrară de majorarea prețurilor pentru toate categoriile de combustibili.

Prețurile produselor alimentare au înregistrat, în luna octombrie a.c. o scădere de 3,5% față de luna precedentă. Cele mai mari reduceri au fost în-

registrate la zahăr și produse tropicale (-8,7%) și la cereale (-4,50%). La semințe oleaginoase, grăsimi animale și vegetale și la animale, carne și produse animalele reducerile au fost de mai mică amploare (de -1,9% și respectiv -0,7%).

La grupa combustibili indicele INSCIN arată o creștere a prețurilor internaționale de 3,4% ca urmare, în principal, a majorării prețului țițeiului la 1 octombrie a.c. De asemenea s-au majorat prețurile la cărbuni și cocs (+1,4%) și la produse petroliere (+1,2%).

La materii prime industriale indicele INSCIN a înregistrat o reducere de 1,1% influențată de scăderile suferite de metale (-2,9%) și cauciuc (-2,7%). În schimb au marcat creșteri prețurile la minereuri (+1,3%), lemn și produse din lemn (+0,9%), fibre animale și vegetale (+0,24%) și piei (+7,5%).

Evoluții pe piața metalelor feroase

CEL de-al nouălea congres al Institutului internațional al fontei și oțelului, care s-a ținut la mijlocul lunii octombrie a.c. la Mexico, cu participarea reprezentanților din 32 de țări producătoare, a trecut în revistă actuala conjunctură nefavorabilă în domeniul siderurgiei. După evaluări recente, consumul mondial aparent de metale feroase (recalculat în lingouri de oțel) se va ridica în acest an la 662 milioane de tone, față de 740 mil. cit era cifra aransată anterior. Scăderi mai pronunțate ale consumului (cu 18-20%) sînt de așteptat în primul rînd în S.U.A. și Europa occidentală.

Export de capital

DUPĂ o creștere spectaculoasă în acest an (cu 35%), investițiile în străinătate ale companiilor S.U.A. din industria chimică vor avea o evoluție diferită în perioada următoare — apreciază autorii unei prognoze în acest domeniu, elaborată de firma „McGraw-Hill”. Pentru 1976 se preconizează o creștere cu 5% a volu-

mului acestor investiții, iar pentru 1977 — o scădere cu 4%. Chiar dacă Piața comună vest-europeană rămîne zona de predilecție pentru investițiile companiilor chimice din S.U.A., ponderea sa ar urma să scadă de la 44% din total în 1974 la 34% în 1977; pe locul doi se vor menține în continuare investițiile în Canada.

Relaxarea investițiilor nu va împieta asupra creșterii volumului total al vânzărilor filialelor străine ale companiilor chimice americane; se prevede că acestea se vor majora la 31,1 miliarde dolari în acest an (+13% față de 1974), la 36,7 mld. în 1976 (+18%) și la 42,2 mld. dolari în 1977 (+15%).

Scăderea producției de bumbac

CONFORM unei evaluări a Comitetului consultativ internațional pentru bumbac, producția mondială a acestuia în sezonul actual (de 12,7 milioane) va fi sensibil inferioară nivelului din sezonul 1974/75 (de 13,6 mil. tone). Cele mai mari reduceri ale recoltei de bumbac se așteaptă în S.U.A. și Mexic, urmate de zona Orientului Apropiat și Europa occidentală. În schimb, condițiile climatice favorabile din acest an sînt de natură să determine o creștere a recoltei de bumbac îndeosebi în India și Pakistan.

Piața cărnii: tendință stagnantă

ÎN BAZA estimățiilor prezentate la cea de-a cincea sesiune a grupului interguvernamental F.A.O. pentru carne, producția mondială de carne a crescut anul trecut cu 4% față de 1973, în timp ce volumul comerțului mondial s-a redus sensibil, îndeosebi la carnea de vită. Se apreciază că sacrificările de animale se vor situa în acest an la un nivel ridicat, însă conjunctura la export rămîne nefavorabilă, întrucît nu se întrevede o creștere a cererii pentru carne în ultimele luni din 1975 și în primul semestru al anului viitor.

Reprezentanții țărilor exportatoare au ridicat la sesiune problema atenuării restricțiilor impuse la importul de carne, îndeosebi din partea Pieței Comune vest-europene. După cum a declarat, însă, reprezentantul acestui organism, consumul de carne de rită din țările membre (evaluat, pentru anul în curs, la 6,7 mil. tone) va putea fi satisfăcut din producția internă.

Iugoslavia: fluxuri turistice

ÎN ULTIMII CINCI ANI activitatea turistică din Iugoslavia a crescut într-un ritm mediu anual de 7,1%; în ceea ce privește turiștii străini creșterea a fost de 5% pe an, iar încasările valutare au sporit cu circa 20%. După aprecierea Uniunii turistice din Iugoslavia, în 1975 traficul turistic internațional se va ridica la circa 31 milioane de înnoptări, iar cel intern — la circa 39 milioane. Se evaluează că încasările valutare vor atinge suma de 800 milioane de dolari.

Comerțul exterior englez

DATE devenite recent disponibile evidențiază că în perioada iulie-septembrie volumul exportului englez a scăzut cu 10% față de perioada corespunzătoare a anului trecut, în vreme ce prețurile produselor exportate au sporit cu 20%, inflația rămînind mai intensă în Anglia decît în majoritatea celorlalte țări industrializate. În aceeași perioadă volumul importului englez a scăzut cu 7%, paralel cu o creștere a prețurilor de 9% la produsele importate. De notat că reducerea exportului s-a datorat mai ales produselor industriale finite (cu excepția celor livrate către țările petroliere). Totuși în septembrie balanța zisă „nepetrolieră” a redevenit activă pentru prima oară după luna iunie. Balanța comerțului vizibil în ansamblul său a rămas deficitară, chiar dacă soldul său pasiv s-a redus cu 167 milioane de lire sterline, ajungînd la 211 milioane. Dacă se ține seama de tradiționalul excedent al Angliei la capitolul „invizibililor”, deficitul balanței de plăți curente s-a redus în septembrie la 101 milioane lire sterline. Pe baza rezultatelor primelor trei trimestre se apreciază că pe ansamblul anului deficitul în cauză ar putea reprezenta 1,6 miliarde de lire sterline, adică mai puțin de jumătate din cel de anul trecut, totuși egal cu 2% din produsul intern brut. Din acest motiv există puține șanse pentru o politică deflaționistă care să nu dezechilibreze mai mult balanța de plăți.

O evoluție ascendentă a înregistrat activitatea în străinătate a industriei construcțiilor. Firmele engleze specializate în engineering, consulting, arhitectură au obținut în ultimul an financiar contracte în străinătate în valoare de 980 milioane de lire sterline, cu 86% mai mult decît în anul precedent. 51% din aceste contracte privesc țări din Asia, în mod deosebit din Orientul Mijlociu (contracte în valoare de 477 milioane de lire sterline).

INDICELE SINTETIC INSCIN AL PREȚURILOR INTERNAȚIONALE ALE PRODUSELOR DE BAZĂ CUPRINSE ÎN NOMENCLATORUL DE EXPORT-IMPORT AL R.S. ROMÂNIA ÎN ANII 1973-1974 ȘI ÎN PERIOADA SEPTEMBRIE-OCTOMBRIE 1975

Categoriile de produse	Anul	Indicele anului	1973-1975	
			Sept.	Oct.
INDICE GENERAL	1973	170,3		
	1974	240,4	238,8	241,1
	1975		214,6	214,1
1. Produse alimentare	1973	160,6		
	1974	230,8	235,9	263,3
	1975		198,9	191,9
- cereale	1973	195,5		
	1974	261,5	255,6	289,5
	1975		239,5	228,8
- semințe oleaginoase, prod. derivate, grăsimi animale și vegetale	1973	150,2		
	1974	240,8	248,7	281,8
	1975		104,6	181,1
- animale, carne și produse animale	1973	155,7		
	1974	128,3	123,1	133,1
	1975		162,1	160,5
- zahăr și produse tropicale	1973	179,3		
	1974	437,5	470,7	540,7
	1975		245,7	228,4
2. Combustibili	1973	209,2		
	1974	336,8	322,3	331,9
	1975		360,0	372,1
- cărbuni și cocs	1973	149,1		
	1974	193,6	194,5	217,8
	1975		243,2	246,6
- țiței	1973	146,0		
	1974	567,1	567,1	567,1
	1975		546,8	601,5
- produse petroliere	1973	285,9		
	1974	380,9	348,0	348,9
	1975		336,3	401,2
3. Materii prime industriale	1973	162,5		
	1974	216,1	215,8	211,3
	1975		178,4	170,5
- minereuri	1973	119,4		
	1974	139,6	133,7	138,7
	1975		153,6	161,9
- metale	1973	156,2		
	1974	251,5	238,5	232,7
	1975		174,0	161,0
- cauciuc	1973	191,6		
	1974	210,3	169,2	163,4
	1975		157,8	153,5
- lemn și produse din lemn	1973	177,4		
	1974	232,1	226,9	229,1
	1975		211,5	213,4
- fibre animale și vegetale	1973	186,0		
	1974	192,0	178,5	164,9
	1975		163,9	166,3
- piei	1973	176,9		
	1974	122,3	118,1	96,1
	1975		125,8	155,2

1) Date provizorii pentru: cocs de furnal, hâie, țiței, minereu de fier, cheresite de rășinoase, celuloză, nărtice Kraftliner, fibre celulozice, porci vii și vite ornate sazi.

Între criza ciclică și criza de structură

OCCIDENTUL ÎN CĂUTARE DE SOLUȚII

ECONOMIA țărilor capitaliste continuă să se mențină într-o zonă de serioase dificultăți, variabile în funcție de țară, dar având ca numitor comun noțiunea de criză. Pe acest fond, la castelul Rambouillet din apropiere de Paris a avut loc între 15 și 17 noiembrie, din inițiativa Franței, o reuniune la nivel înalt a șase dintre principalele state industrializate occidentale: S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G., Italia și Japonia. Reuniunea a fost consacrată examinării situației existente și a modalităților de ieșire din dificultățile întimpinate de lumea capitalistă.

Trebuie spus că de la bun început componența conferinței a stîrnit vii nemulțumiri într-o serie de țări occidentale. Reprezentanții ai Olandei, Belgiei, Luxemburgului și ai altor state și-au exprimat dezacordul față de caracterul „selectiv” al invitațiilor la conferință și au afirmat dorința legitimă a țărilor respective de a participa atunci cînd se dezbate probleme de interes general. Acele țări membre ale Pieței Comune vest-europene care nu au fost invitate la Rambouillet au arătat că procedeul constituie o amenințare pentru respectarea egalității țărilor membre ale acestui organism. În legătură cu ideea re-

petării sau permanentizării unor reuniuni de același gen, idee care a fost lansată în aceste zile, diferite țări, inclusiv din Piața Comună, și-au exprimat opoziția față de orice încercare de instituționalizare a unui „directorat” pentru problemele economice majore ale lumii capitaliste, acțiune contrară principiilor respectării egalității și suveranității tuturor statelor.

Articolul de mai jos abordează, în lumina problematicei discutate la Rambouillet, câteva aspecte principale care stau astăzi în centrul atenției responsabililor politicii economice din țările capitaliste.

Sincronizare și deosebiri

DE CÎTĂVA vreme, lumea capitalistă traversează o criză economică și financiară în care elementele ciclice sînt puternic înlănțuite cu elementele structurale caracteristice crizei capitalismului ca sistem. Recesiunea economică, începută în a doua parte a anului 1973, a zdruncinat puternic economia țărilor capitaliste dezvoltate în 1974 și continuă să le afecteze și în acest an, constituind cea mai profundă criză economică postbelică atît sub aspectul duratei, cît și sub acela al gradului de afectare a sectoarelor economice.

Criza ciclică din economia țărilor capitaliste dezvoltate — sincronizată într-o măsură mai mare decît în precedentele cicluri economice postbelice — este amplificată de instabilitatea monetară și financiară internațională, de agravarea problemelor materiilor prime și energiei, de recurgerea la protecționism în schimburile comerciale internaționale. Sincronizarea fazei de criză a ciclului economic și interdependențele sporite între țările capitaliste dezvoltate, între care se desfășoară peste 60% din comerțul mondial, au drept consecință transmiterea fenomenelor negative dintr-o economie asupra altei economii, adîncirea crizei într-o țară ca urmare a fenomenelor de criză din celelalte țări dezvoltate. În același timp, cu toată sincronizarea sporită față de alte cicluri economice anterioare, se mențin deosebiri între țările capitaliste privind, atît momentul în care au intrat în faza de recesiune, cît și momentul în care economia și-ar putea relua mișcarea ascendentă. În prima parte a acestui an, în unele țări dezvoltate indicatorii creșterii economice stagnau la un nivel scăzut, iar în alte țări continuau să se reducă față de situația de la sfîrșitul anului 1974; de abia pe la mijlocul anului au apărut primele semne timide ale tendinței de ieșire din faza de recesiune în Statele Unite, Japonia, R. F. Germania, pe cînd celelalte țări continuă să se mențină în starea de criză.

Rețete conjuncturale...

ÎN VEDEREA redresării economice a țărilor capitaliste, statul intervine astăzi într-o măsură din ce în ce mai mare prin mijloacele politicii economice cu caracter bugetar sau monetar. Problema care se pune astăzi este de a ști ce fel de măsuri ar putea fi adoptate de către țările capitaliste dezvoltate, eventual în mod concertat, încît să fie aplicate cele mai bune „rețete” pentru reluarea creșterii economice, resorbirea somajului etc. Problemele capitalismului contemporan sînt complexe: la tandemul recesiune-somaj se adaugă, formînd un triptic inedit, o altă problemă, și anume cea a inflației. Măsurile monetare de stimulare a creșterii, prin sporirea masei bănești aflate în circulație și ieftinirea creditului în vederea încurajării investițiilor menite să sprijine reluarea creșterii economice, ca și cele bugetare, de alocare a unor fonduri de către stat pentru stimularea directă sau indirectă a producției unor ramuri, sînt de natură inflaționistă. Ele conduc la crearea unei cereri artificiale și mai puțin la creșterea productivității muncii, sporesc producția materială dar cu prețul creșterii costurilor de producție.

În cursul anului curent, aproape în toate țările capitaliste dezvoltate au fost adoptate măsuri economice guvernamentale urmărind stimularea economiei. Căutările cercurilor politice guvernante se îndreaptă spre măsuri ce ar avea darul de a restabili un echilibru intern stabil pe o durată mai mare, de a identifica mijloace pentru prelungirea fazei de creștere eco-

nomică ce se întrevede că va urma începînd cu sfîrșitul acestui an în unele țări și de la jumătatea anului viitor și în alte țări capitaliste. Cauzele fenomenelor vizate sînt însă structurale și nu conjuncturale. Altfel inflația cît și somajul au ieșit din situația de elemente conjuncturale cu caracter ciclic și au căpătat caracter structural, implicînd mutații atît pe planul intern al economiei fiecărei țări capitaliste cît și pe planul diviziunii internaționale capitaliste a muncii.

...pentru o maladie de structură

OR, SOLUȚIILE actualmente practicate aplică „tratamente” vechi unei maladii noi: se prevede ca în țări cu o piață internă întinsă, ca Statele Unite și Japonia, să se aplice politici menite să stimuleze cererea internă, ceea ce la rîndul său ar stimula cererea și pentru produsele altor țări capitaliste ca R. F. Germania, Franța, Italia etc. care, sporindu-și producția pentru export, ar putea să resoarbă parte din somaj și să obțină ritmuri de creștere mai susținute. Un asemenea concept a putut fi aplicat cu oarecare succes în ciclurile economice anterioare. El avea la bază un anumit model al creșterii economice, o anumită concepție în ceea ce privește dezvoltarea social-economică. Acest model era bazat pînă acum pe mecanismele unei ordini inechitabile, datorită cărora țările capitaliste industrializate aveau acces larg, practic nelimitat, la materiile prime și sursele de energie deținute de țările în curs de dezvoltare, la prețuri reduse și relativ stabile.

În prezent, țările capitaliste dezvoltate trebuie să recunoască interdependența dintre dezvoltarea economică proprie și cea din țările în curs de dezvoltare, necesitatea de a-și procura materiile prime la prețuri remuneratorii pentru țările producătoare. Țările capitaliste dezvoltate trebuie să recunoască faptul că accesul la materiile prime va depinde în viitor de dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare. De aceea, ele vor trebui să contribuie la construirea unei ordini economice bazate pe conștiința faptului să resursele materiale trebuie să fie utilizate în așa fel încît să fie recunoscut principiul suveranității fiecărui stat asupra bogățiilor sale naturale și să fie susținută dezvoltarea economică a țărilor posesoare de asemenea resurse

Improbabila uniformitate

ÎN CONDIȚIILE modelului de pînă acum al creșterii economice, în rîndul țărilor capitaliste dezvoltate s-au produs schimbări fundamentale, uneori răsturnări, în raporturile de forțe. Statele Unite continuă să dețină primul loc printre țările capitaliste în ceea ce privește producția națională revenindu-le circa 40% din produsul total al țărilor capitaliste dezvoltate. Pe locul doi se situează Japonia cu 13% iar pe locul trei R.F. Germania cu 11%. În același timp, mărimea pieței interne și raportul comerțului exterior față de produsul național — diferite de la o țară la alta — fac ca țările capitaliste dezvoltate să fie dependente în grade diferite față de diviziunea internațională a muncii. S.U.A. se situează pe primul loc și în exporturile capitaliste totale, dar cu o pondere mult mai mică decît cea deținută în producția totală, în timp ce în cazul R.F. Germania ponderea în exporturile mondiale o depășește pe cea în producție.

În interiorul ramurilor economice se petrec, de asemenea, profunde transformări structurale, care nu sînt legate direct de desfășurarea ciclului economic dar care influențează evoluția ciclului. Reluarea creșterii economice în unele ramuri economice, stimulată de creșterea cererii de consum și a investi-

ilor ca urmare a intervenției directe sau indirecte a statului, nu va însemna reluarea uniformă a producției în toate sectoarele și nu va absorbi somajul în mod uniform. Devine tot mai probabil că stimularea creșterii economice în țările capitaliste nu va duce în mod automat la reducerea șomajului, în unele țări acesta fiind de altfel în creștere. Evoluția productivității muncii, schimbările structurale în economie, „presiunea” competitivității și numeroși alți factori conjuncturali duc în fapt la agravarea șomajului. Evident, cercurile politice și economice guvernante din țările capitaliste dezvoltate caută modalități pentru a ieși din criză fără a agrava situația socială. Dar crearea de către stat a noi locuri de muncă, de regulă în infrastructura economică, nu rezolvă problemele șomajului structural, care implică și trecerea forței de muncă dintr-un sector în altul, recalificarea acesteia, eventual utilizarea ei în alt loc și necesitatea acceptării migrației etc.

Reașezări valutare-financiare

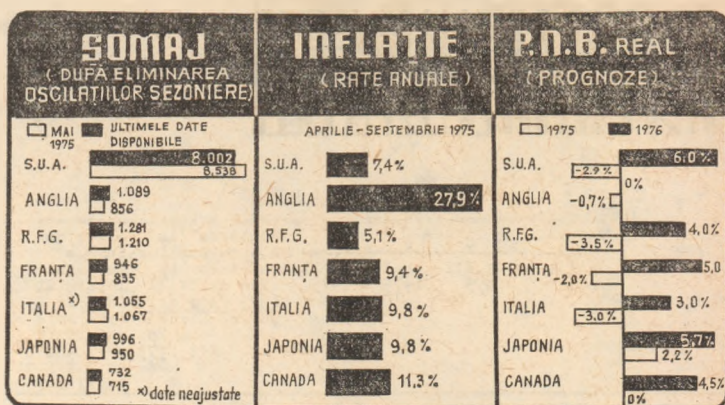
O PROBLEMA deosebită care înfățișează desfășurarea comerțului internațional este instabilitatea valutară internațională, fluctuația cursurilor de schimb. Țări ca Statele Unite, Anglia și Italia au avut de câștigat în domeniul exporturilor de pe urma deprecierei monedelor lor naționale, a devalorizării lor de facto în raport cu alte monede ale țărilor capitaliste dezvoltate. O situație inversă înregistrează țări ca R.F.G., Germania, Elveția, Franța, ale căror monede s-au apreciat în raport cu dolarul. Flotarea liberă a cursurilor unor monede naționale — dolarul, lira sterlină, lira italiană etc. — și flotarea concertată a altor monede vest-europene în cadrul sistemului de flotare comunitar (la care au aderat și monedele unor țări nemembre ale Pieței Comune) au avut ca rezultat o reașezare a cursurilor valutare în raport unele cu altele și în raport cu paritatea monetară convenite în urmă cu doi-trei ani între principalele țări capitaliste. Situația din acest domeniu a rămas și după reuniunea anuală a Fondului Monetar Internațional din septembrie a.c. sub semnul divergențelor existente în special între Statele Unite adeptele ale flotării necontrolate a cursurilor valutare, și Franța, adeptă a revenirii la o mai mare stabilitate a acestor cursuri. Declarația comună publicată la încheierea reuniunii de la Rambouillet din 15—17 noiembrie a.c. consemnează faptul că între punctele de vedere ale S.U.A. și Franței în aceste probleme a intervenit o apropiere, putând facilita un acord ulterior mai larg în cadrul F.M.I.

Problema reașezării raporturilor dintre monedele naționale ale țărilor capitaliste dezvoltate și menținerea în mod controlat a unei stabilități a acestor raporturi rămâne complexă întrucât este legată de mutațiile ce s-au produs în raporturile de forță pe plan intercapitalist ca urmare a dezvoltării inegale a acestor țări. În absența unui etalon de valoare, efectiv, în formă materială, menținerea unor cursuri de schimb stabilite și cu oscilații controlate în jurul unei valori paritare nu se poate face decât prin intervenția pe piața valutară internațională a autorităților valutare din țările capitaliste, implicând nu numai urmărirea intereselor naționale specifice — care pot fi divergente între țările capitaliste dezvoltate — ci și o solidaritate greu de realizat, în special în condiții de criză. De altfel, problemele preocupante ale perfecționării sistemului financiar-valutar nu pot fi rezolvate decât prin participarea democratică la aceste decizii a tuturor țărilor. Noul sistem monetar internațional a cărui necesitate este tot mai evidentă, nu poate fi apanajul creației unui număr restrâns de țări.

Comerț și concertare

INTERDEPENDENȚA economică dintre țările capitaliste dezvoltate, ca și dependența lor relativ diferită de comerțul exterior fac ca recesiunea economică și criza economică și financiară structurală din aceste țări să influențeze economiile respective și prin intermediul schimburilor comerciale internaționale. Interdependența economică dintre țările capitaliste dezvoltate este urmarea unei specializări inter și intra-industriale care a avut loc în aceste țări în perioada postbelică, astfel încât cererea internă dintr-o țară influențează direct producția din celelalte țări dezvoltate. De aici, interesul major al țărilor capitaliste de a controla recesiunea economică prin consultări și adoptarea eventuală de măsuri concertate pentru stimularea creșterii economice pe ansamblul țărilor capitaliste. Elementul limitativ, care nu este însă luat suficient în considerație în Occident, este faptul că interdependențele economice nu se manifestă numai între țările dezvoltate ci între toate țările lumii, că diviziunea internațională a muncii are vocație universală și nu una limitată la grupuri de state.

Pe fondul pregătirilor pentru desfășurarea largită a negocierilor comerciale multilaterale în cadrul GATT, menite să ducă la o liberalizare semnificativă a comerțului internațional,

Includerea Canadei în graficele publicate de revista americană „Time” în preajma reuniunii de la Rambouillet constituie un fel de ecou întârziat al încercărilor infructuoase ale S.U.A. de a obține invitarea acestei țări de către gazdele franceze ale reuniunii.

situația economică din țările capitaliste dezvoltate a dus la aplicarea unor măsuri protecționiste, în încercarea de a izola economiile naționale de influența fenomenelor negative din țări capitaliste partenere. Asemenea măsuri au fost adoptate aproape în toate țările occidentale. Comerțul internațional între țările capitaliste dezvoltate a cunoscut o reducere a ritmului de creștere, volumul său sporind în 1974 cu numai 1%, față de 11% în 1973. Această reducere a ritmului a dus în 1974 la reducerea ponderii țărilor capitaliste dezvoltate în totalul comerțului mondial la 62%, față de 68% în 1973, iar ponderea comerțului reciproc dintre țările capitaliste s-a redus de la 51% la 44%. După o creștere rapidă și neîntreruptă a comerțului internațional în întreaga perioadă postbelică, 1975 poate să marcheze primul an de reducere a acestuia ca volum fizic. Totodată, în contextul reluării scontate a creșterii economice în țările capitaliste la sfârșitul acestui an și în prima parte a anului viitor, este de așteptat să se înregistreze noi creșteri ale prețurilor internaționale, ca și o reluare a creșterii presiunilor inflaționiste în economiile țărilor capitaliste. În aceste condiții, în 1977 sau 1978 creșterea prețurilor va putea duce la manifestarea unor noi puseuri protecționiste, fiecare țară capitalistă încercând să se apere de incidențele inflației pe planul sistemului internațional capitalist prin izolarea de alte economii naționale.

În fața problemelor accesului necesar la materii prime, țările capitaliste dezvoltate, sau cel puțin unele dintre ele, ajung astăzi să înțeleagă mai bine imperativul unei reașezări a diviziunii internaționale a muncii de natură să asigure țărilor în curs de dezvoltare posesoare de materii prime și resurse energetice un loc nou în concertul națiunilor. Japonia, de exemplu, vădește o mai largă înțelegere a faptului că țările dezvoltate trebuie să coopereze cu țările în curs de dezvoltare nu pentru a le menține în rolul de furnizori de materii primare, ci pentru a contribui la înființarea de industrii corespunzătoare trăsăturilor economice specifice ale acestor din urmă țări, pe linia tendinței lor de industrializare. Aceasta înseamnă între altele transferul din țările dezvoltate a unor industrii omogene, realizarea unei repartiții geografice mai juste și mai corespunzătoare a producției și consumului, în general stabilirea unei noi diviziuni internaționale a muncii și promovarea schimburilor economice pe baze echitabile, democratice.

Problemele complexe actuale ale economiei capitaliste pun în lumină odată mai mult temeinicia celor arătate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român: „Este evident că fenomenele actualei crize economico-financiare, cu toate urmările sale, sînt consecința dezvoltării unor state pe seama altora, a îngustării posibilităților de dezvoltare economică drept urmare a accentuării decalajului între statele avansate și cele în curs de dezvoltare, a consumului nerațional, risipei materiilor prime și surselor energetice într-o serie de țări. Aceste stări de lucruri pun cu putere în evidență necesitatea soluționării problemelor pe baza principiilor egalității, cu participarea tuturor statelor, a instaurării unei noi ordini economice și politice mondiale, a democratizării relațiilor internaționale, a elaborării unor noi norme de drept internațional, corespunzător schimbărilor produse în lume”. Soluțiile care se caută în Occident pentru ieșirea din dificultățile generate de criza ciclică și de structură a economiei capitaliste nu vor putea fi viabile dacă nu vor ține seama de aceste cerințe firești.

dr. Aurel Ghibuțiu

PIAȚA MONETARĂ INTERNAȚIONALĂ

Cursuri¹⁾

Cura central	Curs la:			Abaterea ²⁾ în % a cursurilor valutei în ziua de 14 XI 1975 față de cursul Nivelul cen- din 28 XII 1973	Abaterea ²⁾ în % a cursului dolarului din 14 XI 1975-14 XI 1975
	28 XII 1973	10 XI 1975	14 XI 1975		
Marca vest-germană	2,6690*	2,6990	2,5640	2,5850	+ 3,25 + 4,41 - 4,22
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,6330	2,6515	+27,68 +22,57 -18,42
Francul francez	4,60414	4,7025	4,3740	4,4035	+ 4,56 + 6,79 - 6,36
Yenul japonez	308,00	280,20	302,25	302,55	+ 1,80 - 7,39 + 7,87
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,6345	2,6540	+ 4,79 + 6,48 - 6,09
Francul belgian	40,334	41,10	38,85 ³⁾	38,97	+ 3,50 + 5,47 - 5,18
Lira italiană	523,50	607,00	674,75	678,45	-22,84 -10,53 +11,77
Lira sterlină	2,8952	2,3250	2,0646	2,0495	-29,21 -11,85 +13,44
Prețul aurului la Londra ⁴⁾	-	103,87	144,00	143,25	-

1) Cotațiile din prezentul tabel reprezintă unități de monedă națională față de 1 dolar S.U.A., cu excepția cursului lirei sterline care este exprimat în dolari S.U.A. pentru 1 liră; 2) și Revalorizarea (apreciere de fapt); - Devalorizare (deprecieri de fapt); 3) Curs la data de 12 XI 1975, zilele de 10 și 11 XI 1975 fiind în Belgia sărbători legale; 4) Prețul aurului în dolari S.U.A./uncie, primul fixing

PERIOADA 10-14 noiembrie a.c. a fost caracterizată printr-o întărire a cursului dolarului S.U.A. față de celelalte devize vest-europene.

nc, întărire determinată de declarația președintelui S.U.A., prin care se anunță că acesta este de acord cu sprijinirea orașului New York pentru depășirea situației financiare critice prin care trece.

Cu toate că S.U.A., și țările occidentale au interese contradictorii în stabilirea cursurilor pe piața monetară internațională — o întărire a cursului dolarului S.U.A. ar dauna exporturilor americane, respectiv o slăbire a acestuia ar avea implicații negative asupra exporturilor vest-europene —, experții apreciază că acțiunea mai multor factori în favoarea dolarului S.U.A. (previziunile favorabile asupra balanței comerciale și de plăți a S.U.A., aprecierile potrivit cărora este posibilă o rezolvare favorabilă a situației financiare a orașului New York), vor determina în continuare o întărire a acestuia față de celelalte devize vest-europene.

VALUTA	Perman	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 %
DOLARUL S.U.A.	1 lună						5,4375		6,2500			
	3 luni							6,3750	6,8750			
	6 luni								7,3125	7,5625		
FRANCU ELVEȚIAN	1 lună	1,4375		2,1250								
	3 luni			3,0000		3,6250						
	6 luni				3,7500	4,1250						
MARCA VEST GERMANĂ	1 lună					3,5625	4,0625					
	3 luni						4,0625	4,5625				
	6 luni						4,5000	4,8750				

Nivelul orientativ al dobinzilor pe piața eurovalutei în perioada 10-14.XI.1975 (nivel minim și maxim).

Lira sterlină în perioada analizată a marcat o tendință de scădere. În aceasta contribuind prognozele publicate în Anglia potrivit cărora procentul de depreciere ponderată a devizei britanice va fi în vara anului 1976 de 35% față de 29,3% în prezent.

Dobinzile la depozitele în eurodolari au avut o ușoară tendință de scădere, urmind tendința de diminuare a dobinzilor pe piața internă a S.U.A., marcată de ultima reducere a dobinzii preferențiale (prime rate) la 7,25%.

La depozitele în euromărci vest-germane și eurofranci elvețieni, dobinzile au marcat o ușoară tendință de creștere în toate perioadele.

Vineri, 14 noiembrie a.c., Banca Angliei a anunțat reducerea dobinzii minime de împrumut de la 12% la 11,75%, cu începere de la 17 noiembrie 1975.

Paul DUMITRĂȘCU
Dumitru LUNGU

DATE DE PROGNOZĂ

Acoperirea cererii de minerale până în anul 2000

PROBLEMA asigurării în perspectivă a necesarului crescând de materii prime și materiale pentru economia mondială preocupă intens pe specialiștii din diferite țări, care încearcă să dea o evaluare cât mai realistă a disponibilităților exis-

tente pe glob și a duratei probabile a epuizării lor. Un asemenea studiu, elaborat de departamentul minelor din cadrul Ministerului de interne al S.U.A. și prezentat, nu de mult, la congresul american al reprezentanților industriei miniere, cuprinde o estimare a cererii globale pentru diferite substanțe minerale până la sfârșitul secolului și a gradului de acoperire a acestei cereri prin resursele economice exploatabile.

Conform acestor estimări, care sînt redată — pentru principalele minerale — în tabelul ală-

turat, rezultă mari discrepanțe între „zestrea” existentă pe glob la diverse minerale și cerințele de consum. Astfel, de pildă, dacă economia mondială dispune din belșug de rezerve de siliciu, argilă, sare, calcar, magneziu, brom, sodă de lignit, cu totul alta este situația în cazul unor metale ca zincul și argintul, sau metaloizi, ca azbestul, bariul, bromul și grafitul, ori combustibili, ca uraniul, țiteiul și gazele naturale, care riscă să devină deficitare, dacă în deceniile următoare prospecțiunile geologice și perfecționarea tehnologiilor de

extracție nu vor permite sporirea rezervelor economice exploatabile.

Privite în ansamblu, datele din tabloul alăturat ilustrează totuși faptul că omenirea dispune de suficiente resurse minerale pentru următoarele decenii, perspectiva penuriei la unele dintre ele putînd fi îndepărtată prin utilizarea rațională a acestora și prin intensificarea cercetării pentru găsirea unor înlocuitori.

N. P.

Mineralul	Unitatea de măsură	Rezerva globală	Rezerve exploatabile	Raportul 3/2	Mineralul	Unitatea de măsură	Rezerva globală	Rezerve exploatabile	Raportul 3/2
Minerale metalifere					Minerale nemetalifere				
- Minerul de fier	mld.t	20	88	4,4	- Argile	mld.t	20	+	*
- Bauxită	mil.t	890	3245	3,6	- Sare	mld.t	9	+	*
- Crom	mil.t	90	470	5,1	- Azbest	mil.t	175	145	0,8
- Cupru	mil.t	340	390	1,1	- Bariu	mil.t	110	90	0,8
- Magneziu	mil.t	205	+	*	- Brom	mil.t	15	11	0,7
- Mangan	mil.t	390	1025	4,7	- Calcar	mil.t	4270	+	*
- Nichel	mil.t	28	45	1,6	- Clor	mil.t	1550	+	*
- Plumb	mil.t	140	150	1,1	- Fosforita	mil.t	0105	46918	7,7
- Siliciu	mil.t	75	+	*	- Grafit	mil.t	20	9	0,5
- Titan	mil.t	80	265	3,3	- Ipsos	mil.t	2405	1860	0,8
- Zinc	mil.t	230	135	0,6	- Platră ponce	mil.t	700	1875	2,7
- Zirconiu	mil.t	11	20	1,8	- Săruri potasice	mil.t	1035	9980	9,6
- Antimoniu	mil.t	2565	4160	1,6	- Sodă	mil.t	990	+	*
- Argint	mil.t	459	180	0,4	- Sulf	mil.t	1960	2030	1,0
- Arsenic	mil.t	1300	3450	2,7	- Talc	mil.t	215	300	1,4
- Aur	mil.t	36	41	1,1	Combustibili				
- Bismut	mil.t	150	55	0,3	- Gaze naturale	tril.mc	68	73	0,9
- Cobalt	mil.t	1130	2445	2,2	- Jărbunebitum.și lignit	mld.t	103	+	*
- Cositor	mil.t	8035	10140	1,3	- Sisturi bituminose	mld.t	2,6	10	3,8
- Molibden	mil.t	4050	5850	1,4	- Țitei	mld.t	118	100	0,8
- Vanadiu	mil.t	1370	9695	7,1	- Antracit	mil.t	3960	4670	1,2
- Wolfram	mil.t	1515	1780	1,2	- Turbă	mil.t	4880	17870	3,7
- Platină	tone	2830	9270	3,3	- Uraniu	mil.t	2610	950	0,4

a) Pentru minerale primare, în perioada 1973-2000; b) La prețurile în vigoare în S.U.A., în 1973.
+ Rezervele exploatabile depășesc cu mult necesarul scontat; * Raportul este de 10 ori sau mai mult.

Fondul fiduciar al F.M.I.

Gheorghe Clopot, Iași — Așa-numitul „fond fiduciar” (Special Trust Fund) urmează a fi creat în cadrul Fondului Monetar Internațional pentru sprijinirea țărilor cel mai puțin dezvoltate.

În urma dezbaterilor care au avut loc în F.M.I. pe linia reducerii rolului aurului, s-a căzut de acord ca o șesime din aurul deținut de Fond (drept cotă de participare de la țările membre, ca o expresie a rolului central al aurului în cadrul sistemului monetar internațional instituit la Bretton Woods) să fie vîndută de F.M.I. la prețul pieței. Beneficiul potențial realizat de Fond în urma acestei operații, pe baza diferenței dintre actualul preț (mai ridicat) al aurului pe piața liberă și prețul oficial cu care apare aurul în scriptele Fondului, urmează a fi împărțit în două. Beneficiul aferent cotelor vîrsate de țările în curs de dezvoltare va fi transferat direct fiecăreia din aceste țări proporțional cu cota ei la F.M.I., iar cel aferent cotelor vîrsate de țările dezvoltate va fi alocat „fondului fiduciar”, din care se vor acorda împrumuturi cu dobîndă mai redusă țărilor celor mai puțin dezvoltate, pentru a le potența eforturile proprii și a le ajuta să depășească dificultățile actuale legate de situația balanțelor lor de plăți.

ALALC

Gheorghe Mușu, București — Asociația latino-

țării țărilor membre ale ALALC în exportul intrazonal (în %)

Țara	1962/64	1972
Argentina	31,4	30,0
Brazilia	15,9	26,2
Chile	5,5	9,0
Colombia	22,9	10,1
Cuba	8,0	6,5
Ecuador	9,3	4,7
Guatemala	1,4	6,5
Honduras	2,1	1,7
Paraguay	1,3	2,2
Peru	0,5	1,8
Uruguay	1,2	1,3
Total	100,0	100,0

americană a comerțului liber (ALALC, după denumirea în limba spaniolă) a fost creată în anul 1960 prin Tratatul de la Montevideo și din cauză că parte astăzi 11 țări. Obiectivul său era crearea treptată, în decurs de 12 ani, a unei zone a liberului schimb prin suprimarea barierelor comerciale, produs cu produs, pe baza unei liste comune. Datorită marii inegalități între nivelurile de dezvoltare economică ale țărilor participante, relevă publicația *Vierteljahresberichte* (nr. 61/1975) a Institutului de cercetări al Fundației Friedrich Ebert din R.F.G., ALALC rămîne foarte departe de obiectivul inițial, o serie de țări încetînd practic să mai acorde reduceri de taxe vamale încă din 1964.

Datele tabelului scot în evidență ascensiunea puternică în comerțul interzonal a ponderii Braziliei, Mexicului și Columbiei, paralel cu reducerea ponderii Venezuelei, Perului și altor țări, desigur numai parțial ca urmare a reducerilor vamale efectuate. Se știe că Brazilia și Mexicul se numără printre țările latino-americane care s-au dezvoltat cel mai rapid în ultimii ani.

Petrolul chinez

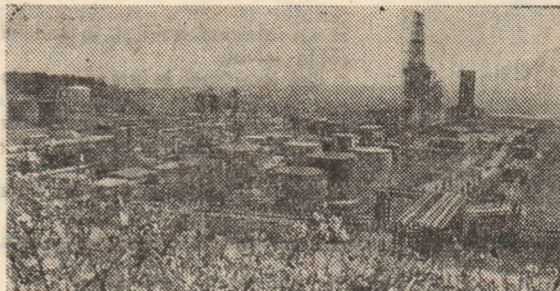
Ion Munteanu, Slobozia — 1) Potrivit datelor oficiale, citate în revista *China populară*, în 1974 producția de țiței a R.P. Chineze a crescut cu 20% față de anul precedent, nivelul atins fiind de șase ori mai mare decît în 1973. În același timp, numărul straturilor de țiței localizate în anul 1974 a fost mai mare decît în oricare din anii precedenți.

Pentru transportarea țițeiului din cel mai mare bazin petrolifer al țării — Dacin — situat în nord-estul Chinei, pînă în zona de coastă (portul Tînhuangdao) a fost construită o conductă de mare diametru, în lungime de 1152 km, traversînd mai multe lanțuri muntoase și cursuri de apă. Tuburile din oțel

necesare au fost fabricate în totalitate în China.

În prezent, capacitatea rafinărilor de petrol din China este de aproape cinci ori mai mare decît în 1965; paralel a crescut și calitatea și varietatea produselor petroliere.

În ultimii ani, China a întreprins o serie de prospecțiuni în ape puțin adînci, din apropiere de coastă, cu ajutorul unor platforme de foraj fixe, ancorate cu piloni. Recent a fost realizat un nou progres în această direcție prin construirea primului vas de foraj și prospecțiuni marine, ca-

Combinatul petrochimic de la Nankin

Spor natural

Stela Țurlea, Buhuși —

1) Datele solicitate privind evoluția sporului natural al populației — ca diferență între numărul născuților vii și cel al decedaților — în țara noastră în ultimii ani le găsim în Anuarul statistic al R. S. României, recent apărut, la pag. 23. Considerînd totuși că ele prezintă un interes mai larg, le redăm în continuare (la 1 000 de locuitori): 7,4 (1963), 7,1 (1964), 6,0 (1965), 6,1 (1966), 18,1 (1967), 17,1 (1968), 13,2 (1969), 11,6 (1970), 10,0 (1971), 9,6 (1972), 8,4 (1973), 11,2 (1974). Anul trecut deci am asistat la o schimbare de tendință a indicatorului respectiv în direcția creșterii.

2) Tot Anuarul statistic furnizează și date din care rezultă o reducere importantă a mortalității infantile în țara noastră în ultimii ani. Cifrele reprezintă decedații sub 1 an la 1 000 născuți vii: 46,6 (1967), 59,5 (1968),

re lucrează în prezent în apele adînci ale părții de sud a Mării Galbene. La proiectarea și construirea vasului și a instalațiilor de foraj au cooperat un mare număr de uzine din Sanhai și din alte localități.

2) Conform unor date statistice preliminare, citate de agenția China Nouă, în acest an s-a realizat o mare creștere a producției totale de cereale în comparație cu anul 1974, el însuși un an record. Producția totală de cereale a anului trecut a fost de 2,4 ori mai mare decît cea din 1949.

bugetar al țării va atinge anul acesta circa 32 miliarde de escudos, adică aproape 30% din totalul cheltuielilor publice. Ministrul a precizat că în curînd guvernul va lua în discuție un „plan de măsuri imediate pentru restabilirea economiei”.

Moscow

Narodny Bank

Radu Ilie, Baia Mare — „Moscow Narodny Bank” (Banca Populară din Moscova), cu sediul la Londra, a fost creată în 1919, cu scopul de a finanța comerțul Rusiei sovietice cu Anglia. Acțiunile sale sînt deținute de organizații sovietice, personalul este sovietic, dar ca orice bancă engleză ea se supune legislației britanice. În prezent, după cum relevă revista *Temps nouveaux* (nr. 44/1975), ea se numără printre cele mai mari 12 bănci din City-ul londonez și pe locul 207 în clasamentul revistei „Banker” al băncilor din lume (în care în 1972 M.N.B. ocupa locul 266).

„Ea are ca parteneri cele mai mari bănci din lumea capitalistă”, notează revista sovietică citată. Paralel cu dezvoltarea comerțului exterior sovietic s-a extins și sfera de activitate a băncii: în 1963 M.N.B. a deschis prima sa sucursală — la Beirut, iar în 1971 s-a inaugurat sucursala din Singapore, care a devenit în puțin timp una din cele mai importante dintre cele 120 de bănci cite numără acest centru financiar deosebit de dinamic. Alături de sprijinirea financiară a dezvoltării comerțului cu Singapore și alte țări din zonă, sucursala amintită participă de asemenea în mod activ la operații pe piața în continuă creștere a dolarului asiatic, scrie revista „Temps Nouveaux”. În prezent pentru M.N.B. se construiește la Singapore un edificiu de 15 etaje, dotat cu mijloace de calcul moderne, în care vor lucra cei 160 de funcționari ai săi.

Portugalia:

situația economică

Ionel Scurtu, Brașov — Date recente prezentate la postul de televiziune național de ministrul de finanțe al Portugaliei, Salgado Zenha, relevă existența în țară a 400 000 de șomeri și o scădere a producției de circa 10%. În același timp, deficitul

Desfacerea contractului de muncă

Valeriu CREȚU, Mediaș — Potrivit art. 67 din legea nr. 26/1967, este obligatorie desfacerea contractului de muncă numai în cazul pensionării pentru limită de vîrstă, la propunerea unității. Dacă pensionarea se face la cererea personalului, contractul de muncă poate fi menținut, în condițiile prevăzute de art. 53 ori 57 sau 58 din legea susmenționată, după caz.

Dacă contractul de muncă a fost menținut, pensionarul are drept la retribuția tarifară de încadrare avută pînă la pensionare, precum și la sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate. Dacă pensionarul a fost trecut într-o altă funcție, retribuția se stabilește în mod corespunzător.

Retribuție

Ioan HODAS, Baia Mare — Atunci cînd veți absolvi învățămîntul superior, promovînd examenul de diplomă, veți avea dreptul, potrivit art. 35 lit. c din legea nr. 57/1974, la retribuția tarifară prevăzută pentru funcția ce o veți ocupa, la nivelul de bază, dacă aveți patru ani, pînă la absolvirea învățămîntului superior. Dacă nu aveți o asemenea vechime dar aveți cel puțin 12 luni de muncă, veți fi încadrat la nivelul prevăzut pentru al doilea an de activitate.

Înainte de promovarea examenului de stat (de diplomă) nu puteți fi încadrat într-o funcție economică superioară și nici retribuit ca atare.

Sporul pentru vechime

Mariana STAN, Galați — Indemnizația acordată pe linia asigurărilor sociale de stat s-a stabilit pînă la 1 februarie 1975, data aplicării legii retribuției după cantitatea și calitatea muncii, exclusiv pe baza retribuției tarifare de încadrare și — acolo unde este cazul — a sporului pentru munca în condiții deosebite. După 1 februarie 1975, indemnizația acordată în cazul incapacității temporare de muncă se stabilește ținînd seama și de sporul la retribuție pentru vechimea neîntreruptă în aceeași unitate.

În „Cartea Întreprinderii”, editată de „Revista economică”, (vol. IV, nu vol. V cum greșit vă referiți dv.) nu se dă o altă precizare. Unitatea a calculat corect drepturile ce vi s-au cuvenit.

„REVISTA ECONOMICĂ” A EDITAT

DIN CUPRINSUL LUCRĂRII:

Cooperarea economică și tehnico-științifică internațională — concept — forme aplicate de România.

Organisme internaționale și instituții române de promovare a cooperării.

Cadrul legislativ al cooperării economice internaționale.

Informații de piață — estimarea eficienței. Cooperarea prin societăți mixte — concept — tratative.

Societăți mixte cu sediul în străinătate.

Societăți mixte cu sediul în România.

România în schimburile internaționale. Realizări — direcții.

Pentru documentarea persoanelor străine interesate în acțiuni de cooperare cu unități economice din România în ultimele două capitole este prezentată, în limba engleză, legislația națională românească privind cooperarea internațională și, în special, prin societățile mixte.

Cei interesați în procurarea lucrării se vor adresa redacției noastre prin comenzi colective sau individuale care vor fi onorate, în limita stocului disponibil, cu plata la primirea coletului (ramburs).

Prețul unui volum este de 20 de lei.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

SUMARUL

numărului 47 din 21 nov. 1975

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Un cincinal hotărât în afirmarea economiei județului Vrancea (Simion Dobrovici) 1
- Un cadru legislativ unitar în domeniul creșterii animalelor și al producției de bunuri alimentare. (Constantin Iftodi) 4
- Mobilizarea mai activă a întregului potențial disponibil (Neculaiu Moraru, Gheorghe Virtejanu) 5
- Deșeurile și metalele vechi — resurse de ordinul miliardelor. Cum sînt valorificate? (V. Boescu, L. Țintea) 7
- Semnificația unui deceniu în dezvoltarea județului Vrancea (C. Gidăr) 10
- Studii-analize. Noul sistem de retribuire — factor mobilizator pentru îndeplinirea sarcinilor de plan (Maria Ioniță, Nicolae Hîrizan) 11

CONDUCERE-ORGANIZARE.

- Experiențe în actualitate. Perfectionări în activitatea de programare, lansare și urmărire a producției (ing. D. Dobrescu, ec. Al. Blaga) 13

TEORII-IDEI.

- Conștiința socialistă propulsoare a activității economice (Valeriu Bălașa, Dorin Roman, Ion Popescu) 16
- Conceptul și indicatorii eficienței fondurilor fixe (ing. economist Dumitru Dumitru) 19
- Școli,-curente-economiști. Încotro evoluează societatea „post-industrială”? (dr. Constantin Bichi) 22
- Convorbiri economice — cu S. G. Pospelov. „Să utilizăm calculatoarele după principii... cibernetice” (Ioan Georgescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Pentru o nouă ordine economică internațională. Necesitatea întăririi rolului O.N.U. în făurirea unei lumi mai drepte (Ion Barac) 25
- Între criza ciclică și criza de structură. Occidentul în căutare de soluții (dr. Aurel Ghițuțiu) 28

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Anghelescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ioniță Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

ASIGURAȚI-VĂ ABONAMENTUL LA „REVISTA ECONOMICĂ” PE ANUL 1976!

REVISTA ECONOMICĂ publică în fiecare număr un bogat DOCUMENTAR ECONOMIC :

- grafice, diagrame, scheme și ilustrații pe teme ale dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1970—1990,

- consultații pentru propagandistii și cursanții la învățămîntul politico-ideologic de partid pe teme de politică economică internă și internațională a partidului și statului nostru, cu indicații bibliografice și întrebări de bază pentru fiecare temă,

- noțiuni și categorii economice, pentru completarea bazei de documentare a cursanților.

REVISTA ECONOMICĂ apare în fiecare vineri, și este un mijloc de informare selectivă și documentată asupra vieții economice a țării și a lumii!

Abonați-vă la REVISTA ECONOMICĂ — revista omului bine informat!

Abonindu-vă la REVISTA ECONOMICĂ pe anul 1976, vă asigurați primirea ei și a Suplimentului economico-legislativ cu regularitate. Prețul unui abonament este : 260 lei pe an, 130 lei pe semestru, 65 lei pe trimestru.

- Abonamentele personale se primesc la Oficiile poștale de la orașe și sate sau expediind contravaloarea prin mandat poștal direct pe adresa redacției („Revista economică” — București, Calea Dorobanților nr. 11—25, Cont I.S.I.A.P. nr. 64 51 301 52 — B.N.R.S.R. filiala sector 1 București).

- Unitățile socialiste se pot abona la oficiile poștale de la orașe și sate sau expediind contravaloarea prin mandat poștal direct pe adresa revistei. Dar pentru mai multă operativitate acestea pot decupa și expedia neîntirziat redacției noastre formularul de comandă de mai jos.

Către REVISTA ECONOMICĂ
Calea Dorobanților nr. 11—25
București

În baza ofertei dv. nr. 1500/1975 dorim să încheiem abonamente la „Revista economică” pe anul 1976. Numărul de abonamente . . . x 260 lei = . . . lei.

Facem precizarea că acceptăm plata din contul nostru nr. . . . deschis la . . . prin dispoziție de încasare.

Abonamentele vor fi expediate pe adresa (denumirea unității) : : : :

(localitatea) : : (codul) : (strada) : (nr.) : (județul)

(L.S.)

Director,

Contabil șef,

INTREPRINDEREA DE UTILAJE PENTRU INDUSTRIA MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII ȘI REFRACTARE

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PENTRU BENEFICIARIII INTERNI ȘI LA EXPORT

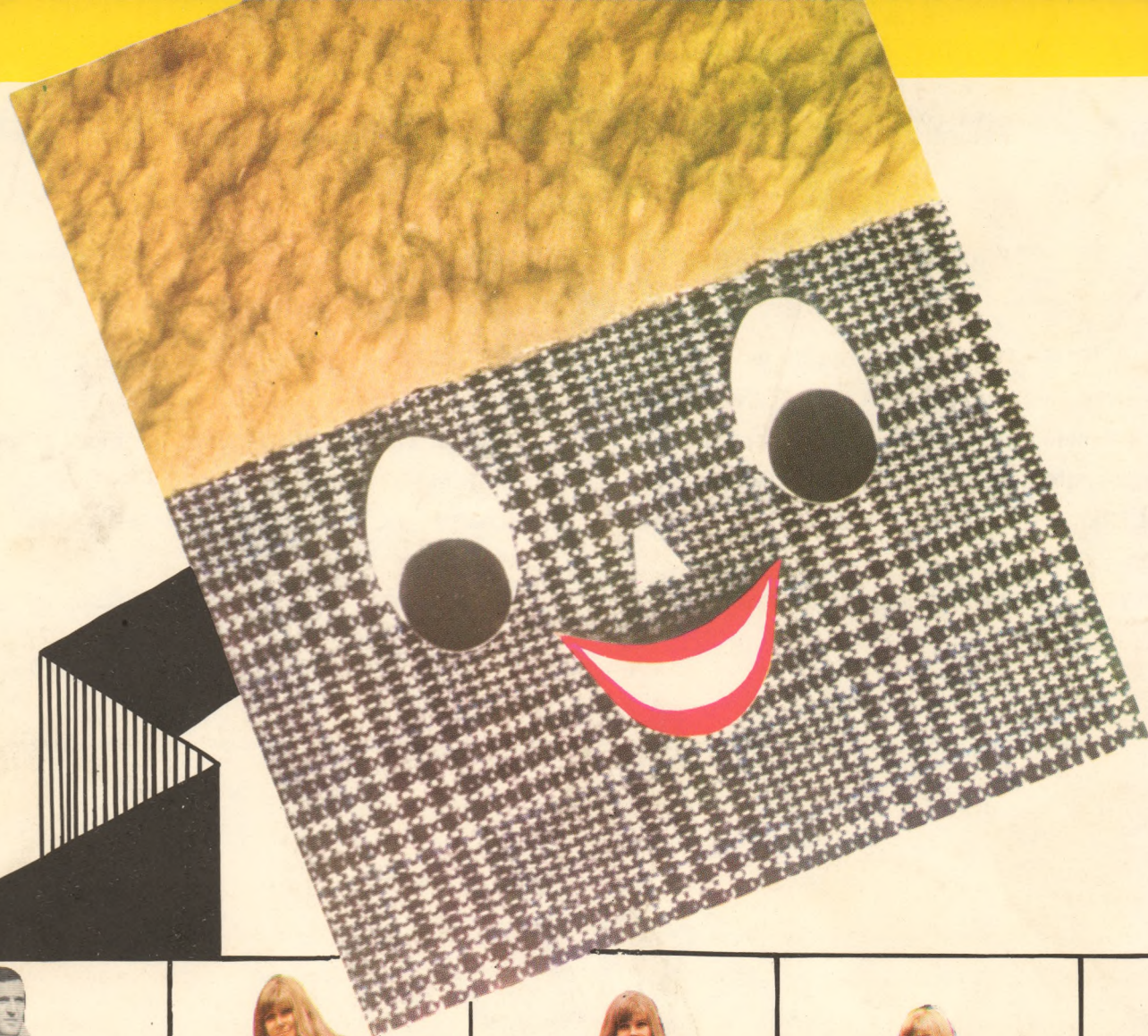
- ELECTROFILTRE pentru desprăfuirea electrică pe baza efectului CORONA a particulelor solide sau lichide din gaze, cu scopul depoluării.
Capacitatea de la 20 000 la 1 750 000 mc./h.
- FILTRE CU RAME cu suprafața filtrantă 100—600 mp.
- FILTRE CU SACI cu suprafața filtrantă de la 30—800 mp.
- SEPARATOARE pentru fabrici de ciment de la 4 500—8 000 mm. diametru.
- UTILAJ METALURGIC pentru turnătorii și forje
- SFĂRIMATOARE DE SPAN
- POMPE DE SANTINA tip P.D.V.D. de la 25 mc./h la 125 mc./h.
- FRINE—FRINE HIDROMAT de 20—46 și 60 inch.

Intreprinderea este profilată în special pentru dotarea unităților din industria materialelor de construcții și metalurgice, pentru producția de serie mică și unicate. La cererea beneficiarilor execută și livrează piese de schimb pentru utilajele fabricate.

ASIGURĂ asistență tehnică, pentru montarea utilajelor produse, prin specialiști cu înaltă calificare și îndelungată experiență.

sub emblema COMELF produsele bistrîțene sînt cunoscute și competitive pe piața mondială.

CULORILE ȘI MODELELE SEZONULUI ALB...

în garderoba dv., puse la dispoziție de întreaga rețea de magazine ale comerțului de stat, care în acest sezon vă oferă :

confecții: paltoane pentru femei, bărbați și copii, și din imitație de blană, pentru băieți și fete; scurte și jachete căptușite, matlasate și imblănite; rochii, taioare, pantaloni din stofă și jerse, pentru fete și femei; costume, sacouri și pantaloni în modele și culori adecvate sezonului alb ;

tricotaje: lenjerie scămoșată pentru adulți, treninguri pentru copii, pulovere groase, ciorapi și șosete din fire sintetice și p.n.a ;

țesături: din lână și în amestec cu fibre sintetice pentru femei și bărbați, țesături imprimare pentru iarnă, broboade din lână și p.n.a., precum și postavuri din lână groasă ;

încălțăminte: cizme din piele și cauciuc pentru femei, șoșoni și galoși de damă și bărbătești.

AVANTAJOS !

Confecțiile de iarnă se vînd și cu plata eșalonată în rate pe 6—8 luni.

Finite sau la ultima probă, cumpărarea cu plata în rate a confecțiilor de iarnă, creează un avantaj substanțial pentru bugetul dv. și al familiei dv.